

Riksdagens snabbprotokoll 2025/26:103

Måndagen den 13 april

Kl. 11.00–19.08

Det justerade protokollet utkommer inom tre veckor eller vid den tidpunkt som talmannen bestämmer. Talare som vill göra anmärkningar mot snabbprotokollet ska anmäla detta senast kl. 12.00 den tredje vardagen efter sammanträdet.

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 12, 13, 16–20 och 23 mars justerades.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2025/26:410

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:410 Framtiden för Västerdalsbanan

av Lars Isacsson (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 30 april 2026.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 1 april 2026

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Andreas Carlson (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2025/26:411

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:411 Højningen och indexeringen av assistansersättningen

av Nadja Awad (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 22 maj 2026.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 7 april 2026

Socialdepartementet

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Enligt uppdrag

David Oredsson

Expeditionschef

Interpellation 2025/26:413

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:413 En ny förköpslag för bättre bostäder i landet

av Adrian Magnusson (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 30 april 2026.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 7 april 2026

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Andreas Carlson (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2025/26:417

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:417 Södra stambanan och dubbelspår Alvesta–Växjö

av Robert Olesen (S)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2026.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 1 april 2026

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Andreas Carlson (KD)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2025/26:423

Till riksdagen

Interpellation 2025/26:423 Åtgärder mot social dumpning

av Eva Lindh (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 5 maj 2026.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inplanerade engagemang.
Stockholm den 1 april 2026
Finansdepartementet
Erik Slottnér (KD)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

Interpellation 2025/26:424

Till riksdagen
Interpellation 2025/26:424 Flyglinjen Torsby/Hagfors–Arlanda
av Mikael Dahlqvist (S)
Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2026.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 1 april 2026
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Andreas Carlson (KD)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2025/26:425

Till riksdagen
Interpellation 2025/26:425 Fördelning av ansvar för infrastrukturkostnader vid försvarsetableringar
av Kalle Olsson (S)
Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2026.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 7 april 2026
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Andreas Carlson (KD)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2025/26:426

Till riksdagen
Interpellation 2025/26:426 Israels nyligen antagna lagar om dödsstraff
av Azra Muranovic (S)
Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 24 april 2026.

Skälet till dröjsmålet är inplanerade åtaganden.
Stockholm den 9 april 2026
Utrikesdepartementet
Maria Malmer Stenergård (M)
Enligt uppdrag
Karin Olofsdotter
Expeditionschef

Interpellation 2025/26:427

Till riksdagen
Interpellation 2025/26:427 Postnord och statens ägarpolicy och bolagsstyrningsmodell
av Isak From (S)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 april 2026.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.
Stockholm den 8 april 2026
Finansdepartementet
Elisabeth Svantesson (M)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

Interpellation 2025/26:428

Till riksdagen
Interpellation 2025/26:428 Beredskapsflygplats Scandinavian Mountain Airport
av Peter Hultqvist (S)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 30 april 2026.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.
Stockholm den 7 april 2026
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Andreas Carlson (KD)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2025/26:429

Till riksdagen
Interpellation 2025/26:429 Skyddet för yttrandefriheten i förhållande till proposition 2025/26:133
av Rashid Farivar (SD)

Interpellationen kommer inte hinna besvaras av justitieministern Gunnar Strömmer inom tidsfristen.

Skälet till dröjsmålet är andra sedan tidigare inbokade arrangemang.

Interpellationen kommer att besvaras den 27 april 2026.

Stockholm den 7 april 2026
Justitiedepartementet
Gunnar Strömmer (M)
Enligt uppdrag
Helena Swenzén
Expeditionschef

§ 3 Anmälan om faktrapromemorior

Förste vice talmannen anmälde att följande faktrapromemorior om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2025/26:FPM83 Direktiv om att bekämpa illegal handel med skjutvapen och andra brott relaterade till skjutvapen *COM(2026) 102* till justitieutskottet
2025/26:FPM84 Agenda för att förebygga och bekämpa terrorism *COM(2026) 101* till justitieutskottet
2025/26:FPM85 Meddelande om strategi för maritim industri inom EU *COM(2026) 111* till trafikutskottet
2025/26:FPM86 Meddelande om strategi för hamnar inom EU *COM(2026) 112* till trafikutskottet
2025/26:FPM87 Strategi för jämställdhet 2026–2030 *COM(2026) 113* till arbetsmarknadsutskottet

§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2025/26:214 till försvarsutskottet

2025/26:216 till socialutskottet

2025/26:228 till utrikesutskottet

2025/26:235 till socialförsäkringsutskottet

Motion

2025/26:3988 till utrikesutskottet

§ 5 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Försvarsutskottets betänkande

2025/26:FöU11 Riksrevisionens rapport om miljöförädning vid stora olyckor till sjöss

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden

2025/26:AU11 Jämställdhet och åtgärder mot diskriminering

2025/26:AU12 Arbetsmiljö

Justitieutskottets betänkande

2025/26:JuU16 Polisfrågor

§ 6 Svar på interpellation 2025/26:395 om havsbaserad vindkraft i Kattegatt

Anf. 1 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Christofer Bergenblock har frågat mig vilka initiativ jag är beredd att ta för att möjliggöra utbyggnaden av havsbaserad vindkraft utanför Hallandskusten och i övriga Sverige.

Elproduktionen behöver byggas ut för att möta elanvändningen i enlighet med det riksdagsbestämda planeringsmålet för elsystemet. Planeringen av det svenska elsystemet ska ge förutsättningar att leverera den el som behövs för en ökad elektrifiering och för att möjliggöra klimatomställningen. Elproduktionen behöver även bidra till att leverera de förmågor som

elsystemet behöver i enlighet med leveranssäkerhetsmålet. I ett leveranssäkert elsystem behöver både energi och effekten räcka till.

Vindkraften är numera Sveriges största energislag mätt i installerad effekt. Mer väderberoende produktion i elsystemet ökar dock prisvolatiliteten, som blir särskilt påtagligt vintertid när elanvändningen är högre. Vindkraften kan på kort sikt stå för majoriteten av den tillkommande elproduktionen som behövs för att möta elanvändningen och bidra till planeringsmålet. Men i och med vindkraftens väderberoende och höga andel av den totala elproduktionen behöver också vindkraften bidra mer till Sveriges leveranssäkerhet och försörjningstrygghet.

Regeringen är i färd med att genomföra flera konkreta åtgärder som stärker förutsättningarna för en effektiv utbyggnad av vindkraften i Sverige.

I februari gav regeringen Statens energimyndighet i uppdrag att betala ut 340 miljoner kronor som beslutats i budgeten för 2025 och 370 miljoner kronor för 2026 till kommuner som har vindkraft. Både landbaserad och kustnära havsbaserad vindkraft ingår i detta. Utbetalningen till kommunerna har genomförts under våren med i storleksordningen 20 000 kronor per installerad megawatt vindkraft för vardera året. Ersättningen är avsedd att vara långsiktig, och därför förbereder regeringen en förordning som gör det möjligt att betala ut de medel som beräknats för kommande budgetår.

Regeringen avser också att inom kort lägga fram ett förslag till ny lag om intäktsdelning från vindkraftsanläggningar. Förslaget innebär också att närboende ska få del av intäkterna från nya vindkraftsparker, och detta omfattar även kustnära anläggningar. Tillsammans syftar regeringens åtgärder till att stärka lokalsamhällena, öka kommunernas incitament att säga ja till ny vindkraft och kompensera de kommuner som redan låtit vindkraft byggas genom att skapa lokal nytta och ökad acceptans.

Vidare har regeringen hittills under mandatperioden beviljat ansökningar om tillstånd för tre havsbaserade vindkraftsparker i Västerhavet, som planeras ge cirka 3 000 megawatt installerad havsvind till tidigt 2030-tal. Dessutom är flera tillståndsärenden om havsbaserad vindkraft föremål för beredning hos berörd länsstyrelse eller i slutskedet av beredning i Regeringskansliet. För att snabba på tillståndsprocesserna har regeringen skjutit till 15 miljoner kronor per år till länsstyrelserna för deras beredning av ärenden om vindkraft till havs.

Affärsverket svenska kraftnät ska enligt sin instruktion bygga ut transmissionsnätet på land eller till havs baserat på samhällsekonomiska lönsamhetsbedömningar. Den tidigare instruktionen gick ut på att transmissionsnätet skulle byggas ut till havs även när det inte var samhällsekonomiskt lönsamt. Om kostnaderna för att ansluta havsbaserad vindkraft på det sättet ska bäras av nätkundskollektivet när det inte är samhällsekonomiskt motiverat skulle det innebära att nätkunderna subventionerar den havsbaserade

vindkraften. Det är angeläget att utbyggnaden av elsystemet sker på ett kostnadseffektivt sätt så att den sammanlagda elkostnaden för kunderna kan hållas nere.

Regeringen arbetar på bred front för att få till ett robust, leveranssäkert elsystem som levererar el till konkurrenskraftiga priser årets alla dagar, oavsett väder och vind, där det behövs, när det behövs.

Anf. 2 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Herr talman! Jag tackar energi- och näringsminister Ebba Busch för svaret.

Världen befinner sig i en klimatkris, och vi har de senaste åren sett ständigt ökade värmerekord vad gäller temperaturen på jorden. Det visar hur viktigt det är att klara utmaningen med den gröna omställningen. Utsläppen av växthusgaser minskar inte på det sätt de behöver i förhållande till Parisavtalets mål, och i Sverige har vi under mandatperioden dessutom sett hur växthusgaserna ökar i utsläpp.

Vi behöver elektrifiera Sverige för att klara av utmaningen, och där är jag övertygad om att vi är helt överens mellan regeringen och Centerpartiet. Det handlar om att elektrifiera fordonsflottan och även industrin, inte minst vad gäller grön ståltillverkning, batteritillverkning och andra elintensiva produkter som behöver tas fram. Det finns beräkningar som säger att vi behöver fördubbla elproduktionen i Sverige fram till 2040–2045, och det är där målet ligger. Samtidigt har vi under de senaste åren inte kunnat se några substantiella tillskott av elenergi till systemet, trots det stora behovet.

År 2022 fanns fortfarande stora förhoppningar om att vindkraften skulle byggas ut. Vi kom in i en valrörelse som handlade om stora stålskogar av vindkraftverk som skulle motarbetas, oavsett om det var på land eller till havs. Därefter har mycket gått i stå av de projekt som var på gång.

Jag kommer från Halland, och jag tittar naturligtvis ut över Kattegatt, inte minst eftersom jag bor precis i ett litet fiskeläge vid kanten av Kattegatt. När mandatperioden började var där tre projekt på gång, nämligen Stora Middelgrund, Kattegatt Syd och Galatea-Galene. Av dessa har regeringen sagt ja till ett och ett halvt. Stora Middelgrund fick nej, Kattegatt Syd fick ja och Galene blev kvar av OX2:s projekt.

Totalt har regeringen under mandatperioden sagt ja till fyra havsvindprojekt och nej till 16. Det intressanta är att av de fyra havsvindprojekt som har fått ja är det inget som har börjat byggas. Ingen utbyggnad sker. Vattenfall meddelade för länge sedan att man pausar sina projekt utifrån de förutsättningar som finns nu. OX2, som skulle bygga ut Galene i Kattegatt, har meddelat att man pausar sitt projekt därför att förutsättningarna inte finns. Varför gör de inte det? Jo, därför att spelreglerna har förändrats under mandatperioden. Det handlar om anslutningen till de havsbaserade vindkraftsparkerna, som inte kommer att ske på det sätt som bestämdes i energioverenskommelsen 2016.

Det handlar samtidigt om den osäkerhet som har skapats på energimarknaden genom det oerhörda

fokuset på och den kraftiga subventioneringen av ny kärnkraft. Det gör marknaden osäker för den som vill investera i havsbaserad vindkraft de kommande 20, 30, 40 åren.

Vad ska ministern göra för att få Vattenfall, OX2 och andra intressenter att faktiskt påbörja den helt nödvändiga utbyggnaden av havsbaserad vindkraft, inte minst i Kattegatt?

Anf. 3 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag tänker bygga vidare lite på grundläget för svensk energi och kanske framför allt vindkraften. I SVK:s information om anslutningsärenden är det relevant att titta på de anslutningsärenden som rör både produktion och konsumtion. Då ser man att företag och hushåll står i kö för att få ansluta sig till tidslinjen 2030.

Fyra motsvarar 20 500 megawatt fördelat på hela landet. Det är alltså en jätteefterfrågan, precis som Christofer Bergenblock är inne på. Det skulle öka maxeffekten från konsumtionen från dagens 25 000 megawatt till 45 500 megawatt. Vi talar om en rejäl ökning på under tio år.

Enligt SVK:s information har vi totalt 20 781 megawatt i anslutningskön för produktion. Där står solkraft för 5 000, vindkraft för 10 000 och övrig elproduktion för 6 000. Det finns också en del batterilagring i detta.

Tittar vi på konsumtion, som ökar tack vare att vi de senaste åren faktiskt har lyckats öka effektbalansen i Sverige, ser vi att den ligger på 32 248 – också väldigt högt. Det är datacenter, industri och övrig elanvändning.

Det finns alltså en jättestor efterfrågan. Det finns också många ansökningar om att få ansluta till elnätet för att släppa på produktion.

Herr talman! Det kom ett påstående här om att det inte har skett några substantiella tillskott av energi de senaste åren. Men enligt fakta har det tillkommit 7 200 megawatt installerad produktionskapacitet. Det är ganska mycket. Det motsvarar kraften från väldigt många kärnkraftverk, om man vill omvandla till det. Det motsvarar till exempel mer än hela det tänkta stödprogrammet för ny kärnkraft. 7 200 är en stor entitet.

Då kan man fråga sig: Hur mycket mer av detta har svensken kunnat konsumera? Vi har ökat effektbalansen med ungefär 2 000. Det är det riktigt viktiga för Sveriges vidkommande. Men vi har inte kunnat öka konsumtionen så jättemycket mer i relation till den installerade produktionskapaciteten, på grund av att det är mycket vindkraft.

Varför drar jag alla de här siffrorna? Det gör jag bland annat för att bekräfta Bergenblocks bild av att vi har stora behov framåt, men även för att nyansera bilden av att havsbaserad vindkraft skulle vara lösningen på detta.

Regeringen har vidtagit många åtgärder för att bana väg för både landbaserad och havsbaserad vindkraft. Tempot i tillståndsprövningen för havsbaserad

vindkraft och att vi har gett länsstyrelserna mer muskler för att hantera detta vittnar om det.

Vi har även mäktat med att göra för landbaserad vindkraft vad de rödgröna inte mäktade med under åtta år när det gäller ekonomiska incitament och att stödja den ytterligare. Detta uppfattar jag är välkommet från Centerpartiets sida.

Jag menar dock att vi fortfarande står vid punkten att det är svårt att motivera att stora kostnader läggs ut på nätkundskollektivet, till exempel för att ta anslutningsavgiften för havsbaserad vindkraft, samtidigt som den havsbaserade vindkraften i hela Europa just nu sliter väldigt mycket för att få ekonomin att gå ihop. I Danmark kliver man in med 90 miljarder för att täcka förluster för Ørsted, som är ett av de stora vindkraftsbolagen. Det är inte en framkomlig väg för en välfärds- och tillväxtnation som Sverige.

Anf. 4 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Herr talman! Är havsbaserad vindkraft lösningen på allting? Nej, det är det naturligtvis inte. Det är en del av lösningen. Vi har ett väldigt robust energisystem i Sverige redan i dag. Det har energiministern själv framfört i diskussion med EU vad gäller användandet av våra flaskhalsintäkter i Sverige.

Förra året producerade vi 168 terawattimmar. 33 av dessa gick på export. Tittar man på fördelningen ser man att vattenkraften, som alltså är vår stora bas- och reglerkraft, stod för 41 procent, kärnkraften stod för 27 procent och vindkraften stod för 23 procent. Kärnkraften stod för en relativt liten del förra året därför att det inom den produktionen var långa tider med avställning.

Det vi behöver är ett system med flera ben att stå på. Där spelar såväl kärnkraften som vattenkraften och vindkraften viktiga roller. Solkraften kommer att spela en allt större roll framöver – det är jag övertygad om – om rätt incitament ges.

Energilagring kommer att bli oerhört viktigt i det systemet. Vi ska vara medvetna om att vattenkraften faktiskt står för en enorm energilagringsskapacitet i Sverige i dag. Det gör att man kan spara energi till vinterhalvåret, vilket man ju inte kan göra när det gäller vare sig vindkraften eller kärnkraften. Men i vattenkraften har vi en reglerkraft. Men vi behöver energilagringssystem, med både vätgas och batterier, och naturligtvis vattenkraften.

Vi behöver även utnyttja värmekraftverken mer, som stabilisator i systemet. Vi behöver också smarta, intelligenta system för att hantera effektopparna. Men för att klara av den här omställningen behöver vi en ökad produktion.

Regeringens politik hittills har inte lett till denna ökade produktion vad gäller den havsbaserade vindkraften. Havsbaserad vindkraft har ju den stora fördelen, gentemot landbaserad, att den har en betydligt stabilare produktion över hela året, till stor del även under vinterhalvåret då den kan vara mer volatil på den landbaserade sidan.

För att få till en utbyggnad av den havsbaserade vindkraften räcker det dock inte att ge tillstånd. Det behövs också förutsättningar för att den ska kunna byggas ut. I Halland har vi sett fram emot de två stora projekten. Kattegatt Syd, med ungefär 80 vindkraftverk 2–3 mil ut från kusten, skulle ge i storleksordningen 5 terawattimmar per år. Det motsvarar ungefär 750 000 hushålls förbrukning. Galene med ytterligare 20 vindkraftverk skulle ge en produktion på ungefär 1,7 terawattimmar. Det motsvarar förbrukningen hos 320 000 hushåll.

De här parkerna skulle förstås dessutom skapa arbetstillfällen, men de skulle framför allt vara ett viktigt tillskott till elsystemet i elområde 3 och 4 på kort och medellång sikt. Vi behöver ju bygga ut energiförsörjningen även de kommande åren. Även om det skulle bli ny kärnkraft om 10–15 år kan vi inte vänta in den.

Jag återkommer alltså till frågan. Flaskhalsen i det här systemet är utbyggnaden av anslutningspunkter från transmissionsnätet till den havsbaserade vindkraften. Svenska kraftnät sitter på stora resurser i form av flaskhalsintäkter. Min fråga till ministern är om hon ser en möjlighet att förtydliga uppdraget till Svenska kraftnät för att få till den här utbyggnaden?

Anf. 5 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi har gett ett viktigt uppdrag om att se över incitamenten för den intermittenta kraftproduktionen i Sverige. Här har vi haft en viktig dialog med primärt både solkrafts- och vindkraftsproducenter. Det kan handla om tempo i beslutsprocesser, ekonomiska incitament, bättre överblick och transparens i vad som avgör ett beslut, till exempel när det kommunala vetot kommer in, och liknande. Det är en viktig dialog med den delen av energibranschen som inte har hållits tidigare.

Inte minst vindkraftsbranschen känner själva att de skulle kunna utveckla sin teknik för att bidra mer till leveranssäkerheten i systemet. Man ska alltså inte bara producera en massa el när det blåser men ha väldigt liten möjlighet att bidra till att plocka ned de pristoppar och den volatilitet som skapas i både produktion och kostnader till följd av det.

Herr talman! Här vill jag verkligen bejaka det Bergenblock är inne på i fråga om att vi behöver ha fler ben att stå på. Batterilagring och energilagring i stort är något som det är viktigt att ha starkt fokus på och bana väg för som lösning på vindkraftens volatilitet och som gör att vi kan få ännu bättre användning av den i systemet.

Från regeringens sida bejakar vi fullt ut att havsbaserad vindkraft är en del av lösningen – vi behöver ha flera ben att stå på – och att den kan komma på plats tidigare. Frågan är bara hur mycket pengar vi ska lägga på detta. I dagsläget kan vi till exempel inte använda flaskhalsintäkterna för att täcka anslutningskostnaderna. Vi skulle då också behandla ett kraftslag på ett sätt som vi inte gör med något annat kraftslag.

Både jag och regeringens utredare har tidigare tittat på frågan om teknikneutral riskdelning för kapitalintensiv kraftproduktion, som havsbaserad vindkraft är. Vi är alltså öppna för det. Men då ska man vara medveten om att en sådan riskdelningsmodell – apropå den riskdelningsmodell som vi nu har för kärnkraft – måste bygga på relationen till vad man levererar.

Bergenblock kommenterar återkommande vattenkraftens goda nyttor i systemet. Även där kan jag bara hålla med. Vattenkraften har en kapacitetsfaktor på långt över 80. Sedan kommer kärnkraften med ungefär 74. Därefter är det ett rejält hack ned till den havsbaserade vindkraften med 18 och den landbaserade vindkraften med 11. Det gör att kraftslagen i väldigt olika grad garanterat finns i systemet. Då behöver man kanske också ha riskdelning och instrument som står i relation till det. Man är neutral inför tekniken, men man kan inte vara neutral inför hur mycket som levereras in i systemet.

Solkraften har enligt SVK fördubblats de senaste åren, och vindkraften är nu störst i systemet. Det är tyvärr en del av problemet. Det är därför vi nu försöker hitta kompensatoriska åtgärder. Jag hör inte riktigt tydligt vad Centerpartiets förslag till lösning är. Vi kan inte använda flaskhalsintäkterna på det sätt som efterfrågas. Men vi är beredda att fullfölja idéerna om incitament även för den väderberoende kraftproduktionen. Vi är också beredda att titta vidare på frågan om teknikneutral riskdelning för kapitalintensiv kraftproduktion. Längre än så är det svårt att gå i det här läget.

Anf. 6 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C):

Herr talman! År 2016 var Centerpartiet med och ingick en energiöverenskommelse tillsammans med Kristdemokraterna, Moderaterna, Miljöpartiet och Socialdemokraterna. Att komma överens om långsiktiga spelregler är en väldigt god väg att gå. Men då gäller det också att de som står bakom överenskommelsen håller sig till de långsiktiga spelreglerna eller ser till att man gemensamt kommer överens om nya spelregler.

Det parti som först av alla valde att lämna den här energiöverenskommelsen var Kristdemokraterna. Moderaterna gjorde detsamma inför kommande valrörelse. Sedan var den finito.

Vi vet att det är överenskommelser av denna form som behövs. Dessutom efterfrågas de av inte minst näringslivet och industrin. Svenskt Näringsliv hör till dem som varit allra tydligast med att man vill ha en bred energiöverenskommelse i Sverige, så att man vet hur förutsättningarna ser ut för utbyggnad av energi och hur systemet kommer att se ut under de kommande åren.

Centerpartiet är helt med på att återigen ingå en bred och långsiktig energiöverenskommelse där olika kraftslag hanteras på ett likartat sätt och där det finns spelregler. Sedan är frågan om det ska finnas en riskdelningsmodell, om det ska ges statliga kreditgarantier eller om man helt enkelt ska få spela på lika villkor, men det är viktigt att det finns en likhet.

Det viktigaste är att man tar tag i detta, att en sådan energiöverenskommelse ingås och att det därefter går att lita på resultatet. Detta har dock inte skett hittills under åren med Tidöregeringen. Min fråga är avslutningsvis: Kan vi förvänta oss att energi- och näringsministern tar initiativ till en långsiktig energiöverenskommelse som ger stabilitet i systemet och för näringslivet?

Anf. 7 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Nu står jag här och representerar hela regeringen. Det är välbekant att de olika partierna har tyckt lite olika och varit beredda vid olika tillfällen att gå i mål med ett bredare handslag för långsiktigt hållbara spelregler på energiområdet. Vad jag själv tycker är en illa dold hemlighet.

Det jag tycker att man ska ta fasta på är det stora skifte som har skett de senaste åren. I den här kammaren finns nu en bred uppslutning för att värna vattenkraften. Ibland är det någon som trillar dit – jag tyckte mig höra lite bekymmersamma uttalanden från Amanda Lind vid ett studiebesök gällande vattenkraft för ett tag sedan. Men på det stora hela har det varit positiva tongångar om värdet av att värna vattenkraften.

Bergenblock markerar till exempel frågan om kraftvärmen. Fjärrvärmen är likaså otroligt viktig. Jag är glad att vi har kunnat återstarta Öresundsverket under den här mandatperioden. Vi tittar nu på ett pilotprojekt med gasturbiner och är beredda att fortsätta investera i Kraftlyftet, som även kortsiktigt kan bana väg för bättre effektbalans i Sverige.

Det finns nu en mycket bredare samsyn om kärnkraftens värde i dag i Sverige och om att den behövs för lång tid framöver. Det är något som majoriteten i kammaren står bakom.

Det som jag tydligt hör från svenska folket och från näringslivet är: Lös uppgiften! Vi struntar i om ni står på presskonferenser eller inte – lös uppgiften!

Jag är beredd att fortsätta tala med alla som önskar att vi löser uppgiften och att bygga vidare på det vi gjort. Vi har rört oss bort från kampen mellan kraftslagen. Vi styr mot teknikneutralitet. Det ska finnas tillräckligt med el där och när den behövs i hela landet.

Jag vill tacka så mycket för interpellationen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2025/26:414 om nationell plan för nya datacenter

Anf. 8 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Vi fortsätter delvis på energispåret. Isak From har nämligen frågat mig hur regeringen arbetar för att garantera att de nya etableringarna inte leder till kraftigt ökade elpriser som slår mot familjer och lokal industri och om regeringen kommer att gå vidare

med ett förslag om en nationell plan för etableringen av datacenter.

Först vill jag betona att jag verkligen delar den syn som Isak From har – inte på allt, men i denna fråga. Investeringar i datacenter kan vara en stor tillgång för näringslivet och den offentliga sektorn och kan skapa en grund för tillväxt och välfärd, samtidigt som det innebär utmaningar när det gäller elbehov och påverkan på elsystemet.

Regeringen har under mandatperioden arbetat aktivt med frågor som rör AI och datacenter. Under hösten 2025 höll mina statssekreterare bland annat ett rundabordssamtal med ett stort antal berörda aktörer om de behov som finns av att ansluta stora datacenter för AI samt om vilka utmaningar och lösningar som finns för elsystemet. Dessa samtal avser vi att fortsätta med. Den 20 februari i år presenterade regeringen en AI-strategi som bland annat fastslår att utbyggnaden av beräkningskapacitet behöver beakta tillgången till elnät och elproduktion. För att möjliggöra en effektivare utbyggnad behövs en stark samordning och samarbete mellan berörda aktörer om anläggningarnas placering samt balans mellan producerad och förbrukad energi.

Mot bakgrund av behovet av en kraftfull elektrifiering till 2045 och det stora antalet ansökningar om anslutning till elnätet har regeringen gett Svenska kraftnät flera uppdrag om att effektivisera anslutningsprocessen. I februari 2025 redovisade Svenska kraftnät ett uppdrag om planering för ökad elanvändning. I sin rapport bedömer myndigheten de geografiska förutsättningarna för anslutning av elproduktion, flexibilitetsresurser och elanvändning. I september 2025 gavs Svenska kraftnät i uppdrag att utveckla processen för anslutning till transmissionsnätet för att bidra till goda förutsättningar för industrin och för ett starkare och mer konkurrenskraftigt Sverige. Uppdraget ska redovisas i slutet av april 2026.

Anf. 9 ISAK FROM (S):

Herr talman! Tack, energi- och näringsministern, för ett ändå rätt framåtlat svar med goda intentioner!

Frågan som vi ställer oss är: Räcker det med goda intentioner när både företag och svenska familjer har upplevt en väldigt dyr vinter? Frågorna är stora om vad som händer med elräkningarna om det inte samordnas och styrs tillräckligt.

Utgångspunkten för interpellationen är att vi från Socialdemokraterna ser stora fördelar med att ligga i framkant inom AI-utvecklingen, men vi ser att Sverige har halkat efter. Det finns en anledning till att investeringar i AI-center hamnar i Sverige. Då är det också ganska viktigt att det samordnas med de förutsättningar som finns i samhället kopplat till vad vi har för elnätsförutsättningar. Vad är det för energiproduktion i området? Och framför allt: Kommer man att ställa krav på att ta vara på återvinningsvärmen?

Här ser jag inte direkt något tydligt svar från Ebba Busch om hur det skulle gå till. Jag har följt uppdraget som regeringen har gett till Svenska kraftnät och det som Svenska kraftnät nu har skickat ut på remiss.

Där finns en del goda intentioner där man lyfter fram behovet av att öka samordningen mellan de regionala aktörerna och den aktör som söker tillstånd. Men sedan är det många andra lagstiftningar som redan styr i frågan. Vad kan man i så fall göra?

Det är väldigt många traditionella svenska industrieföretag som har betalat väldigt mycket för sin elanslutning och fortsatt väntar väldigt länge. Jag behöver bara säga SSAB i Oxelösund, så tror jag att alla förstår att det är många som förväntar sig bättre leveranser och låga energipriser.

Här har vi industrieföretag som skapar välbehövliga jobb som är beskattningsbara för välfärden i Sverige. Nu ser vi det inte riktigt, men intresset har funnits från de stora amerikanska techjättarna att etablera sig i Sverige.

Kommer vi att kunna ställa krav på dem att också bidra till energiförsörjning och kunskapsöverföring och att vara en del i samhällslösningen genom att ta till vara den överskottsvärme som förväntas genereras från de nya datacenteretableringarna?

Det är tre delar som måste spela samman för att man ska kunna säga att det är en bra investering för Sverige.

Anf. 10 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag ska fatta mig kort, så jag hoppas att Isak From har tålamod med mig. Jag vill börja med att mässa lite grann om dåtiden, sedan ska jag komma till nutiden och mitt fulla ansvar för den.

År 2017 införde Socialdemokraterna en sänkning av energiskatten för datacenter. Riksrevisionen har i efterhand kraftfullt dömt ut den sänkningen. Bland annat var Riksrevisionen kritisk till att sänkningen inte var behäftad med några som helst krav på just energieffektivisering eller att använda spillvärme.

Det är lite intressant hur det har svängt. Det för mig till 2026, nästan tio år senare. Jag håller här med väldigt mycket om det Isak From säger, herr talman.

I den förra interpellationsdebatten nämnde jag anslutningskön som SVK har. Av alla pågående anslutningsärenden står datacenter för 12 procent. Det är en betydande andel. Sett till systemet som helhet är det inte en så stor andel och kan tänkas vara hanterbart. Men det behöver finnas en tydlig strategi för det, särskilt om det plötsligt skulle öka ytterligare.

När det gäller många av de förslag som jag har tagit del av från Socialdemokraterna under våren vågar jag drista mig till att gå så långt som att säga att jag nästan kände igen dem. Det är som att de finns i mitt eget huvud. Det visar sig att delar av detta också är regeringens politik. Även här finns det goda möjligheter att samarbeta för Sveriges bästa.

Jag skulle vilja trycka lite grann på frågan om spillvärme. Moderna AI- och datacenter genererar betydande mängder värme som kan användas i fjärrvärmnäten. Det behöver vi mer av. Det gör även vissa industriella etableringar, men det behöver ske mer. Vi talar alldeles för lite om fjärrvärme och kraftvärme,

särskilt i relation till hur mycket tid vi kanske lägger på vindkraften och för all del kärnkraften.

Regeringen tar därför nu initiativ till krav och incitament så att spillvärme kan integreras när behoven finns och det är tekniskt möjligt. I det kommande omarbetandet av energieffektiviseringsdirektivet kommer krav att ställas på att det vid uppförande eller större ombyggnad ska finnas en kostnads- och nyttoanalys gjord för att säkerställa att spillvärme tillvaratas om det är ekonomiskt möjligt. Detta hoppas jag ändå ska glädja dagens interpellant lite grann.

Anf. 11 ISAK FROM (S):

Herr talman! År 2017 var för nästan tio år sedan. Då var förutsättningen att vi behövde locka fler att etablera sig i Sverige. Sedan kan vi se att omvärldshändelser kraftigt har förändrat förutsättningarna.

Det som har förändrats ännu mer är de stora datacentrens enorma förbrukning. Om vi tar Svenska kraftnäts egna beräkningar räknar man att det skulle bli 5 000 megawattimmar till 2030. Det är väldigt mycket.

Svenska kraftnät säger också att man överväger att datacenter ska garantera sin egen elproduktion. Det tror jag kanske är lite svårt utan att man har en tydlig styrning. Är det rimligt att det bara ska styras genom marknadsmässiga förutsättningar?

Svenska kraftnät säger också att det måste finnas avtal på plats innan anslutning, för annars klarar inte elnätet efterfrågan. Det är också fullt rimligt. Om man inte samordnar det finns också risken att de etableringar som skulle kunna vara bra går i stå och inte genomförs.

Anslutningskön är, precis som statsrådet säger, stor på många platser. Här har Svenska kraftnät, delvis med stöd av regeringen, betat av en del av ansökningarna som kanske inte har varit helt sanningsenliga med förutsättningarna.

Jag delar tanken att ska det bli möjligt att ta till vara återvinnings- och spillvärme. Det är i huvudsak de stora kraftvärmeproducenterna längs med Norrlandskusten i några av de större städerna som är aktuella och där en anslutning skulle kunna vara möjlig. Där skulle man direkt kunna koppla in sig på fjärrvärmenätet och kunna vara en viktig resurs och bidra. Energibristen i särskilt elprisområde 3 och 4 är kanske det som gör att förutsättningarna just nu inte riktigt föreligger där. Man kan ställa sig lite frågande när det gäller detta.

Ministern säger i svaret att regeringen har presenterat en AI-strategi, och det har man ju gjort. Den har fått en hel del kritik för att den i ganska hög grad lägger över ansvaret på andra aktörer och har relativt stort fokus på offentlig sektor. Det sistnämnda kanske inte är dåligt, men det är fler än vi socialdemokrater som tycker att regeringens och statens egen del i detta är ganska svag.

Det finns stora förutsättningar, och möjligheterna är många. Låt oss ta vara på möjligheterna och se till att det här inte landar fel!

Vilka övriga initiativ är energi- och näringsministern villig att ta den här mandatperioden?

Anf. 12 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag hoppas att det blir en mandatperiod till, för då kan jag ta fler initiativ.

Fram till dess vill jag svara ganska rakt: Jag tycker att det initiativ som jag just redogjorde för räcker ganska långt för att möta det Isak From är ute efter. Man ska också komma ihåg att besluten år 2017 inte fattades i ett vakuum, utan detta skedde samtidigt som det meddelades att fyra reaktorer skulle försvinna och att man dubbelbeskattade kraftvärmens genom avfallsförbränningskatten. Det var många saker som hände samtidigt.

Sedan dess har vi blivit både äldre och klokare, uppfattar jag det som, och det är jag glad för. Låt mig repetera att det sker otroligt mycket på energiområdet som kommer att vara avgörande för att vi ska klara av att ta emot alla anslutningsansökningar som nu finns i kön.

Det handlar om Kraftlyftet och pilotprojektet med gasturbiner. Vi har effektiviserat anslutningskön, och det har ännu inte fått effekt fullt ut. Vattenkraften får bättre villkor här och nu, och det blir långsiktiga och stabila villkor för både befintlig och ny kärnkraft. Vi har fått alla dessa incitament för framför allt landbase-rad vindkraft på plats.

Vi har ett viktigt uppdrag som inte minst rör södra Sverige, SE3 och SE4. Det handlar om analys av regionalt effekt- och flexibilitetsbehov, och även detta kan göra att vi får bättre stabilitet i systemet och kan takta det i relation till datacenter och hur man kan använda dem in på nätet.

Anf. 13 ISAK FROM (S):

Herr talman! Jag kan glädja energi- och näringsministern med att det kommer fler mandatperioder, men förmodligen och förhoppningsvis kommer vi då att ha en S-ledd regering – kanske med stöd av energi- och näringsministerns parti. Vi får se!

Jag ser att Ebba Busch blir glad av att höra detta. Vi tar tacksamt emot det.

Bakgrunden till interpellationen är att det är väldigt många ute i samhället som har drabbats av höga energi- och elpriser den här vintern. Vi har en situation med många som vill etablera sig, vilket i grunden är bra. Vi behöver ta steg i AI-utvecklingen och kliva fram ordentligt.

Min fråga gällde också om regeringen kommer att gå vidare med förslag på en nationell plan för etablering av datacenter. Det tror jag är viktigt.

De svar som energi- och näringsministern har gett i den här debatten om återvinning av värme är vi överens om. Vi tror att detta är viktigt, och det kan vara en bra affärsmodell. Men jag tror också att det behöver ha en viss nationell styrning.

Sett till ansökningssituationen i dag är det bara i elprisområde 3 ansökningar på 5 000 megawatt, och det är ganska mycket. Sedan finns det naturligtvis ytterligare ansökningar i landet där förutsättningarna är olika, men när det gäller det sammanhängande behovet

och möjligheterna är det till stora delar kopplat till de ställen där man har kraft- och fjärrvärme etablerat. Det är där man kan åstadkomma en vinn-vinn-situation. Jag tror alltså att man kan behöva ha en viss nationell styrning av detta.

Anf. 14 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Jag ska fatta mig kort. Jag tror att det både för ett konkurrenskraftigt energisystem och för att få ordning på leveransen för datacenter som kan serva och effektivisera både vår välfärd och vår tillväxt vore bra med fyra år till för det gäng jag jobbar med i dag.

Det står dock inte i motsats till att man gärna kan göra upp i viktiga frågor för landets bästa. Vi fortsätter att jobba för mer konkurrenskraftiga och stabila elpriser och för att komma bort från kampen om kraftslagen.

Jag tycker att vi tar viktiga steg för att få ordning på hur vi nyttjar etableringen av datacenter på bästa möjliga sätt. Det är viktiga steg mot det som efterfrågas här om en nationell plan för etablering av datacenter, och jag ser fram emot att diskutera detta vidare.

Jag tackar så mycket för interpellationen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2025/26:382 om underlag för lagstiftning på det rättspolitiska området

Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Ulrika Westerlund har frågat mig vilka skäl som ligger bakom att jag och regeringen går emot remissinstanser, forskare och Lagrådet då politiska förslag läggs fram och vilka underlag jag och regeringen har för olika avvägningar som gjorts i lagstiftningsprojekt på det rättspolitiska området.

Regeringen gör en omläggning av kriminalpolitiken för att återupprätta tryggheten i Sverige. Detta är något som vi har bildat opinion för under lång tid och fått väljarnas mandat att genomföra. En central del handlar om straffen. Alldeles för länge har svensk straffrätt tagit för stor hänsyn till gärningsmannens intressen och för lite till brottsoffers upprättelse och samhällets behov av skydd.

Regeringens lagförslag på detta område föregås av gedigna utredningar, remittering till en stor mängd remissinstanser och omfattande analys och bearbetning i Justitiedepartementet. Utredningarna innehåller i regel genomgång av statistik, forskning och lagstiftning i Sverige och jämförbara länder. De största utredningarna har letts av några av landets mest erfarna utredare på straffrättsens område. Ofta görs också justeringar efter synpunkter från remissinstanser och Lagrådet. Det ger ett gediget underlag för lagstiftning av hög kvalitet.

Förra veckan fattade regeringen beslut om en proposition och en lagrådsremiss som tillsammans tar hand om förslagen från Straffreformutredningen. Som interpellanten lyfter har Lagrådet invänt mot förslagen i den proposition som regeringen gått vidare med. En central del i kritiken är att man ifrågasätter en allmän höjning av straffnivån om syftet är att minska brottsligheten i samhället.

Här är det först och främst viktigt att komma ihåg att straff alltid är en avvägning mellan olika intressen, exempelvis att göra gärningspersonen till en bättre människa, att lära gärningspersonen ”en läxa” som avhåller honom från att begå nya brott, att avskräcka andra, att skydda samhället genom själva inläsningen och att ge brottsoffer upprättelse.

Forskning visar att straff är mer eller mindre effektivt beroende på vilket intresse som man vill tillgodose. Men straff handlar i hög grad även om värderingar, som vilka normer man vill betona i samhället och hur man ser på rättvisa. I det hänseendet blir det en politisk avvägning hur höga eller låga straffen ska vara.

Regeringen ser ett stort behov av att stärka samhällets skydd mot brottslighet. Forskning visar att inkapacitering av dem som begår mest brott har effekt på brottsnivåerna i samhället. Den gängkriminelle som är inlåst kan inte beställa nya skjutningar eller rekrytera fler barn. Serieväldtäktsmannen som är inlåst kan inte begå nya övergrepp. Men regeringen vill dessutom se ett tydligare fokus på brottsoffers upprättelse, alltså skipandet av rättvisa i det enskilda fallet. Vi menar att rättviseskäl talar starkt för höjda straff generellt.

Vad gäller förslaget om att sänka straffbarhetsåldern till 13 år för vissa allvarliga brott har det sin bakgrund i ett mycket mörkt läge. Förra året var över 50 barn under 15 år involverade i rättsliga prövningar för mord och mordplaner.

Det finns begränsat med forskning på hur man mest framgångsrikt bryter den här utvecklingen. Däremot vet vi med säkerhet att det som hittills har gjorts inte har fungerat. Dagens ordning lyckas varken skydda samhället mot livsfarligt våld eller bryta barnens destruktiva banor.

Genom att sänka straffbarhetsåldern och tidsbegränsa regleringen ges en möjlighet att hantera ett akut läge. Samtidigt får man på det socialrättsliga området en chans att fokusera på det förebyggande arbetet med hjälp av nya verktyg, till exempel den nya socialtjänstlagen och rivna sekretesshinder.

Vad gäller frågan om analys av på vilket sätt Kriminalvården är mer lämpad än Statens institutionsstyrelse, Sis, att ta hand om unga som begått allvarliga brott bygger förslagen på en utredning som noggrant analyserat skälen för och mot. Hänsyn togs bland annat till forskning som visar hur barn påverkas av frihetsberövande. Samtal genomfördes med barn som var dömda till slutna ungdomsvård. Att utredningen föreslog att fängelse skulle ersätta slutna ungdomsvård berodde bland annat på att Kriminalvården har bättre möjligheter att erbjuda stöd och kontroll vid

övergången till frihet. Genom reformen kan Sis verksamhet renodlas till att på ett tydligare sätt avse ett vårdande uppdrag.

Regeringens straffrättsliga reformer handlar om att öka människors trygghet, stärka brottsoffers upprättelse och göra systemet mer rättvist. Att riksdagen nu, efter en omfattande beredning, får ta ställning till förslagen är helt i linje med den ordning som råder i vår demokrati och rättsstat.

Anf. 16 ULRIKA WESTERLUND (MP):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret. Det innehåller flera delar som jag vill ta upp i den här diskussionen.

Justitieministern upprepar bland annat något som ofta återkommer i debatterna i justitieutskottet, nämligen att den här regeringen har ett brottsofferperspektiv medan tidigare regeringar på något sätt fokuserade på gärningsmannens intressen. Detta anser jag är ett tydligt missförstånd eller en vantolkning av de åtgärder som tidigare regeringar har vidtagit.

Regeringen tycks mena att straffskärpningarna i sig själva innebär ett brottsofferperspektiv. Detta kan kraftigt ifrågasättas eftersom brottsoffer inte är en homogen grupp och hårdare straff inte nödvändigtvis är vad alla önskar sig.

Jag utgår från att alla partier har som mål för sin kriminalpolitik att brottsligheten ska minska, det vill säga att färre personer alls ska behöva få erfarenheten att vara ett brottsoffer. Då måste hänsyn tas till fler aspekter än bara förbättrad upprättelse i form av hårdare straff efter att ett brott redan har begåtts. Intressant i sammanhanget måste väl också vara att den som straffas inte begår nya brott och skapar nya brottsoffer. Då blir det intressant att fokusera också på Kriminalvårdens möjligheter att bedriva rehabiliterande behandling så att en tidigare dömd person kan återanpassas till samhället och komma bort från ett liv i kriminalitet.

Att sitta i fängelse innebär i sig självt flera risker, till exempel att en kriminell identitet stärks eller att fler kriminella kontakter knyts. Det innebär också en ökad risk för återfall. Chansen att motverka detta minskar om belastningen på Kriminalvården ökar – vilket den kommer att göra, kraftigt, med regeringens förslag. Kriminalvården uppskattar det ökade behovet av platser till nästan en tredubbling jämfört med i dag om alla regeringens reformer genomförs.

Bland andra MR-institutet har också påpekat att Sverige om allt detta blir verklighet skulle komma att ha fängelsepopulationer per capita i nivå med Ryssland och Turkiet.

I den kontexten borde det vara viktigt att veta att reformerna får en effekt som gör att alla dessa risker vägs upp. Så är det dock inte. Lagrådet har påpekat att regeringen inte presenterat något underlag som ger stöd för att straffskärpningarna kan förväntas få detta resultat, alltså att brottsligheten ska minska och tryggheten öka – vilket såklart är det vi alla vill.

I sitt svar påpekar ministern bland annat att en person som sitter i fängelse inte kan begå nya brott. Så är det naturligtvis, i alla fall oftast. Men det är ju också minst sagt intressant vad som händer när personen kommer ut igen.

Dessutom är samhällets resurser inte oändliga. De mycket stora kostnader som regeringen nu lägger på skattebetalarna, cirka 17 miljarder per år, hade i stället eller åtminstone delvis kunnat läggas på kraftiga förebyggande insatser. Det är ju också ett brottsofferperspektiv: att färre personer ens ska bli brottsoffer.

Om regeringen hade velat understryka sitt brottsofferperspektiv hade den också med fördel kunnat öka stödet till brottsofferjourerna med den i sammanhanget väldigt lilla summa, 15 miljoner, som de bedömde att de behövde för att upprätthålla verksamheten.

Herr talman! För tydlighets skull kan jag nämna att också tidigare regeringar, bland annat den där Miljöpartiet ingick, vidtog åtgärder som resulterade i höjda straff och kriminalisering av företeelser som tidigare inte var kriminaliserade, till exempel att rekrytera barn till att begå brott. Vi fokuserade också på att skärpa straff för sexualbrott.

Jag säger detta för att betona att jag självklart också förstår att politiska åtgärder kan vidtas utan att det finns stöd i forskning, till exempel för att en regering upptäcker ett behov av ny lagstiftning. Vi ser dock inget egenvärde i höjda straff, vilket mitt intryck av regeringens åtgärder är att regeringen gör.

När man genomför en så här genomgripande reform, som regeringen själv menar är den största reformen av det svenska straffsystemet sedan brottsbalken infördes, blir bevisbördan tung vad gäller effektivitet och resultat. När kritiken då är så tung och så omfattande borde regeringen backa och ta till sig av kritiken i stället för att forcera igenom förändringarna.

Jag undrar därför hur övervägandena såg ut. Och varför satsas inte mer resurser på ett förebyggande arbete?

Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Tack, Ulrika Westerlund, för möjligheten att få diskutera dessa utomordentligt viktiga frågor i dag!

Låt mig börja med frågan om brottsoffer. Straff är naturligtvis inte enda sättet att kompensera brottsoffer. Det krävs en lång rad olika saker för att både kompensera och stödja brottsoffer. Vi gör också väldigt mycket i fråga om brottsoffer, inte minst när det gäller möjligheten att få ut brottskadestånd utan att själv behöva driva in pengarna från förövaren. Vi ger tydliga uppdrag till rättsväsendets olika aktörer att ge brottsoffer ett bättre stöd. Vi ser över möjligheten att avskilja frågor från brottmål till civilprocesser, där brottsoffer till exempel måste driva frågor om skadestånd i särskild ordning med stora kostnadsrisker som följd. Vi gör en massa olika saker för att stärka brottsoffers ställning.

Med det sagt råder det ingen tvekan om att det i den svenska straffrätten – och det är knappast något nytt – finns en lång rad olika intressen som ska vägas in. De tre man typiskt sett brukar lyfta fram är samhällsskyddet, gärningsmannens olika aspekter och brottsoffrets olika aspekter. Vi menar kort och gott att brottsofferperspektivet just vad gäller straffen har varit alldeles för underdiskuterat och inte hanterats på ett tillräckligt bra sätt.

Det ser man om man tittar på straffrätten. Ett av de förslag som vi nu går till Lagrådet med är att ta bort ett antal av de så kallade billighetsskälerna. I ett uppmärksammat fall i Örebro tingsrätt fick en äldre man sitt straff för barnpornografibrott nedsatt just på grund av att han var äldre. Någon annan har fått sitt straff nedsatt därför att vederbörande blivit av med jobbet som en konsekvens av det begångna brottet. Detta är ett gärningsmannaperspektiv i straffrätten som jag inte tycker har fog för sig om man ska ha ett brottsofferperspektiv. Därför är det viktigt för oss att lägga fram förslag som tar bort den typen av hänsyn för att brottsoffrets perspektiv ska få större genomslag.

I det sammanhanget går det inte att bortse från att straffnivån naturligtvis också är central. Vi säger att straffen ska återspegla brottens allvar, men brottsoffer kan ur sin synvinkel uppleva att de gör det i mer eller mindre hög grad. Det är klart att enskilda brottsoffer kan ha olika synpunkter, men ser man det generellt är det inget nytt att tänka att straffets nivå också är en del av kompensationen för brottsoffer. Där menar vi helt enkelt att straffen generellt sett är för låga, om man vill betona brottsofferintresset mer än gärningsmannaintresset.

Det andra jag skulle vilja kommentera är att det inte skulle finnas några underlag vad gäller våra motiv för att vilja göra detta. Det ena underlaget har jag just redogjort för: Vi tycker att brottsofferperspektivet måste få ett större genomslag i straffrätten. Det är naturligtvis till syvende och sist en värderingsfråga hur man ser på det. Det är också vägledande när det gäller andra förslag, till exempel att vi nu vill se över och ta bort dagens mängdrabatt. Vi vill att fler brott ska räknas, fler brott ska lagföras, fler brott ska klaras upp och fler brott ska leda till påföljd.

Det är klart att det kommer att innebära ett ökat tryck på Kriminalvården, men vi gör det därför att vi vill att fler brottsoffer ska få den upprättelse det ändå innebär att det brott man utsatts för utreds och prövas och förhoppningsvis också leder till en fällande dom. Det är ett väldigt påtagligt sätt att stärka brottsoffers ställning och en otroligt viktig del av motiven för den här reformen, vilket vi också har redogjort för väldigt utförligt.

Sedan gällde det effekten på brottsnivåerna i samhället. Som jag sa: Beroende på vilka effekter man eftersträvar finns det naturligtvis olika grader av stöd i forskningen, men när det gäller inkapaciteringens betydelse för att få ned brottsnivåerna i samhället vägar jag ändå påstå att forskningsstödet är rätt intakt.

Anf. 18 ULRIKA WESTERLUND (MP):

Herr talman! Tack återigen för svaret, ministern!

Jag vill gå tillbaka till själva interpellationssvaret. Där nämner justitieministern den nya socialtjänstlagen och rivna sekretesshinder som exempel på åtgärder på det förebyggande området. Men möjligheterna att arbeta förebyggande är ju också beroende av ekonomiska resurser.

Regeringen har valt att inte ge kommunerna det de själva uppgett att de behöver. Det försvarar såklart för dem att leva upp till ett mycket viktigt inslag i den nya socialtjänstlagen, nämligen att arbeta brottsförebyggande i tillägg till allt annat som också ska utföras. Hur ska det vara möjligt när många kommuner dessutom saknar pengar till bland annat tillräckligt många förskolepedagoger och socialsekreterare? Deras arbete får naturligtvis också i förlängningen ses som brottsförebyggande, om än lite mer grundläggande.

Justitieministern nämner i sitt svar att det finns begränsat med forskning om hur man bäst bryter rekryteringen av barn till kriminalitet. Så är det. Däremot finns det en hel del erfarenhet från Sverige och andra länder från verksamheter som har visat på framgång. De har inte provats fullt ut i hela Sverige.

Om övervägandena som ligger bakom att just den här typen av åtgärder ska vidtas säger regeringen att det som har testats hittills inte har fungerat, att vi måste prova något nytt och så vidare. Men det här skulle också vara att göra något nytt. Man behöver inte bara sänka straffmyndighetsåldern och sätta 13-åringar i fängelse, utan man skulle storskaligt kunna prova på andra verksamheter, som jag vet att justitieministern känner till exempel på, bland annat polisens projekt Rätt kurva. Det finns också projekt som drivs av Skandia i Idéer för livet, där en före detta polis har valt att engagera sig för att han tyckte att det var mer meningsfullt. Det finns verksamheter som Ung Trygg hos Magelungen, och så vidare.

Jag vet att ministern känner till dessa verksamheter väl. De betonar alla vikten av samma typer av insatser: att arbeta nära unga i riskzonen tillsammans med hela deras nätverk och stötta upp det där det behövs, till exempel genom att se till att föräldrarna får arbete om de saknar det, säkerställa att barnet får tillgång till fritidsaktiviteter eller att hjälpa hela familjen att flytta och lämna en miljö där barnet har dragits in i kriminalitet. Allt detta kostar pengar. Men vi har inte provat fullt ut vad som händer om alla ungar som är i behov av den här typen av punktbevakning får det.

Herr talman! Det här är en debatt som har flera aspekter, och jag vill också säga någonting om barn i fängelse. Justitieministern har svarat att sänkningen av straffmyndighetsåldern görs för att vi befinner oss i ett mycket mörkt läge. Det gör vi, men varför regeringen landade på just 13 år saknar jag svar på. En utredning föreslog 14 år.

De som utredde frågan om huruvida Kriminalvården skulle ta över ansvaret för dömda minderåriga betonade att de inte hade utrett detta med beaktande av en sänkt straffmyndighetsålder till vare sig 14 eller

13 år. Utredningen konstaterade dessutom att en eventuell sänkning skulle ge goda skäl att behålla påföljden slutna ungdomsvård för den här gruppen, alltså de yngre. Min fråga om vad man baserade straffmyndighetsåldern 13 år på kvarstår. Kan regeringen tänka sig att sänka den ytterligare? Varför stannade man vid just 13? Det är ett tydligt brott mot barnkonventionen, som ministern vet. Jag undrar också om det inte spelade någon roll. Det fanns ju inte med i övervägandena som regeringen gjorde.

Flytten av ansvaret för dömda unga till Kriminalvården känns också ganska förhastad när det samtidigt pågår en utredning om utformningen av Sis och hur Sis ska kunna förbättras. Jag är säker på att vi är överens om att det finns stor utvecklingspotential. Varför inte öka Sis möjligheter att förbättra eftervården i stället för att ge Kriminalvården ansvar för en helt ny grupp personer – väldigt unga personer – med andra behov än de den nu intagna gruppen har? Det gäller inte minst skolundervisningen. Hur tänker regeringen kring Kriminalvårdens möjligheter att bedriva fungerande skolundervisning för en grupp unga med mycket stora utmaningar?

Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Beträffande förändringar av lagstiftningen när det gäller det brottsförebyggande arbetet är det helt riktigt att det har kommit en ny socialtjänstlag. I närtid kommer det även att läggas fram förslag på det som kallas för mellantvång, alltså möjligheter till mer offensivt arbete med familjer som säger nej till socialtjänstens insatser.

Rivna sekretesshinder, översyn av LVU och en pågående översyn av den statliga ungdomsvården är exempel på väldigt stora grepp för att ge möjligheter att flytta fram positionerna i det brottsförebyggande arbetet. Vad gäller ekonomiska satsningar i relation till detta, exempelvis när det gäller socialtjänstlagen, kopplas en budgetsatsning på närmare 10 miljarder kronor till kommunerna till den förändringen. Efter att ha tittat i många budgetar som Miljöpartiet har varit med och skrivit under kan jag säga att det inte har funnits några 10 miljarder till svensk socialtjänst där. Det är ett rekordbelopp kopplat till det stora skifte och den stora potential som ligger i förändringen.

Jag har också kollat på den kommunala nivån. Miljöpartiet är med och styr i Stockholm. Här lånar man väl en miljon i timmen? Man har dessutom höjt skatten med 5 000 kronor eller något liknande för en vanlig familj och lyckas ändå underfinansiera socialtjänsten. Det handlar alltså om vad man gör med sina pengar lokalt och hur man prioriterar. Den nationella nivån kan inte kompensera för allt.

Det andra som jag skulle vilja lyfta fram är återigen vikten av preventiva insatser. Jag är för allt det som Ulrika Westerlund nämner i det sammanhanget, till exempel Rätt kurva och andra typer av program av det slaget. Men jag vill bara säga att de inte på något sätt står i motsatsförhållande till den mycket svåra frågan

vad vi gör när förebyggande insatser inte räcker till. Redan i dag är det de facto så att barn och unga begår allvarliga brott och döms till slutna ungdomsvård. Vårt mål är naturligtvis att krympa den gruppen så mycket som det bara går. Helst vill man inte ha några 13-, 14-, 15- eller 16-åringar som begår allvarliga brott. Självklart måste väldigt mycket som inte har gjorts tidigare göras för att bryta detta mönster.

De som är 13, 14 eller 15 år i dag var väl någonstans runt 3, 4 eller 5 år gamla när Miljöpartiet senast var med och styrde. Vi kan inte göra preventiva insatser mot det som gjordes eller inte gjordes tidigare. Vi måste göra väldigt mycket annat.

Vi kommer inte undan frågan vad vi ska göra när barn och unga ändå begår allvarliga brott. Det för mig in på det stora grepp regeringen arbetar med nu. Till att börja med är det så, som jag redogjorde för, att övergången till ungdomsfängelser när det gäller 15-, 16- och 17-åringar är oerhört väl utredd och har mycket goda skäl för sig.

Det råder ingen tvekan om att när brottsligheten tränger ännu längre ned i åldrarna ställs vi inför delvis likartade, delvis annorlunda frågor. Skälet till att 13- och 14-åringarna kommer in här är att vi har sett en utveckling där. Jag nämnde att det handlar om drygt 50 barn under 15 år, primärt 13–14-åringar, som begår väldigt allvarliga brott. När det gäller 15-, 16- och 17-åringarna måste vi lämna Sis-ordningen, som till exempel har 90 procent återfall bland barn som begår allvarliga brott kopplade till gängmiljön. Den ordningen är så dålig att vi måste lämna den – men ni vill släppa in 13- och 14-åringarna i den havererade ordningen. Det tycker jag är väldigt ansvarslost.

Nu bygger vi upp någonting oerhört bra i Kriminalvården. Jag vågar påstå att det ur ett internationellt perspektiv förmodligen är det bästa som byggts upp när det gäller unga som begår brott. Att i det läget inte överväga att även låta 13- eller 14-åringar som begår allvarliga brott vara del av den ordningen tycker jag för egen del inte är särskilt logiskt. Jag kommer gärna tillbaka och utvecklar vilka skäl som gör att jag menar att vi måste överväga det i det läge vi nu befinner oss i.

Anf. 20 ULRIKA WESTERLUND (MP):

Herr talman! Det här är som sagt en bred debatt. Anledningen till att vi tycker att kommuner borde få större stöd från staten än vad de nu får är att de inte ska hamna i situationer som den i Stockholm där man lånar eller höjer skatten. Vi tycker att det ska finnas ett större stöd från staten, och det kan jag för tydlighetens skull också säga att vi har med i vår budget. Vi tänker att staten gör otillräckliga satsningar i statsbudgeten på att stödja kommunerna i deras viktiga brottsförebyggande arbete.

Jag tycker mig fortfarande inte höra något svar på exakt varför man har landat på just 13 år. Det finns de som säger att en ytterligare sänkning av straffmyndighetsåldern skulle kunna få brottsligheten att krypa ännu längre ned i åldrarna. Åtminstone vissa forskare menade att det syntes ganska tydligt när till exempel

straffrabatten för unga vuxna togs bort. Det var ju också någonting som Miljöpartiet medverkade till. Då kröp brottsligheten ned i åldrarna. Det måste tas med i beaktandet.

Att beslutet att sänka straffmyndighetsåldern och överföra unga dömda till Kriminalvården har mötts av massiv kritik måste ministern ändå vidgå. Det är ingenting som Miljöpartiet har hittat på. Ett samlat civilsamhälle har sagt att de inte rekommenderar att dessa förändringar genomförs.

Ministern har nämnt i tidigare inlägg att man har vidtagit flera olika typer av åtgärder för att höja olika straff. En kritik mot den utredningen, som genomfördes av en väldigt kvalificerad person, var att det inte gjordes någon översyn av hela brottsbalken. Man har gjort lite här och där, och brottsbalken och straffen har blivit något av ett lapptäcke.

En grundfråga jag har är varför regeringen har så bråttom. Det pågår flera olika utredningar som inte är klara, till exempel av Sis, men regeringen hastar igenom och snabbar på förändringarna av brottsbalken. Det håller inte riktigt ihop. Man inför en väldigt genomgripande ändring med sänkt straffmyndighetsålder. Varför är det så bråttom?

Anf. 21 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M):

Herr talman! Ja, 62 dödades i gängskjutningar 2022. Det var det sista året som Miljöpartiet var med och styrde eller i varje fall understödde en vänsterregering. Däri har vi en viktig del av svaret till varför det har varit väldigt bråttom att göra rätt ingripandeåtgärder för att trycka tillbaka brottsligheten. Det faktum att över 50 barn under 15 år var delaktiga i mord och mordplaner under förra året är ett annat viktigt skäl som talar för viss skyndsamt när det gäller att bryta utvecklingen.

Det är utmärkt att den här frågan kommer upp. Miljöpartiet gör sig nu till den främsta förespråkaren för det som en del har kallat slow politics, som innebär att vi *inte* ska agera skyndsamt när vi ser riktigt stora samhällsproblem. Vi talar ändå om en mandatperiod. Det måste vara möjligt att genomföra genomgripande reformer också på straffrättens område i processer som tar en mandatperiod.

Bortsett från att vi tappar verkligheten och samhällsproblemen tror jag att vi annars tappar medborgarna, i varje fall en stor del av de medborgare som verkligen vill ha en sådan förändring. Man ser att brottsoffer utsätts i alldeles för hög grad för allvarliga brott. Man ser att samhället inte är skyddat mot allvarlig brottslighet. Det är klart att viss skyndsamt ändå är påkallad.

Det är inga lapptäcken vi talar om. För första gången på 60 år tas ett helt grepp om straffrätten. Läger man ihop den proposition som vi skickade till riksdagen i torsdags med den lagrådsremiss som gick iväg samma dag ser vi det bredaste helhetsgrepp som har tagits kring svensk straffrätt på över 60 år. Möjligtvis var det grepp som togs 1989 också principiellt viktigt.

Skälet till detta är mycket enkelt. Det har lappats och lagats under så lång tid att vi nu har behövt ta det här greppet. Kvar finns ändå frågan: Vad är Miljöpartiet emot, om vi talar om substansen? Är det de dubbla straffen för gängkriminella? Är det att upprepade grova våldtäkter ska kunna leda till livstids fängelse? Är det att vi en gång för alla måste hitta sätt att bryta de destruktiva mönstren runt barnen?

Den frågan får vi återkomma till, om vi lämnar frågan om process och så småningom övergår till att tala om politikens innehåll.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2025/26:394 om bekämpning av organiserad brottslighet kopplad till fotbollens ekonomi

Anf. 22 Justitieminister GUNNAR
STRÖMMER (M):

Herr talman! Lars Isacsson har ställt en lång rad frågor till statsrådet Jakob Forssmed, men han får dessvärre nöja sig med mig. Det får också gå.

De frågor som har ställts till Forssmed är vilka konkreta åtgärder han avser att vidta för att motverka organiserad brottslighet kopplad till agentverksamhet och spelarövergångar inom svensk fotboll och om han avser att ta initiativ till ökad transparens kring agentarvoden och ekonomiska flöden i samband med spelarövergångar. Lars Isacsson har också frågat ministern hur han avser att säkerställa att åtgärder kopplade till ordning och säkerhet på läktare utformas med god precision och i dialog med berörda aktörer.

Interpellationen har som sagt överlämnats till mig.

Som en av Sveriges största och viktigaste folkrörelser gör idrottsrörelsen stora insatser som bidrar till gemenskap och inkludering. Samtidigt varnar Polismyndigheten för att den organiserade brottsligheten tar mark inom idrotten, framför allt inom fotbollen.

Redan i dag ställer Svenska Fotbollförbundet krav grundade i internationella regelverk på fotbollsagenters verksamhet. Samtidigt utreder elitfotbollen ett möjligt gemensamt system för elitklubbarna kring ökad ekonomisk transparens vid spelarförsäljningar och i agentkontakter.

I december förra året gav regeringen Polismyndigheten ett återrapporteringskrav att redovisa en lägesbild över den organiserade brottslighetens påverkan på idrotten, särskilt fotbollen, och myndighetens arbete för att motverka sådan påverkan. Redovisningen ska bland annat omfatta situationen med och arbetet för att motverka matchfixning, kriminalitet inom agentverksamhet och att organiserad brottslighet utnyttjar ideella idrottsföreningar för kriminell verksamhet. Polismyndigheten ska också redovisa hur man samverkar med idrottsrörelsen för att bekämpa den här brottsligheten.

Delar av idrottsrörelsen har på EU-nivå identifierats som utsatt för särskilda risker för penningtvätt. Från och med sommaren 2029 kommer därför

professionella fotbollsklubbar och fotbollsagenter att omfattas av EU:s penningtvättsregelverk och stå under tillsyn. Tillsynsmyndigheten ska bland annat vidta åtgärder för att personer som dömts för vissa brott inte bedriver agentverksamhet.

Det är arrangören av en fotbollsmatch som svarar för att det råder god ordning. I det arbetet står också Polismyndigheten i dialog med arrangörer och andra aktörer kring fotbollen. Regeringen har vid ett flertal tillfällen bjudit in representanter från fotbollen, supporterrörelsen, Polismyndigheten och andra centrala aktörer för att diskutera ansvar, samverkan och åtgärder för att säkerställa tryggheten och säkerheten vid fotbollsmatcher.

Även om utvecklingen har varit positiv är det viktigt att dialogen mellan fotbollens aktörer och det kontinuerliga säkerhetsarbetet fortsätter. Det senaste mötet mellan regeringen och företrädare för fotbollen ägde rum den 30 januari i år, och då diskuterades frågor om kriminell påverkan och infiltration särskilt.

I april förra året överlämnade Utredningen för tryggare idrottsarrangemang sitt betänkande. Utredningen föreslår bland annat en skärpt syn på överträdelser av förbuden i ordningslagen, ändringar i lagen om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang och en ny lag om idrottsorganisationers behandling av personuppgifter. Betänkandet har remissbehandlats, och förslagen bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Avslutningsvis vill jag understryka att regeringen förstås ser allvarigt på problemen med organiserad brottslighet kopplad till agentverksamhet och spelarövergångar. Jag följer för egen del frågan noggrant, och jag vet att Jakob Forssmed gör samma sak. Vi utesluter inte att fler åtgärder kan bli aktuella. Detsamma gäller frågor om ordning och säkerhet på läktare, där en nära dialog med fotbollens aktörer är nödvändig för att säkerställa och stärka det kontinuerliga säkerhetsarbetet – allt för att ingen ska behöva känna oro för sin egen eller andras säkerhet i samband med en fotbollsmatch eller något annat idrottsarrangemang.

Anf. 23 LARS ISACSSON (S):

Herr talman! Tack, justitieministern, för svaret! Jag tackar också för att justitieministern tar debatten. Det var min tanke från början.

Jag tror att det finns stor möjlighet att vi kan hitta någon form av samsyn, särskilt beträffande den första frågan.

Svensk fotboll är vår största folkrörelse. Den samlar människor, bygger gemenskap och skapar stolthet i hela landet. Men vi måste också våga prata om det som hotar den. Jag vill börja i en del av verkligheten. En insatt journalist i publikationen Fotboll Sthlm beskriver situationen så här: ”Stort våldskapital och digra brottsregister rör sig fritt på träningsanläggningar. Supportrarnas pengar hamnar delvis i kriminellas fickor. Barn och ungdomar hamnar i beroendeställning nära organiserad brottslighet. — — Matchfixning, gangsteragenter, gangsterklubbar. Läget är inget annat än akut.” Detta skrevs för tre veckor sedan.

Herr talman! Det handlar om matchfixning, oreglerad agentverksamhet och ekonomiska flöden där kriminella aktörer söker inflytande. Vi har sett manipulerade matcher. Det finns chattmaterial där resultat diskuteras i förväg. Det finns domar för grov ekonomisk brottslighet kopplat till klubbmiljöer. Vi har också sett att en utredning av matchfixning lagts ned trots omfattande material. Det här är inte enstaka händelser, utan det är strukturer.

Den tidigare polisen Fredrik Gårdare, som är mycket kunnig om de här frågorna, pekar ut nätverk som Södertäljenätverket, Foxtrot och Ali Khan-nätverket som aktörer i den här miljön. Då pratar vi inte om ordningsproblem utan om grov organiserad brottslighet.

Samtidigt har regelverket kring agentverksamheten försvagats. Vi har i dag en marknad med stora pengar, låg insyn och otydligt ansvar. Företrädare för klubbar beskriver situationen som ett vilda västern, en miljö där oseriösa aktörer kan ta sig in.

Herr talman! Det finns initiativ inom fotbollen. Klubbar försöker skapa ordning. Supportrar driver frågor om ökad transparens. Det är bra, men jag tror inte att det räcker. Det här är i grunden inte en idrottsfråga. Det är ekonomisk brottslighet, och där har staten ett ansvar.

I svaret från ministern hänvisar regeringen till processer, dialoger och kommande EU-regelverk, och det är viktigt men ligger flera år fram i tiden. År 2029 är långt fram. Under tiden agerar de kriminella här och nu.

Om vi menar allvar med att bekämpa organiserad brottslighet måste vi gå dit där pengarna finns. Därför har vi socialdemokrater tagit fram ett paket för att reglera den här branschen.

Herr talman! Min fråga till justitieministern är om ministern ser det som rimligt att en miljardverksamhet med tydliga risker för organiserad brottslighet inte helt men i så pass stor utsträckning lämnas åt föreningar och förbund att hantera.

Anf. 24 Justitieminister GUNNAR

STRÖMMER (M):

Herr talman! Tack, Lars Isacsson, för möjligheten att återigen diskutera de här viktiga frågorna, som jag vet att Lars Isacsson har ett stort engagemang för och stor kunskap om.

Till att börja med vill jag understryka att det är klart att idrottsrörelsen och enskilda föreningar inte ska lämnas ensamma i arbetet med att bekämpa organiserad brottslighet – tvärtom. All brottslighet är en angelägenhet för staten och statens olika aktörer. Det gäller inte minst bekämpandet av den kriminella ekonomin. Det är helt riktigt som Lars Isacsson lyfter att det när det gäller den organiserade brottsligheten i högsta grad handlar om just den kriminella ekonomin och dess infiltration i fotbollen men även en del andra idrotter. Det råder alltså ingen som helst tvekan om att staten har ett mycket stort ansvar. Sedan kan man naturligtvis ta det ansvaret på olika sätt.

En viktig sak är förstås att våra brottsbekämpande myndigheter verkligen har fått upp dessa frågor på sin radar och bekämpar detta med full kraft och med alla de verktyg som de myndigheterna har och inte minst har fått under de senaste åren när det gäller att bekämpa kriminell ekonomi. Detta tycker jag är det första att säga. Jag nämnde exempelvis det redovisningsuppdrag som vi har lämnat till Polismyndigheten när det gäller just den här problematiken; det är ett uttryck för detta. Även regeringen betonar i sin styrning av de brottsbekämpande myndigheterna vikten av att staten med hela sin systemkraft också tar itu med den här delen av den kriminella ekonomin.

Det andra är förstås att man absolut kan överväga om staten behöver göra mer också vad gäller lagstiftning och annat – jag ska gärna se på de förslag som Socialdemokraterna har tagit fram. Jag nämnde 2029, men det gällde en mycket specifik sak, nämligen EU:s penningtvättsnätverk. I övrigt råder vi förstås själva över både vilken lagstiftning vi eventuellt vill förändra och tidsplanen för detta. Jag tror precis som Lars Isacson att det kommer att krävas mycket och mycket tidigare insatser om vi ska lyckas bryta den här utvecklingen.

Jag vill slutligen nämna något som jag tycker är viktigt, nämligen att i detta arbete ha en fortsatt väldigt nära dialog med idrottsrörelsen – inte för att skjuta ifrån sig ansvaret men möjligtvis för att kunna prata om vad som är en rimlig arbetsfördelning. I grund och botten handlar det dock om att ha en gemensam plan, för då får vi verklig systemkraft. När staten och våra myndigheter å ena sidan kan samspela med idrottsrörelsen och inte minst fotbollsklubbarna å den andra kan vi få den kraft som krävs för att trycka tillbaka de kriminella från idrotten och fotbollen.

Som sagt var: Vi överväger löpande ytterligare åtgärder. Jag tar gärna del av de konkreta förslag Lars Isacson har berättat om.

Anf. 25 LARS ISACSSON (S):

Herr talman! Tack till justitieminister Gunnar Strömmer för svaret!

Jag håller med ministern om att det inte handlar om att ta ifrån idrotten dess självreglering, men jag tror att staten måste vara med och hjälpa till. Jag tror att vi skulle tjäna på att se på den här branschen, med så stora penningtransaktioner, ungefär som vi ser på mäklarbranschen eller bilbranschen, där det sker stora transaktioner. Vi behöver inte uppfinna hjulet. Vi har skatteverk och finanspolis, och man kan ha ett licenssystem. Jag tror inte att det behöver vara så svårt. Jag tror att vi borde kunna komma överens om detta och hjälpa idrotten.

Förra helgen gick 130 000 människor på match under allsvenskans premiärhelg. Det var tifon i världsklass, skapade av supportrar som lagt ned tusentals timmar av ideellt arbete. Det är också en verklighet i svensk fotboll som vi måste utgå från, och i den verkligheten finns också något viktigt. De som har varit mest drivande i att kräva transparens, lyfta problemen

kring agentmarknaden och försöka stänga ute grov organiserad brottslighet från svensk fotboll är i mångt och mycket samma engagerade supportrar som står på kortsidorna. De har drivit igenom motioner på årsmöten i nästan alla stora svenska klubbar.

Jag har varit med här, herr talman, och röstat igenom alla skärpta verktyg mot gängkriminalitet. Jag kommer att rösta för hårdare straff och dubbla straff för gängkriminella. Men det jag, och jag tror många med mig, såg framför mig då var kriminella nätverk som Foxtrot, Södertäljenätverket och Ali Khan-nätverket – inte fotbollssupportrar i form av ultrasgrupperingar. När klassificeringar blir för svepande riskerar vi att tappa legitimitet, och vi riskerar att tappa det som faktiskt fungerar: dialogen och samarbetet mellan polis, klubbar och supportrar, där Sverige är bäst i Europa.

En genomgång från Enable Sverige visar att polisregion Västs klassificering av supportergrupper som gängkriminella bygger på en EU-modell med sju kriterier. Men i den konkreta tillämpningen uppfylls bara knappt hälften av kriterierna. Detta väcker frågor om träffsäkerhet, proportionalitet och rättssäkerhet.

Herr talman! De verkliga problemen finns i ekonomin, i agentstrukturerna och i den organiserade brottsligheten. Vi kan inte riskera att alienera stora delar av fotbollspubliken. Vi behöver den breda majoriteten med oss mot den organiserade brottsligheten. Vi måste tydligt kunna säga vad som är vad. Organiserad brottslighet ska mötas med full kraft, men verktygen måste användas mot rätt mål.

Min fråga till justitieministern är därför: Hur avser regeringen att säkerställa att polisens arbete mot brott i samband med idrott bedrivs med tillräcklig träffsäkerhet och rättssäkerhet?

Anf. 26 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Jag svarar gärna på den sista frågan rakt upp och ned. Det sker genom att vi, som sagt var, har lämnat ett återrapporteringskrav till Polismyndigheten, vilket är vårt sätt att styra Polismyndighetens uppmärksamhet mot det här problemet. I detta ligger förstås en efterfrågan eller en förväntan om en hög aktivitetsnivå i relation till den kriminella ekonomin också på idrottens, inte minst fotbollens, område och en möjlighet att ta del av underlag från Polismyndigheten, både i en löpande dialog och mer systematiskt redovisat när det gäller detta arbete. Där blir förstås en väldigt viktig sak för oss att hela tiden efterfråga underlag som gör det trovärdigt att den brottsbekämpning man genomför har hög precision och får avsedd verkan och inte träffar, som Lars Isacson uttryckte det, fel mål eller fel aktörer.

Det andra är en kontinuerlig dialog med olika aktörer inom idrotten, civilsamhället, fotbollen, fotbollens supporterklubbar och annat. Detta är ett sätt för oss att hela tiden kalibrera vår styrning och vår efterfrågan i relation till polisen med den uppfattning som finns ute i civilsamhället och ute i fotbollens vardag

sett ur supportrar, klubbar och arrangörers synvinklar.

Vad gäller region Väst kan jag inte gå in på några detaljer. Jag känner onekligen till den bakomliggande problembilden – det tror jag att de flesta gör. Jag tror att det är många som har tagit del av till exempel filmmaterial rörande IFK Göteborg och det som den förra klubbdirektören Håkan Mild utsattes för. Det är klart att det allvarliga läget motiverar kraftfulla åtgärder.

Som sagt var: Jag ska i min roll förstås följa upp med frågor om träffsäkerhet och effekter, och jag lyssnar löpande på andra aktörer, inte minst idrotten, idrottens civilsamhälle och supportrar, för att få bra underlag och bränsle för en sådan uppföljning.

Jag tycker att det är rätt – och Lars Isacsson har också efterfrågat det flera gånger – att vi ska ägna mer tid åt frågan om organiserad brottslighet och kriminell ekonomi. Apropå supportrar har man kanske en större lyhördhet när det gäller andra slags säkerhetsfrågor, som har varit väldigt mycket i fokus tidigare. Vi har haft en utredning som tar sikte på det senare, och när det gäller vissa frågor finns ett brett stöd för att göra något medan andra frågor är mer omdiskuterade.

Vi har därför nu sagt att det pågår processer i Regeringskansliet avseende helheten. Men framför allt har vi tagit sikte på de frågor där vi ser att det finns en bred uppslutning. Det handlar inte minst om möjligheter att ta del av information från kamerabevakning och annat och att mellan arrangörer, klubbbar och andra aktörer dela material som gör att man tillsammans kan jobba med precision mot de individer eller grupperingar som ställer till det – med minsta möjliga kostnad för alla andra, som bara är där för idrottens skull och förstås bidrar till allt det fantastiska som idrotten innebär.

Anf. 27 LARS ISACSSON (S):

Herr talman! Tack, justitieministern, för debatten! Jag vill understryka att jag inte på något sätt står bakom kriminella handlingar eller hot. Jag tror på den strategi som vi har haft i Sverige under lång tid, alltså exkluderingsstrategin och det som ministern hänvisar till när det gäller Hübnette-utredningen. Det finns det stor samsyn om. Det handlar om bättre möjligheter till informationsdelning, kameror och sådant. De som begår brott ska straffas.

Jag förstår att det finns kriminella personer bland de 130 000 som gick på fotboll, men jag har svårt för de breda klassificeringarna där stora grupper känner sig utpekade som gängkriminella. Jag tror att det är en farlig utveckling. Jag ser den på sociala medier och i tongångarna mellan polis och supportrar. Det är också därför jag lyfter den här frågan.

Jag brinner för svensk fotboll och allsvenskan. Jag känner ett ansvar som politiker: Vi måste vara vuxna och försöka få ned konfliktnivån.

Det var ju nätpremiär i helgen med över 130 000 människor och tifon i världsklass, skapade av supportrar som lagt ned tusentals timmar ideellt. Vi kan inte ha så svepande beskrivningar att många människor

känner sig utpekade som gängkriminella. Vi vet att organiserad brottslighet försöker ta sig in i fotbollens ekonomi, och det är detta kraften måste riktas mot.

Jag har en konkret vädjan till ministern – och nu pratar vi om detta med dialog – nämligen att det skulle vara ett bra steg att nu tillsätta en nationell samordnare som på regeringens uppdrag sköter dialogen mellan klubbbar, supportrar och polis för att få ned konfliktnivån. Det handlar om att fortsätta den utveckling som vi har haft med halverade ordningsstörningar och en supporterkultur i världsklass. Alla möjligheter finns.

Anf. 28 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M):

Herr talman! Tack, Lars Isacsson, återigen, för att vi får möjlighet att diskutera de här angelägna frågorna i dag.

Låt mig först instämma i vikten av att hålla fast vid det grundackord som exkluderingsstrategin innebär. Vi vill inte ha en ordning som bygger på någon sorts kollektiv bestraffning. Det fanns väl en diskussion tidigare om vad som egentligen var strategin, men nu är det i alla fall entydigt att det är exkludering som gäller. Det handlar ju om att få en ökad precision i insatserna. Då är det klart att både lagstiftningen och myndigheternas, polisens, agerande ska vara i linje med detta och backa upp den strategin. Där är vi helt överens.

Jag vet att man hos polisen i Västsverige och säkert på andra håll också har diskuterat om det nya verktyget preventiva vistelseförbud skulle kunna användas även i den här miljön. Nu är ju detta inte en fråga för regeringen utan för de brottsbekämpande myndigheterna, men låt mig ändå gå in på det och koppla det till tanken på exkludering. Det är ju ett verktyg som har en enorm precision, för det riktas mot specifika individer. Detta är en typ av lite mer innovativt tänk kring olika verktyg som är avsedda för en gängkriminell miljö men kanske initialt också kan användas för att komma åt andra slags problem. Jag tänker på till exempel öppna drogscener eller ligor som ägnar sig åt personrån eller upprätthåller rekrytering av barn i utsatta områden. Dessa verktyg kan alltså kanske också användas för att med precision gå på individer som underminerar tryggheten och säkerheten runt idrotten. Men det är en polisiär fråga. För mig är det i alla fall positivt att man diskuterar på det sättet.

Avslutningsvis vill jag instämma i vikten av att inte alienera breda supportergrupper. Självklart måste alla skötsamma och goda krafter vara med på båten. Att det ska ske en god samordning av det tycker jag är viktigt. Formerna för detta får vi diskutera vidare.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2025/26:405 om statsbidrag till idrottsföreningar med koppling till vänsterextremism

Anf. 29 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Jonas Andersson har frågat mig vilka initiativ jag har tagit för att säkerställa att inga statsbidrag till organisationer inom idrottsrörelsen går till den vänsterextrema miljön och andra antidemokratiska krafter. Jonas Andersson har även frågat mig vilka initiativ jag är beredd att ta framöver för att säkerställa att inga statsbidrag till organisationer inom idrottsrörelsen går till den vänsterextrema miljön och andra antidemokratiska krafter.

Idrottsrörelsen är Sveriges största folkrörelse med över 3,1 miljoner medlemmar och över 18 000 föreningar. Idrottsrörelsen i Sverige är uppbyggd enligt demokratiska principer och utgör en grundbult i den svenska demokratin. I idrottens värdegrund, som ingår i Riksidrottsförbundets, RF:s, stadgar och är vägledande för all verksamhet, framkommer att demokrati och delaktighet är centralt och ska utövas jämställt och oavsett bakgrund.

Regeringen avsätter årligen över 2,1 miljarder kronor i stöd till idrotten. Stödet till idrottsrörelsen bidrar till att ge alla människor samma grundläggande möjligheter att vara aktiva i idrotten och att vara delaktiga i det svenska samhället. Samtidigt är det angeläget att organisationer som bedriver verksamhet som strider mot samhällets grundläggande demokratiska värderingar inte ska få statligt stöd. Detta gäller oavsett om det handlar om idrottsföreningar eller andra civilsamhällesorganisationer.

Sveriges riksdag har beslutat att RF ska pröva frågor om fördelningen av statsbidrag till idrottsverksamhet i enlighet med de riktlinjer som regeringen fastställer. Bestämmelser om statsbidrag till idrottsverksamhet finns i förordningen (1999:1177) om statsbidrag till idrottsverksamhet.

Regeringen beslutade i januari 2025 att i förordningen om statsbidrag till idrottsverksamhet införa att statsbidrag inte får lämnas till en organisation om den, eller någon av dess företrädare som agerar inom ramen för verksamheten, motarbetar det demokratiska styrelseskicket. Vid samma tillfälle infördes i förordningen även stärkta krav på kontroller mot felaktiga utbetalningar. RF arbetar aktivt med att implementera den reviderade förordningen, till exempel genom att utveckla arbetet med kontroll och uppföljning av de ekonomiska stöd som RF fördelar. Det kan också noteras att RF inte har betalat ut något statsbidrag till den förening som åsyftas i interpellationen.

Regeringen följer löpande upp RF:s arbete med dessa frågor. Regeringen stöder även detta arbete inom ramen för satsningen om 10 miljoner kronor per år från och med 2025 för att bekämpa idrottsrelaterad brottslighet. En del av dessa medel använder RF särskilt till att förstärka det pågående arbetet med att säkerställa att ekonomiskt stöd används korrekt. I riktlinjerna för

statens bidrag till idrotten har regeringen beslutat att RF särskilt ska redovisa arbetet med den interna kontrollen av bidragshanteringen.

Slutligen vill jag även nämna att regeringen har beslutat om en samlad nationell strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism. Av strategin framgår att samhället behöver mobilisera för att stärka motståndskraften bland barn och ungdomar. Det civila samhällets organisationer, såsom idrottsföreningar, spelar här en viktig roll.

Anf. 30 JONAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Jakob Forssmed för att han är här. Det är bra att vi i riksdagen i dag kan sätta fokus på hur vi kan säkerställa att inga statsbidrag hamnar i fickorna på extremister.

Jag har alltså ställt frågor till Jakob Forssmed om hur det kan säkerställas att inga statsbidrag till organisationer inom idrottsrörelsen går till den vänsterextrema miljön eller andra antidemokratiska krafter. Jag riktar då in mig både på vad som har gjorts och vad man avser att göra framöver.

Jakob Forssmeds svar på interpellationen är klargörande i vissa delar, men det finns samtidigt frågetecken kvar för mig, vilket jag kommer in på senare.

Herr talman! Den specifika organisation som har gjort att jag har valt att ställa den här interpellationen är en idrottsförening i Malmö vid namn Collective Effort IF. Föreningen är uttalat socialistisk – bara detta kan man tycka är lite udda. Föreningen bedriver hur som helst verksamhet inom olika typer av kampsporter som muay thai, alltså thaiboxning. Men man sysslar även med styrketräning, fotboll och annat.

De senaste månaderna har föreningen fått medial uppmärksamhet i både traditionella medier och i sociala medier på olika sätt. Och det är ingen vacker läsning.

I föreningens lokal är det fullt med kommunistisk propaganda, exempelvis i form av affischer. Det är ett rent romantiserande av diktatur och revolution som man sysslar med. Till exempel har man satt upp sovjetiska affischer i sin lokal.

Förutom kommunistpropagandan är det uppenbart att man har ett samröre med den vänsterextrema miljön i Sverige. Exempelvis lägger man i sina grupper på sociala medier ut bilder på specialdesignade basebollträn med den vänsterextrema organisationen Antifascistisk aktions logotyp på, alltså en logotyp med svarta och röda fanor.

Vidare har Collective Effort hyllats i tidningen Brand, en tidning som i sin tur har kopplingar till den vänsterextrema miljön. Det är förvisso ett antal år sedan, men Brand har bland annat tidigare JK-anmält av Säpo, som då ansåg att tidningen uppviglat till våldshandlingar.

Det är inte nog med detta. Det förekommer även inslag i Collective Efforts verksamhet som det är svårt att se som annat än en ren uppmuntran till våld mot folkvalda politiker. Man stoltserar till exempel med slagpåsar med Jimmie Åkessons ansikte på. Man

tränar alltså slag och sparkar mot bilder på politiker. Det är möjligt att det förekommer uppmuntran till våld även mot andra politiker, men det här är det som jag har tagit del av.

Herr talman! Varför är det då viktigt att lyfta upp det här i riksdagen? Jo, förutom att det naturligtvis i största allmänhet är viktigt att vi bekämpar vänsterextremism är det så att det finns statsbidrag med i bilden kring den här föreningen.

Collective Effort är ansluten till Svenska Muaythai-förbundet. Därigenom är man också en del av Riksidrottsförbundets struktur, vilket Collective Effort också anger på sin egen hemsida. Riksidrottsförbundet mottar i sin tur miljardbelopp från staten, som man fördelar vidare i idrottsrörelsen.

Mot den här bakgrunden undrar jag: Är Jakob Forssmed nöjd med hur demokrativillkoren hittills har implementerats sedan införandet häromåret? Och hur ser ministern på hur civilsamhällespolitiken har förändrats sedan dess?

Anf. 31 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Det gläder mig förstås att Jonas Andersson är glad över att jag är här och svarar på interpellationen. Jag är glad över att vi kan ha det här meningsutbytet, som är initierat av Jonas Andersson. Det är synnerligen angelägna frågor som lyfts här.

Vi har en civilsamhällespolitik som bygger på att vi ska stötta det viktiga civilsamhället i Sverige – som bygger demokrati, som bygger delaktighet, som bygger gemenskap, som bygger rörelse, som bygger allt det som skapar det fantastiska Sverige som vi älskar. Men för att vi ska kunna göra det långsiktigt, med trovärdighet och på ett sätt som ger stödet legitimitet, måste vi ha tydligare verktyg mot dem som inte bidrar till att upprätthålla grundläggande värderingar utan som tvärtom bryter mot dem. Det tycker jag att vi har gjort bra.

Vi har nu bättre verktyg för myndigheter att agera. Vi har tydligare regler för föreningarna när det gäller vad de ska leva upp till för att vara statsbidragsberättigade. Det tycker jag är utmärkt. Till exempel när det gäller trossamfundspolitiken har vi redan sett ett antal samfund och församlingar som har blivit av med sina statsbidrag mot bakgrund av de nya reglerna. Utan att recensera några enskilda beslut tycker jag att det är bra att det nu finns verktyg för att kunna göra detta.

Det är svårt för mig att ta ställning till vad som borde hända kring den här specifika föreningen. Jag kan konstatera att den alltså inte har fått del av något statsbidrag. Huruvida den verksamhet som bedrivs där och som Jonas Andersson beskriver borde vara föremål för rättsvärdande myndigheters uppmärksamhet kan inte jag bedöma. Det finns lagstiftning kring ett antal frågeställningar när det gäller terrorism eller uppmaningar till våld mot förtroendevalda och den typen av saker. Men jag kan inte bedöma – och ska inte heller göra det – om man har brutit mot några lagar. Det är upp till rättsvärdande myndigheter att göra det.

Jag kan konstatera att vi vet att extremistiska krafter på olika sätt vill äta sig in i olika typer av samhällsstrukturer. Det gäller vänsterextrema krafter. Det gäller också högerextrema krafter, som till exempel rör sig runt och i en del supportermiljöer med aktivklubbar och annat. Det är angeläget att vi rider spärr mot dem som vill någonting annat än att upprätthålla de demokratiska ideal varpå vårt samhälle vilar. Det är alltså ett angeläget arbete att göra – att stötta civilsamhället men också rida spärr mot extremismen.

Anf. 32 JONAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Tack, Jakob Forssmed, för svaret!

Jag lyfter den här typen av frågor också eftersom jag vet hur viktigt civilsamhället är för Sverige som land. Det svenska föreningslivet är på många olika sätt en grundpelare i vårt samhälle. Det är också därför jag tycker att det är viktigt att vi ser till att pengar inte går till fel krafter.

Jag förstår naturligtvis det som Jakob Forssmed tar upp: att han som statsråd inte kan gå in och säga att en specifik förening inte ska få bidrag och så vidare. Det är därför som jag ställer frågorna lite mer generellt, utifrån den proposition som riksdagen beslutade om tidigare under mandatperioden.

Jag tycker i varje fall att det framkom en del positiv information i Jakob Forssmeds svar på den interpellation som jag ställt. Jag tänker bland annat på att de nya demokrativillkoren för statsbidrag till civilsamhället har implementerats i förordningen om statsbidrag till idrottsverksamhet. Jag kände faktiskt redan till det, men jag vill ändå understryka att det var bra att Jakob Forssmed lyfte upp det som ett exempel på en förändring som har skett.

Hade de nya demokrativillkoren inte implementerats hade det kanske kunnat vara en förklaring till hur en organisation som Collective Effort, med både vänsterextrema och våldsbejakande inslag, kan finnas med i en organisationsstruktur som mottar statsbidrag. Men nu har demokrativillkoren implementerats. Det gör det hela mycket märkligt, tycker jag.

För mig är det extremt anmärkningsvärt hur en organisation med så tydliga vänsterextrema och våldsbejakande inslag kan finnas med i en organisationsstruktur som alltså mottar miljardbelopp av skattebetalarna, av staten.

Jakob Forssmed nämner att Riksidrottsförbundet inte har fördelat statsbidrag direkt till Collective Effort. Det är förstås bra om det ligger till på det sättet. Det är för mig en självklarhet att inte en enda krona av skattebetalarnas pengar ska hamna i våldsbejakande extremisters fickor.

Herr talman! Jag menar att Collective Effort och vad de sysslar med dessvärre ändå legitimeras just nu av den statliga politiken. Genom sin koppling till Riksidrottsförbundet blir Collective Effort en del av en statligt erkänd struktur. Det blir som en typ av kvalitetsstämpel. Även om Collective Effort inte får egna statsbidrag verkar man inom ett system som finansieras

med skattemedel. Man får tillgång till resurser, nätverk, plattformar och så vidare.

Det jag undrar är: Håller Jakob Forssmed med mig om att det kan finnas en risk för att den statliga civilsamhällespolitiken legitimerar extremism även om det inte sker genom direkta statsbidrag?

Anf. 33 Socialminister JAKOB
FORSSMED (KD):

Herr talman! Min uppfattning är att vi gör någonting bra med de nya demokrativillkoren. Vi ger nämligen både myndigheter och Riksidrottsförbundet större möjlighet att agera mot föreningar och organisationer som bryter mot samhällets grundläggande värderingar, som diskriminerar, som kränker eller som på annat sätt agerar våldsbejakande eller terrorromantiskt eller vad det nu kan vara.

Sedan kan jag inte ta ställning i det enskilda fallet, men jag kan konstatera att vi nu har skarpare verktyg på plats. Vi har skarpare krav på myndigheterna och på Riksidrottsförbundet att agera mot föreningar som bryter mot de grundläggande villkoren för bidragsgivning. Det är detta som demokrativillkoren innebär. Jag tycker att det i grunden är bra.

Jag tycker att Jonas Andersson har en poäng i det han säger. Det är ju en bakgrund till att vi har de villkor för bidragsgivning som vi nyligen har fattat beslut om och som har implementerats i ett stort antal förordningar – jag tror att vi har implementerat de här villkoren i ett fyrtiotal förordningar.

Anf. 34 JONAS ANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag ska börja med att säga att jag också är glad över det arbete vi har gjort med demokrativillkoren och att de har införts. Samtidigt inser jag att det ibland kan vara svårt att träffa exakt så rätt som man vill med den här typen av lagstiftning. Man behöver alltså alltid vara redo att göra mer, tänker jag.

Ett fenomen i det svenska samhället som skapat en het politisk debatt och krav på åtgärder är så kallade aktivklubbar, som jag tror att Jakob Forssmed själv nämnde nyss. När det fenomenet har beskrivits i medier har man talat om det som ett slags celler med kopplingar till politisk extremism där personer samlas för kampsports- och styrketräning. Man bygger upp en typ av våldspotential, skulle man kunna säga. De aktivklubbar som har lyfts fram i den svenska debatten har haft sin politiska hemvist på andra kanten, om man jämför med Collective Effort IF som jag tar upp här i debatten. Men om man tänker efter: Vad är det egentligen som skiljer Collective Effort från de aktivklubbar som medierna har skrivit om?

I fallet med Collective Effort handlar det tveklöst om politisk extremism. Samtidigt tränar man alltså kampsport, styrketräning och så vidare tillsammans. Man utvecklar sina färdigheter och, om man så vill, sin våldspotential. På ett sätt är fallet med Collective Effort mer långtgående än de aktivklubbar på högerkanten som har omtalats i medierna, detta med tanke

på att man finns med under ett statligt paraply som mottar miljarder i statsbidrag.

Mot bakgrund av det som har framkommit i den här debatten vill jag slutligen fråga Jakob Forssmed om han är beredd att se över demokrativillkoren vid statsbidrag till civilsamhället ytterligare. Hur ser Jakob Forssmed egentligen på demokrativillkoren framöver?

Det är förvisso bara drygt ett år sedan demokrativillkoren trädde i kraft, men jag tror det är viktigt att alltid stå redo att göra mer. När organisationer med så här tydliga vänsterextrema och våldsbejakande inslag legitimeras av staten kan vi inte vara nöjda.

Anf. 35 Socialminister JAKOB
FORSSMED (KD):

Herr talman! Tack, Jonas Andersson, för detta!

Föreningar som ägnar sig åt våld, uppmanar till våld eller på olika sätt vill agera våldsamt i vårt samhälle ska naturligtvis inte uppbära några statliga stöd för detta. Jag ser med oro på att våld på olika sätt används eller förhärligas i föreningar, och själva våldet kan ju ibland radikaliserar människor. Det här är långt ifrån kampsporten i samhället i övrigt, vilken snarare är en fantastisk kraft inte minst i utsatta områden där man i olika sammanhang bedriver verksamhet på ett utomordentligt sätt.

Det finns alltid skäl att följa hur lagstiftning och annat implementeras. Det handlar både om demokrativillkoren och vikten av förutsägbarhet för föreningar så att det inte skapas en osäkerhet – något som en del har flaggat för – liksom att verktygen är tillräckligt skarpa för att faktiskt slå mot de verksamheter som på olika sätt hotar vårt samhälle.

Jag tycker att vi i grunden har hittat en bra balans. Det här har varit i kraft en ganska kort tid, och det finns alltid skäl att följa utvecklingen. Man ska aldrig vara främmande för att vidta de åtgärder som krävs för att uppnå de syften som man vill uppnå, nämligen att ge ett brett och bra stöd till civilsamhället brett, trossamfund och idrottsrörelsen. Samtidigt ska vi se till att värna dess legitimitet och se till att de som vill omstörta våra samhällen inte får del av det statliga stödet.

Med det vill jag tacka för den här interpellationen.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.52 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 13.00, då debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 13.00.

§ 11 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande

Proposition
2025/26:100 2026 års ekonomiska vårproposition anmäldes.

Finansministern överlämnade 2026 års ekonomiska vårproposition 2025/26:100.

Anf. 36 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Sverige står stabilt trots att det blåser hårda vindar och är turbulent i omvärlden. Med starka statsfinanser och politisk handlingskraft bygger regeringen och Sverigedemokraterna Sverige starkare, tryggare och rikare, steg för steg och reform för reform.

När jag blev finansminister hade Sverige en inflation på 10 procent. Barnfamiljer hade svårt att få ihop till matkassen, och många äldre vände när de kom till kaffehyllan. Med en återhållsam finanspolitik under de två första åren av mandatperioden bekämpade vi den höga inflationen, och nu ligger den en bit under målet om 2 procent.

När jag blev finansminister, herr talman, var dieseln världens dyraste – eller åtminstone Europas. I dag, när hela Europa pressas av högre oljepriser till följd av kriget i Iran, har Sverige ett bättre utgångsläge än de allra flesta länder i Europa eftersom Sverigedemokraterna och regeringen har sänkt reduktionsplikten kraftigt.

Herr talman! När jag blev finansminister låg Sverige i EU:s bottenlista vad gäller tillväxt, och i år räknar EU-kommissionen med att Sverige kommer att vara ett av de länder som ligger i EU:s toppliga. Nu sjunker också den strukturella arbetslösheten. Den sjunker trendmässigt för första gången på 20 år, tack vare regeringens politik.

Med allt detta sagt finns det fortfarande många svenskar som kämpar med sin ekonomi. Det finns föräldrar som har svårt att få vardagen att gå ihop. Det finns också många som är oroliga över att bli arbetslösa eller som är arbetslösa och oroliga över hur de ska kunna komma tillbaka till arbete. Svensk ekonomi är just nu i en återhämtningsfas, herr talman, men vi befinner oss fortfarande i en lågkonjunktur efter att Donald Trump startade ett tullkrig förra våren.

Nyckeln till att helt bryta loss den svenska ekonomin från lågkonjunkturen är att stärka den inhemska efterfrågan. Det betyder helt enkelt att stärka svenskar- nas ekonomi så att fler har möjlighet att köpa varor och tjänster. Då kan klädbutiksägare, frisörer, restaurangägare, snickare, elektriker och många andra företagare se sina verksamheter växa i stället för hotas av nedläggning. Det är så vi får hjulen att snurra.

Det är också därför vi i den budget som började gälla den 1 januari sänkte skatten på arbete och pension för tredje året i rad, herr talman. Vi sänkte skatten på el, och alldeles nyss halverade vi matmomsen. Vi

sänker förskoleavgiften från den 1 juli, och vi höjde bostadsbidraget i början av året.

Allt detta gör vi för att människor ska få det bättre och för att svensk ekonomi ska komma igång. Återhämtningen är skör, herr talman, och omvärlden är oförutsägbar; det har vi under flera år verkligen blivit brutalt påmind om. Men Sverige står stabilt.

Herr talman! När vi tog över regeringsmakten i oktober 2022 slog skjutningarna rekord. Barn mördade barn, och om de inte ville mörda andra barn blev de mördade. Nu har skjutningarna halverats, och januari i år var den första månaden på nästan åtta år utan någon dödsskjutning. Men barn mördar fortfarande barn, och månaden mars var mörk: En 15-åring sköts ihjäl i Malmö, och en tonårspojke sköts ihjäl i Vårby gård. En 15-årig flicka misstänks för båda morderna. Och hemma i Örebro en lördagskväll för några veckor sedan sköts en 20 år ung fotbollsspelare ihjäl.

Det återstår ett stort arbete när det gäller att stoppa det dödliga våldet, men steg för steg och reform för reform gör vi nu Sverige tryggare.

Herr talman! När vi tog över regeringsmakten var Sverige inte med i Nato. Efter ett gott och konstruktivt samarbete med oppositionen är Sverige nu medlem, och nu byggs försvaret ut i en aldrig tidigare skådad takt. Det är bokstavigt talat livsviktigt. Jag ska säga att jag är både stolt och tacksam över att vara finansminister i ett land där enigheten om stödet till Ukraina och stödet till försvarsupprustningen är så monumental, så, från djupet av mitt hjärta: Tack!

(Applåder)

Herr talman! Är det någonting som de senaste åren har lärt oss är det att det enda konstanta – det enda man kan vara säker på – är osäkerheten. Kriget i Mellanöstern, som nu har pågått i flera veckor, påverkar världsekonomin och Sverige. Vi kan kanske inte påverka kriget, för det ligger inte helt och fullt i våra händer – tyvärr! Men det som ligger i våra händer är arbetet med att fortsätta bygga en stark och motståndskraftig ekonomi.

De senaste tio åren har både riksdag och regering kommit att hantera många kriser – flyktingkrisen, pandemin, kriget, den grova brottsligheten och inflationen. Vi har kunnat göra det tack vare starka statsfinanser. Vi får inte heller låta nuvarande kriser skymma sikten för framtiden, utan vi ska lägga all kraft vi kan på att bygga ekonomin starkare och större inför framtiden.

Vårpropositionen, som herr talmannen alldeles nyss fick i sin hand, innehåller en plan i tre delar. Vi vill fortsätta bygga en motståndskraftig ekonomi som även fortsättningsvis kan stå på egna ben och vara bland de starkaste i Europa, och då krävs tre saker.

Först och främst ska vi fortsätta slå vakt om de starka offentliga finanserna. Det är många som vill svartmåla svensk ekonomi just nu, men faktum är att Sverige är ett av bara nio länder i världen med högsta kreditbetyg – AAA – hos de större kreditinstituten. Vår offentliga skuldsättning uppgår till 36 procent av bnp, vilket kan jämföras med genomsnittet i EU, som

överstiger 80. Ett annat sätt att uttrycka det är att Sverige har offentliga finanser i världsklass, och det gör att vi till skillnad från många andra länder har handlingsutrymme att bygga skyddsbarriärer kring svenskarnas ekonomi.

Så ser det som sagt inte ut överallt. Finland har en statsskuld som har ökat otroligt snabbt de senaste 15 åren, och landet tvingas nu göra nedskärningar i välfärden. Frankrike har blivit ett av de mest skuldsatta länderna i Europa med en skuld på 117 procent av bnp. Här får man lägga mycket pengar på räntebetalningar – i många länder till och med mer än vad som läggs på sjukvård och försvar.

För mig är det väldigt viktigt att Sverige aldrig ska hamna i den situationen. Det är därför vi vill fortsätta bygga skyddsbarriärer, och det är därför jag har sagt att nästa mandatperiods reformer och vallöften i huvudsak måste vara finansierade. Det är inte konstigare än så. Vi bygger nu ett starkt och tryggt Sverige, och vi måste visa att vi utöver det kan finansiera det som kommer att göra Sverige tryggare och starkare framöver.

En sak kan inte bara jag utan alla våra fyra partier ge besked om, nämligen att vi är överens om att detta inte ska finansieras med höjda skatter på arbete eller sparande.

(Applåder)

Om den första delen av planen för vår ekonomi handlar om att värna de starka offentliga finanserna handlar den andra delen om att möjliggöra fler svenska jobb. Vi här inne skapar inte jobb, men vi har ett stort ansvar och en skyldighet att ge företag rätt förutsättningar att växa. Det här är viktigare än någonsin. Det råder just nu stenhård konkurrens om investeringar och kompetens runt om i världen. Inte minst USA och Kina konkurrerar om produktion och företagsetableringar.

För en relativt liten spelare som Sverige är ökad handel en enormt viktig del. Vi behöver hitta fler handelsvägar, inte minst när USA nu har höjt tullarna på export. Det är väldigt viktigt att EU nu har fått ett frihandelsavtal med världens största land, Indien, och dessutom ett avtal med Mercosur. Fler frihandelsavtal behövs.

Skatter är en annan viktig del när det gäller jobbskapande. Regeringen har förlängt tidsperioden för expertskatt. Vi har även höjt beloppsgränsen i FoU-avdraget, förbättrat 3:12-reglerna, avskaffat kvittokrångel och höjt omsättningsgränsen för när företagare måste betala moms. Nu har vi också tillfälligt sänkt arbetsgivaravgiften för unga. Det går inte att komma ifrån att skatter spelar roll för jobbets framväxt.

Det går heller inte att komma ifrån att det är otroligt viktigt för ett land att ha ett fungerande energisystem så att företag kan växa och investera och vågar satsa framåt. Det är därför byggandet av ny kärnkraft är så otroligt viktigt. Det tar tid men är helt nödvändigt för att det ska finnas mer planerbar baskraft när Sverige nu elektrifieras.

(Applåder)

För den som undrar: Den här regeringen är, tillsammans med Sverigedemokraterna, garanten för att det ska kunna bli ny kärnkraft i Sverige. Tro inget annat!

Den tredje och sista delen av vår plan för vägen framåt och för att få en starkare ekonomi är att ansträngning ska löna sig ännu mer. Oavsett om du är vaktmästaren som låser upp skolan på morgonen, ingenjören som uppfinnar smarta lösningar till industrin eller busschauffören som kör skolskjutsen på landet i Närkes Kil kommer regeringen alltid att stå på din sida. Som finansminister kommer jag alltid att stå på de hårt arbetande människornas sida. Jag talar om dem som gör sin plikt varje dag och förväntar sig att samhället ska fungera.

Under den här mandatperioden har vi sänkt skatten tre gånger. Vi har också sänkt skatten på pension i samma utsträckning. Det är en väg som jag vill fortsätta på.

I år sker någonting unikt och historiskt: Vi genomför nu en stor bidragsreform. Inriktningen är att man ska göra mer för att komma i arbete om man får ersättning eller bidrag; man ska vara aktiv. Det kommer att finnas regler för vilka nivåer större familjer kan få som bidragstagare.

Jag har sagt det många gånger, och det är lika sant varje gång: Det är inte rättvist att den som jobbar hårt varje dag, och kanske går till ett jobb som den inte ens gillar, har ungefär lika mycket pengar varje månad som grannen och hela grannens familj, trots att de inte jobbar. Så bygger man inte ett starkt samhälle. Så bygger vi inte ett starkt Sverige.

Därför vill vi, tillsammans med bidragsreformen, sänka skatten – jag som moderat vill fortsätta med det. Vi vet att det här leder till fler arbetade timmar i ekonomin, och det är just det som behövs för att ekonomin ska växa.

Arbetslinjens återkomst är efterlängtd, herr talman. Den behöver fortsätta, och därför vill våra fyra partier under de närmaste åren fortsätta att stärka den och bygga ett ännu starkare fundament.

Herr talman! Jag vill nämna några av de saker som Sverigedemokraterna och regeringen nu föreslår i vårbudgeten.

Vi vill öka resurserna för sommarbemanning i vården ute i landets regioner. Vi vet att det är tufft på många håll och att det behövs stöttning.

En annan mycket viktig och efterlängtd satsning handlar om IVF-behandlingar för dem som är ofrivilligt barnlösa. Det kan vara en smärta som är enorm. Dessutom är det kostsamt. I dag får man tre skattefinansierade möjligheter. Vi fördubblar nu detta och tillför ytterligare tre. Det kan vara avgörande för väldigt många människor.

Vi fortsätter också att stärka arbetet när det gäller mäns våld mot kvinnor. Lika hårt som vi ska gå åt de gängkriminella – eller ännu hårdare – ska vi trycka tillbaka de män som misshandlar kvinnor i sin närhet fysiskt eller psykiskt. I alldeles för många fall drabbas kvinnor också av män som mördar kvinnor. Det här

måste få ett slut. Jag vet att hela riksdagen är överens om detta, och jag är glad för den här satsningen.

Herr talman! Skolan är nyckeln för barn. Oavsett föräldrarnas utbildning eller ekonomi är skolan helt central. Nu föreslår vi satsningar på språkfrukost, läxhjälp och inköp av böcker.

I budgeten föreslår vi också en tillfällig sänkning av skatten på bensin och diesel till EU:s miniminivå. Även om Sverige, som jag sa, står bättre rustat än många andra länder på grund av en ändrad reduktionsplikt har drivmedelspriserna ökat.

För att kompensera för de höga elpriserna och mildra effekten föreslår vi ett nytt tillfälligt el- och gasstöd. Det kommer att utbetalas för månaderna januari och februari i år.

Slutligen: Det är väldigt tydligt att vi har gått in i ett nytt världsläge med en delvis ny världsordning. Vi behöver tillsammans rikta fullt fokus på reformer som både stärker ekonomin och stärker svensk säkerhet. Jag vill att vi går in i nästa mandatperiod med fokus på att bygga Sverige mer konkurrenskraftigt och motståndskraftigt, så att Sveriges ekonomi kan växa. Det är nämligen bara en växande ekonomi som kan bära framtidens välfärd och försvar och tillgodose alla de stora behov som Sverige har. Sverige ska vara ett ledande tillväxtland, inte ett stagnerande högskatteland. (Applåder)

I detta anförande instämde Fredrik Ahlstedt, Ann-Sofie Alm och Jan Ericson (alla M) samt Erik Hellsborn (SD).

Anf. 37 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! I dag har regeringen lagt sin sista vårbudget på riksdagens bord, och jag kan summera den ekonomiskt sämsta mandatperioden sedan 90-talskrisen. Det har varit fyra förlorade år för Sverige och för svenska folket. Vi vet att priserna är höga. Hårt arbetande människor har det tufft. Det är dyrt att vara svensk.

Sverige har i dag EU:s tredje högsta arbetslöshet. En halv miljon människor saknar arbete; det är nästan 100 000 fler än när regeringen tillträdde. Medan arbetslösheten har minskat i resten av EU har den ökat i Sverige. Om vi hade haft samma utveckling som euroområdet hade nästan 100 000 fler svenskar haft ett jobb att gå till.

Utöver detta är det 100 000 fler människor i vårt land som är undersysselsatta. Det här är människor som vill arbeta mer men som inte får den möjligheten. Arbetslösheten är ett fundamentalt misslyckande. Ytterst drabbas alla som inte längre kan försörja sig själva och sina familjer, men det är också väldigt dyrt för Sverige.

Herr talman! Vad har då regeringen gjort för att skapa fler jobb och för att fler ska jobba? Reformerna lyser med sin frånvaro, också i den här vårbudgeten. Det framstår som att arbetsmarknadsministrarna byts ut oftare än nya reformer presenteras från Arbetsmarknadsdepartementet. I denna sista budget drar

regeringen till och med ned på arbetsmarknadspolitiken när 500 000 människor går arbetslösa.

Det är inte bara med arbetslösheten som SD-regeringen har misslyckats. Tillväxten har under denna regering varit lägre än under tidigare regeringar. Det har alltså till och med gått sämre de senaste fyra åren än när Sverige och övriga västvärlden genomgick en pandemi.

Dessutom har svensk ekonomi underpresterat i förhållande till sin egen potential. Hela mandatperioden har svensk ekonomi legat under trenden. Det innebär ett enormt bnp-tapp och ett stort bortfall av skatteintäkter. Hur man än vrider och vänder på det blir slutsatsen densamma: Svensk ekonomi har underpresterat med Kristersson, Svantesson och Åkesson. Sverige har blivit fattigare.

Herr talman! En konkursvåg har också sköljt över Sverige. 30 000 privata företag har gått i konkurs sedan regeringen tillträdde, och över 75 000 människor har förlorat jobbet på grund av dessa konkurser. Vi måste gå tillbaka till 90-talskrisen för att hitta liknande nivåer. Ändå fortsätter regeringen att säga att Sverige är på rätt väg, men jag tror att många arbetstagare och företagare runt om i landet har svårt att känna igen sig i denna ganska glättiga verklighetsbeskrivning.

Gustav Möller brukar tillskrivas citatet ”Varje försälad skattekrona är en stöld från svenska folket”. När vi nu närmar oss slutet av mandatperioden tror jag att många svenskar ställer sig frågan: Vad fick jag egentligen? Regeringen har lånat hundratals miljarder kronor, men vad blev resultatet? Hög arbetslöshet, låg tillväxt och höga priser. Det kostar mer att handla mat, och det kostar mer att hämta ut sina mediciner. Det är svårare att få vardagen att gå ihop, helt enkelt.

SD-regeringen har bränt svenska folkets pengar, inte i första hand på att korta värdköerna, förbättra skolan eller ge vanligt folk mer i plånboken utan på att sänka skatten för de människor som tjänar absolut mest. Åkesson och Kristersson har på så vis fått 6 000 kronor mer i månaden. Medan vanliga människor kämpar låter regeringen skattepengar läcka ut till den svarta och kriminella ekonomin och till vinster som går före skolbarns utbildning.

Jag menar att SD-regeringen har prioriterat fel. Man har inte prioriterat vanligt folk. Jag är helt övertygad om att det går att bedriva en mer ambitiös politik och samtidigt hålla bättre ordning på statens finanser. Därför har vi presenterat en budget för i år där nio av tio svenskar får mer pengar i plånboken.

Herr talman! För bara någon månad sedan stod Elisabeth Svantesson på en pressträff och sa att pengarna var slut. Hon erkände inte bara att Sverigedemokraterna och Moderaterna tömt statskassan för i år utan också att det nästan inte fanns några pengar kvar till nya reformer nästa mandatperiod.

Finanspolitiska rådet har presenterat sin allvarligaste kritik hittills mot någon regering, oavsett politisk färg. Denna kritik borde ha fått en ansvarsfull finansminister att åtminstone reflektera lite. Men den

allvarliga kritiken verkade inte bekomma finansministern eftersom hon inte brydde sig om att kommentera den.

Nu lägger Svantesson fram ytterligare en budget där hon lånar miljarder. För mig är det tydligt att Sverige tyvärr har en svag statsminister och en ansvarslös finansminister, för när Sverigedemokraterna kommer med krav orkar de andra inte hålla emot. Resultatet blir de största underskotten på en generation. Kostnaderna bärs av hårt arbetande familjer. När underskotten leder till högre räntekostnader blir det mindre pengar till lärare i skolan och färre sjuksköterskor i vården, och när de allmänna räntenivåerna höjs blir bolånen dyrare för alla som äger sin bostad.

För att hålla ihop sitt regeringssamarbete släpper man på spärarna, och jag menar att det är farligt för Sverige. Jag känner inte igen Moderaterna. Det brukade vara ett statsbärande parti. Nu kan jag inte dra någon annan slutsats än att man viker sig för Sverigedemokraterna i sin iver att behålla makten.

Herr talman! I dag lägger regeringen fram sin sista vårbudget, och jag ser inget i den som kommer att vända Sveriges negativa utveckling – tvärtom. Tillväxten skrivs ned ännu en gång, och underskotten ökar från redan rekordhöga nivåer. Detta sammanfattar mandatperioden ganska väl. Gång på gång har finansministern presenterat glädjekalkyler, och gång på gång har verkligheten hunnit i kapp och prognoserna fått skrivas ned. Vi har en regering som planerar för det bästa men vars politik resulterar i något annat. I denna budget är det inget nytt. Återigen saknas det reformer för att få igång tillväxten, och det finns inga strukturella förslag för att få fler människor att gå till jobbet.

Sverige hade kunnat vara i ett bättre läge. Men låt mig vara tydlig: Jag tror på Sverige. Vi är ett land med stor potential. Vi har kompetenta människor, världsledande företag och en industri i framkant. Vi har gång på gång visat att vi kan ställa om, växa och möta svåra tider tillsammans. Det finns en enorm potential i vårt land, i våra företag och inte minst i våra unga, som vill utbilda sig, arbeta och bidra. Men då krävs det en politik som tar vara på denna potential, som ger långsiktiga spelregler för industrin och företagen, som investerar i utbildning, välfärd och framtidsteknik och som ser till att fler jobb växer fram och att fler människor arbetar. Sverige förtjänar bättre.

Herr talman! Sverige behöver en politik som får igång tillväxten, som pressar tillbaka arbetslösheten, som stärker vanligt folks ekonomi, som stärker gemenskapen och ökar säkerheten i en orolig tid och som stoppar slöseri med våra svenska skattepengar.
(Applåder)

Anf. 38 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Tidöpartierna fick ärva en historiskt hög inflation och en tillväxt i EU:s absoluta botten-skikt. Nu, nästan fyra år senare, är situationen i princip den omvända. Inflationen ligger vid målnivån, och Sverige har en tillväxttakt i EU:s toppskikt. Räntan har mer än halverats under de senaste åren, från 4 procent

till 1,75 procent, vilket såklart gynnar de allra flesta som äger sitt boende.

Vi har haft fokus på att bekämpa inflationen och på att genomföra åtgärder som stärker hushållen. Sammantaget under mandatperioden har vi drivit igenom reformer och skattelättnader som stärkt en helt vanlig tvåbarnsfamilj med över 5 000 kronor per månad. Det handlar om lägre skatt på inkomst, på el, på drivmedel och på mat men också om lägre förskoleavgifter.

Det var den helt vanliga löntagaren som fick stå tillbaka under perioden med hög inflation och fick se sin köpkraft urholkas eftersom priserna ökade snabbare än lönerna. Därför är det rimligt att det är den helt vanliga löntagaren som ska gynnas av de reformer och skattelättnader vi har beslutat och beslutat om. De senaste åren har också den helt vanliga löntagaren fått uppleva reallöneökningar, alltså fått se sin köpkraft stärkas, inte urholkas, eftersom lönerna ökar snabbare än priserna.

Under den här mandatperioden har även barnfattigdomen minskat. Det visar ny statistik från SCB. Målbilden är givetvis noll barnfattigdom; begreppen barn och fattig hör inte ihop i någon rimlig värld. Att den minskar i jämförelse med tidigare mandatperioder är givetvis viktiga steg i rätt riktning.

Mandatperiodens samlade budgetpolitik har även renderat i att inkomstklyftorna har minskat. Köpkraften har stärkts som mest i den lägsta inkomstdecilen och som minst i den högsta inkomstdecilen – detta i motsats till vad vi hörde av föregående talare. Det här är inte åsikter; det här är mätbara, kvantifierbara data. Detta kan vara värt att ha med sig, för det sprids uppenbarligen en hel del desinformation av oppositionen, givetvis, men också av vissa delar av medierna.

Herr talman! Samtidigt är skattetrycket i Sverige nu 41,2 procent. Så lågt har det inte varit sedan 1975. Vi har alltså det lägsta skattetrycket i Sverige på över 50 år tack vare de reformer som Tidöpartierna har drivit igenom.

Det går alltså att sänka skatten, minska inkomst- ojämligheten och minska barnfattigdomen samtidigt.

Herr talman! Sverige har en mycket låg offentlig skuldsättning. Den ligger väl i nivå med det så kallade skuldankaret på 35 procent – plus minus 5 procent, ett toleransintervall – som är en bärande del av det finanspolitiska ramverket. Detta måste vi hålla i, för det finns så många orosmoln globalt: kriget i Ukraina, kriget i Iran, handelskrig, tullhot och så vidare. Detta påverkar priserna på el, gas, olja, konstgödsel med mera.

Det är just vår låga skuldsättning som gör att vi här hemma i Sverige har handlingsfrihet att parera och dämpa de värsta effekterna av dessa prischocker, och det är också det regeringen gör. Nu sänker vi skatterna på drivmedel ännu en gång, ned till EU:s absoluta miniminivåer. Vi begär också att EU-kommissionen ska medge ett undantag från miniminivåerna så att vi kan gå ännu längre – 3 kronor till på både bensin och diesel. Vi avvaktar besked från kommissionen härvidlag.

Vi går också fram med ett nytt elstöd som även ska gälla retroaktivt, för januari och februari. Som ni

kanske minns – det var inte så länge sedan – var det både kallt och tämligen vindstilla i januari och februari, i alla fall i den del av Sverige och världen där jag bor. Därmed blev det dyrt. Andra länder, herr talman, har inte samma möjligheter att genomföra sådana åtgärder av det enkla skälet att de har för hög skuldsättning.

På tal om just vindstilla behöver det inte vara så mycket svårare än så här: Ska vi ha ett energisystem som bygger på att vi har tur, det vill säga att det blåser precis tillräckligt mycket i princip exakt hela tiden? El har den beskaffenheten att den behöver konsumeras i princip i samma ögonblick som den produceras. Att det blåser på förmiddagen hjälper alltså inte om man vill konsumera el på eftermiddagen eller på kvällen.

Antingen hoppas vi på att vi har tur och att det blåser exakt tillräckligt mycket exakt hela tiden – en ganska dålig strategi, om ni frågar mig – eller så bygger vi ett energisystem som levererar vare sig det blåser eller inte. Då är det kärnkraft vi pratar om. Det är det som står till buds, och där är vi i full färd. Den första ansökan på över 50 år om att bygga ny kärnkraft i Sverige lämnades in till regeringen för bara ett par veckor sedan.

Ge Tidöpartierna fortsatt förtroende i åtminstone fyra år till så kommer vi att ro det här i hamn! Oppositionspartierna har gjort tydligt att det inte blir någon ny kärnkraft med dem vid rodret. Oppositionen – åtminstone delar av den, inte minst Miljöpartiet – förstår inte ens kopplingen mellan å ena sidan elektrifiering av inte minst fordonsflottan och å andra sidan en stabil och kontinuerlig tillgång till el. Man förstår inte att de två sakerna hänger ihop.

Jag säger som min egen partiledare sa i tv för ett tag sedan: Ni har haft er lekstuga. Det räcker så, för vi vet hur det blev och hur det gick. Nu är det dags för vuxna människor att lösa problemen. Och det är precis det vi gör, men vi behöver åtminstone fyra år till.

Herr talman! Vi på vår sida – Tidöpartierna – är sammansvetsade. Vi har levererat i snart fyra års tid. Vi kommer att bilda en fyrpartiregering – Tidö 2.0 – om vi får det förtroendet av väljarna i valet i september. På den andra sidan har vi något slags vänsterexperiment som inte imponerar. Det enda de tycks vara överens om är att det ska bli ännu dyrare att tanka bilen och att vi ska gå tillbaka till en ansvarslös linje i invandringspolitiken.

I övrigt är det verkligen grisen i säcken man köper. Det finns ingen plan över huvud taget för hur de ska lyckas bilda något som helst stabilt regeringsunderlag, hur de ska få igenom sina budgetpropositioner här i riksdagens kammare och definitivt inte vad dessa budgetpropositioner i sådana fall skulle innehålla eller vilken politik som ska drivas i största allmänhet. (Applåder)

I detta anförande instämde Erik Hellsborn, Martin Westmont och Eric Westroth (alla SD).

Anf. 39 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Sällan har omvärlden varit så skakig. Även Sverige påverkas av krigets fasor. I dag lägger regeringen och Sverigedemokraterna fram vårpropositionen för sista gången. Snart är valdagen här, och då kan vi ta landet i en annan riktning. Sverige är skörare än på mycket länge, och behovet av en regering som får Sverige att hålla ihop, som inte ställer människa mot människa och som skyddar hushållen och rustar välfärden är stort.

Herr talman! Jag tillhör inte den glada och glättiga skaran av politiker som firar varenda opinionsuppgång med en selfie på Instagram. Man ska inte ta ut saker i förskott, åtminstone inte vinster. Hur dåligt den här regeringen än har skött sig säkrar man valvinsten bäst på egna meriter. Man ska inte ropa hej förrän man har kommit över ån, sa min pappa alltid, och jag tänker inte utropa någon seger i förtid.

Men visst behöver Sverige en ny regering, herr talman. Det har varit fyra hårda år. Kris efter kris har dumpats på medborgarna. Kostnaderna har rusat för maten, hyran och energin. Ensamstående mammor har haft och har det allra tuffast, och en stor del av arbetarna saknar kontantmarginal. De sparade pengar som fanns är för länge sedan slut, och nu finns inga marginaler kvar. Det är slut på pengarna i hushållens plånböcker.

Herr talman! En svensk regering kan givetvis inte stoppa världsomfattande kriser. Trumps nycker och Putins dröm om världsherravälde har finansministern liten möjlighet att påverka. Ekonomin påverkas ju inte bara i Sverige utan i hela vår omvärld; det vore inte seriöst att påstå något annat. Men en regering kan välja hur man hanterar de kriser som drabbar svensk ekonomi och svenska hushåll. En regering kan prioritera på vems sida man står när det blåser. Är det på affärsbankernas, vars vinstmarginaler är skyhöga, eller är det på hushållens, som tyngs av ännu en räntehöjning?

Tidöstyret har inte agerat för att fördela bördorna av krisen lika. Hushållen har genomgående fått stå med notan när illa fungerande marknader passar på att göra pengar på krisen.

Aja baja, säger finansministern till bankerna och matjättarna, som drev på inflationen och lät priserna skena. Men givetvis hjälper inte upprörda ord, utan den som vill göra något åt de barskrapade hushållens situation vet att det bara är handling som räknas. Pressa bankerna att sänka räntan, agera för ökad konkurrens bland matjättarna, se till att den sänkta matmomsen inte blir ett gigantiskt Icabidrag, inför Sverigepriser på el och stoppa kablarna!

I kristider ska bördorna fördelas lika, men så har det inte varit. Hushållen har fått axla en alltför stor del av kostnaden, och det är orimligt. Regeringen påminner lite om Titanic. Man kan inte göra så mycket åt att det finns ett isberg som man åker in i, men man har struntat i att ta med sig livbåtar till dem som finns på nedre däck. För barnen handlar det inte bara om ett missat kalas, om utflykter som inte blev av eller om att

de inte har råd med sommarskor, utan för många av dem är det en hel barndom som nu har gått förlorad.

Det bästa för Sverige, tillväxten och barnfamiljerna hade varit om regeringen hade agerat i lågkonjunkturen. Trots att det hade varit bäst för svensk ekonomi om de hushåll som hade små marginaler hade fått mer så att ekonomin stimulerades valde regeringen det motsatta: att prioritera de absolut bäst ställda hushållen.

Ekonomin har stagnerat, lågkonjunkturen har fördjupats, småföretagen har för få kunder och regeringen har inte stått på deras sida. Samtidigt fanns regeringen där för dem som har en månadsinkomst på 120 000 kronor och som genom politiska prioriteringar i den här kammaren fick flera tusenlappar extra i plånboken varje månad. Det fanns inga rationella skäl att prioritera skattesänkningar för ministerlöner, och ändå valde regeringen att göra det, för de moderata kärnväljarnas skull, inte för Sveriges och barnfamiljernas.

Herr talman! Varför är det så att den som har minst alltid ska få mindre för att det ska skapas lust och energi, enligt högerregeringen? Man menar att barnfamiljer som får vända på varenda krona i själva verket gynnas av att man tar bort deras barnbidrag och att sänkt a-kassa när vi har massarbetslöshet kommer att göra så att den som inte får råd med hyran känner sig mer motiverad.

Det är skillnad på folk och folk. När det kommer till de rikaste sparar vi inte på något, utan endast det bästa är gott nog. Här ska man unna sig. Det är den grupp som alltid verkar behöva bidrag och extra stöd för att orka jobba. Vi kan inte prioritera barnbidragen i stället, för då tar sig inte direktörerna upp ur sängen på måndagsmorgnarna. Om de inte får sänkta kapitalskatter snoozar de hela veckan lång. Finansministern tömmer statskassan inkom för deras skull – inte när barnfamiljer blir vräkta eller när pensionärer hamnar hos Kronofogden utan för att den som redan är förmögen ska få ännu mer.

Sverige har rekordhög arbetslöshet. Tillväxten är låg. Fattigdomen har fördubblats, och rekordmånga barn vräks från sina hem. Samtidigt har vi ett gäng miljardärer och en förmögenhetskoncentration som är tydligare än någonsin. Vanliga löntagare betalar betydligt större andel av sin inkomst i skatt än den rikaste procenten.

Sverige var tidigare ett av världens mest jämlika länder, med hög sysselsättning, stark välfärd och omfördelning. I dag sticker vi ut i motsatt riktning. Vi har gått om länder som USA och Indien i förmögenhetskoncentration. De som påstått att jämlikhet hämmar tillväxten medan klyftor gynnar den har haft fel. Att några blir väldigt rika gynnar inte Sveriges ekonomi, ger inte några jobb och skapar inte någon tillväxt.

Ska svensk ekonomi växa behöver vi en aktiv ekonomisk politik där staten investerar och omfördelar. Men den här regeringens prioriteringar är återigen tydliga: Rör inte mina miljardärer! står det på Svantessons banderoll.

Människosynen är lite bedrövlig. Om vi bad miljardärerna att bidra lite mer när svenska barnfamiljer är fattiga, sjukvården står på bristningsgränsen och krig härjar i närområdet, ja, då skulle de sticka, säger högern. Minsta lilla skattehöjning och de flyr landet med miljarderna.

Det kan väl inte vara möjligt, tänker jag. Det är klart att svenska miljardärer inte flyr utomlands när de behöver vara här och skydda hushållen och försvara landet. Vilka fördomar det finns mot det ekonomiska toppskiktet! Om det trots allt och mot all förmodan skulle vara så, ja, då kan vi införa en sådan exitskatt som många länder runt omkring oss har. Det är dags att beskatta miljardärerna. Det drabbar ingen fattig.

Herr talman! Det pågår ett enormt slöseri med svenskarnas skattepengar. Svensk välfärd har blivit en lekstuga. Sjukvården, järnvägen och skolan bedrivs internationellt. Men Tidöstyret pallar inte göra något åt det. Ideologiskt förblindade förkastar de all rationalitet för att slippa göra upp med det gigantiska misslyckande som privatiseringarna har inneburit.

Sverige har blivit ett låtgåland, och regeringen är marinerad i sin låtgåattityd. Skolor drivs av saudiska kapitalägare. Vårdcentraler används för att tvätta pengar. Nätläkare länsar statskassan, och samtidigt är kön till vårdcentralen oändlig. Lärartätheten dras ned för att vinsterna ska bli större. Hårt bröd till småbarnen och gangstrar som driver behandlingshem – så ser svensk välfärd ut 2026, och det är medborgarna som får betala. Barn klarar inte skolan. Kriminaliteten växer. Trots allt detta är det ingen som drar i nödbromsen.

Vinsterna i välfärden måste bort. Det är slutlekt. Arbetsförmedlingen och järnvägen behöver städas upp och byggas om.

Att äga välfärdsbolag är ingen konst. Det behövs det ingen arbetsskjorta för. Det krävs inte många knop för att göra vinst på välfärden, för det är vinst varje gång och skattebetalarna som betalar.

När jag tänker på företagare tänker jag på folk som jobbar hårt och som har startat och dragit igång något för egen maskin. Min pappa drev butik och gjorde tolv timmar per dag på butiksgolvet. Min mormor var den första kvinnan i Sandviken att starta ett städföretag.

Herr talman! Vi måste börja om och bygga Sverige starkt och jämlikt igen. Jag kommer tillbaka i nästa anförande och föreslår Vänsterpartiets prioriteringar. (Applåder)

Anf. 40 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Ärade ledamöter! Det här är ju en debatt om Sveriges budget. Jag kommer strax att prata om detta på djupet.

Men jag vill faktiskt passa på när jag står här i talarstolen dagen efter ett absolut historiskt valresultat i vårt europeiska numera återigen syster- och broderland Ungern och verkligen hylla alla de, inte minst unga, väljare i Ungern som tog tillbaka sitt land till friheten, till demokratin och till Europa från randen av att bli en rysk lydstat. Hatten av för det ungerska folket! Hatten

av för alla dessa ungrare, inte minst de unga! Jag tror att deras beslut kommer att få stor betydelse framöver, även för svensk ekonomi.

Här hemma finns det ögonblick när man vet att det närmar sig slutet. Det har nått vägs ände. Man känner det på sig. Jag tror inte att jag är ensam om att göra det; jag tror att många som tittar känner att det inte blir mer än så här.

Elisabeth Svantessons svanesång, vårbudgeten 2026 – inte ens den, inte ens mitt i Iran-krisen, inte ens med Europas tredje högsta arbetslöshet, bidde det någonting av. Det bidde inte ens en tumme av allt man lovade.

Finansministern har flera gånger sagt att hon fick igenom åtta budgetar. Men ingen av dem löste arbetslösheten. Ingen av dem löste den låga tillväxten. Ingen av dem löste fossilberoendet. Och varenda en av dem hade ett sämre saldo än den föregående. Tidöregeringen kommer att sluta som den började: utan en plan eller en idé för tillväxt, för jobb, för företagsamhet eller för klimatet. Den kommer att sluta med 100 000 fler arbetslösa.

Jag tror att många av er minns affischen från förra valet, innan den här regeringen tillträdde. Den visade Ulf Kristersson som hängde på någon sorts brygga, och så stod det: ”Europas fjärde högsta arbetslöshet borde göra regeringen arbetslös.” Det stod också: ”Nu får vi ordning på Sverige!” Nu har vi EU:s tredje högsta arbetslöshet, och Tidöregeringen kommer att bli arbetslös.

Det är så uppenbart att Tidöregeringen inte vill att vi ska se arbetslösheten, att vi på något sätt ska vara lite blinda för den. Det är bara någon annan, någon vi inte känner. Det kanske bara är invandrare. De vill säkert inte ens ha jobb egentligen.

Men någon som tittar på det här – kanske till och med någon som sitter här i riksdagens kammare och lyssnar – känner någon som är arbetslös eftersom var fjärde ungdom i Sverige är arbetslös. Någon här eller bland tittarna känner till och med någon akademiker eller någon annan person mitt i livet som trots långa studier och många insatser är arbetslös, för akademikerarbetslösheten är på rekordhöga nivåer.

Man kanske inte känner någon enda arbetslös. Man kanske bor i någon av våra landsändar, ofta i norra Sverige, där en urstark industri har trotsat tyngdkraften från Tidö som skapat brist på jobb. Men även om man inte känner en enda av Sveriges halva miljon arbetslösa tror jag att man förstår den enorma kostnaden. Jag tror att alla förstår hur mycket det kostar socialt när barn inte ser sina föräldrar gå till jobbet och när de ser dem oro sig för ekonomin och drömma om att äntligen komma i jobb. Jag tror att alla förstår hur mycket det belastar den svenska välfärden och svensk ekonomi.

Bara gapet mellan EU:s genomsnittliga arbetslöshet och vår Tidöarbetslöshet kostar 45 miljarder per år. Det är 9 000 kronor per svensk vi förlorar av pengar till välfärden. Det är 100 000 sjuksköterskor eller 60 000–70 000 lärare.

I sin allra sista budget lägger Tidöregeringen till ytterligare 7,7 miljarder, trots att man har sagt att reformutrymmet är slut. Men inte ens då, när man tar sig reformutrymme man inte har och i ett läge när Iran-krisen sköljer över Sverige, lyckas man få till den politik som vi historiskt sett alltid har förknippat med borgerligheten i Sverige – den jobbpolitik som är tillväxtorienterad och framtidsorienterad och den frihetliga ekonomiska politik som ger växande småföretag, jobb och konsumentförtroende. Det var den politik som vi hade under Alliansen och faktiskt också under januariavtalet.

Allt det som utgjorde den liberala kraften i Sverige har begravts i något slags ultimatum resignation över allting. Vårbudgeten är som ett slags uppgivenhetens dystra testamente.

Det är ingen hemlighet varför det är så här. I Ulf Kristerssons Sverige bestämmer ju inte Elisabeth Svantesson. I Ulf Kristerssons Sverige bestämmer Jimmie Åkesson, och Jimmie Åkessons prioriteringar är inte tillväxt, inte företag och garanterat inte klimatet. Det är helt andra saker.

I den här budgeten får jobben 32,5 miljoner, och 150 miljoner läggs på utbildning, medan 1,4 miljarder kronor fortsätter att ticka iväg år efter år till ett återvandringsbidrag som vi vet inte fungerar. Det är en idé som är lika sjuk som dess ekonomiska konstruktion, och vi utvisar dessutom människor som jobbar och som skulle kunna bidra till skatt och välfärd i Sverige.

Låt oss vara tydliga: Det här är en kris som Tidöpolitiken skapat. Hur man än vrider och vänder på det har vi underpresterat. Under alliansregeringen och efter januariavtalet hade vi dubbelt så hög tillväxt som genomsnittet i EU, men under Tidöregeringen har vi nu hälften så hög tillväxt som genomsnittet i EU. Det talas om lågkonjunktur, och det finns andra länder i EU som har lågkonjunktur, men blott Sverige har den Tidölagkonjunktur som skapats här.

Nu när vi nått vägs ände och har den sista chansen lägger regeringen motsvarande 65 kronor per arbetslös. Det motsvarar två släta koppar kaffe per arbetslös – det är vad man är beredd att satsa. I Stockholm räcker det väl bara till en kopp kaffe, med tanke på hur dyrt det är här numera.

Men håll ut, vänner! Snart kommer förändringen. Det är 153 dagar kvar till valet. Centerpartiet kommer varenda en av dessa dagar att jobba för den boost av jobb som Sverige så akut behöver och i vilken småföretagen ges en helt annan chans att skapa jobb. Detta ska till exempel ske genom att småföretagare slipper arbetsgivaravgift för de tio första anställda. Vi ska inte ha en ren anställningsskatt på att anställa unga, dem med låga inkomster och arbetslösa som vill komma tillbaka.

Vi ska också rensa i den regelbörda som 93 procent av företagen ju anser har ökat under Tidöregeringen. Vi ska ha en skola som inte slår ut ungdomar, vi ska satsa på vidareutbildning och på yrkeslinjer för många av de killar som inte hänger med i skolan hela vägen, och vi ska satsa hela vägen upp till yrkesvux,

yrkeshögskola och vidareutbildning med omställningsstudiestöd.

När Irankrisen nu slår mot våra plånböcker ska vi rensa bland alla dessa avgifter. Den här regeringen har med den ena handen sänkt skatter för folk – något som vi egentligen hade velat göra mer – men med den andra handen släppt igenom avgiftshöjningar som har gjort att elpriserna har rusat. Alla kan se på sina elräkningar att priserna har rusat mer än det som beror på att man blockerat gasen i Hormuzsundet.

Till slut är vi nu tillbaka på ruta ett. Det kostade på valdagen 1 650 ungefär att tanka en Volvo V70, och nu kostar det återigen ungefär 1 650 att tanka en Volvo V70. Vi är jättefast i fossilberoendet, och det drabbar våra plånböcker. Jag kommer att återkomma till det i den andra delen av debatten.

Vi känner ju inte igen vårt Sverige, herr talman! Vårt Sverige ska inte ha EU:s tredje högsta arbetslöshet. Vårt Sverige ska inte ha återvändningsbidrag och kompetensutvisningar, och vårt Sverige ska inte ha rusande utsläpp. Låt oss ta tillbaka Sverige – det vettiga, normala, icke-extrema och fungerande Sverige.

Vi har äntligen börjat satsa på försvaret och på Ukraina – där har regeringen fortsatt driva politiken på ett bra sätt – men vi har ju inte besegrat arbetslösheten.

Nu måste vi ta tillbaka det Sverige vi känner igen!

Anf. 41 HANS EKLIND (KD):

Herr talman! Sverige är på rätt väg i en minst sagt orolig omvärld. Den debatt vi har i dag om regeringens vårproposition överskuggas naturligtvis av kriget i Mellanöstern, som exempelvis har drivit upp energipriserna, men också av Rysslands fortsatta anfallskrig i Ukraina och återkommande hot om tullar. Att vi då har statsfinanser i absolut världsklass gör det också möjligt med ett handlingsutrymme för att stötta ekonomin.

Herr talman! När vi tog över regeringsmakten var inflationstakten ungefär 10 procent. Sverige var i EU:s bottenliga när det gäller tillväxt, men skjutningarna slog rekord. När regeringen och Sverigedemokraterna i dag presenterar mandatperiodens sista vårproposition och vårändringsbudget är inflationen strax under Riksbankens mål om 2 procent. Sverige väntas tillhöra EU:s toppskikt när det gäller tillväxt, och antalet skjutningar har halverats. Vi är på rätt väg, men vi är inte framme.

Omvärldsläget gör att det är viktigare än någonsin att vi fortsätter att bygga en stark svensk ekonomi. Regeringen pekar i vårpropositionen med hela handen på vikten av att fortsätta värna de offentliga finanserna, att prioritera att ansträngning alltid ska löna sig och att säkerställa att den svenska ekonomin är konkurrenskraftig.

Herr talman! Som kristdemokrat är jag naturligtvis lite extra stolt över att vi i den här vårändringsbudgeten kan presentera satsningar om drygt en halv miljard kronor på hälso- och sjukvården. Här återfinns satsningar på fler statligt finansierade IVF-försök,

sommarbemanning inom hälso- och sjukvården och ett vaccinationspaket för äldre.

Det är snart sommar, och jag kunde i helgen ana att den var på väg när jag var hemma i Örebro. Solsken och värme ackompanjerades av fåglarnas kvitter när jag tog en lång promenad med hundarna och spelade årets första golfrunda med yngste sonen Linus.

Sommaren är också den tid då vår fantastiska vårdpersonal ska få välförtjänt ledighet och återhämtning. Detta skapar varje sommar stora bemanningsproblem samtidigt som vårdbehovet består eller till och med ökar på vissa platser. Förra året uppgav en tredjedel av Vårdförbundets förtroendevalda att det fanns obemannade arbetspass i sommarschemat. Man behövde därför ta in hyrpersonal för att klara bemanningen. För att kunna upprätthålla en bra bemanning och säkerställa att man fortsatt ger en god vård avsätter regeringen nu extra resurser till landets regioner.

Herr talman! Min hustru och jag har välsignats med att bli föräldrar till tre söner, men det är en gåva som inte alla får. Med IVF-behandling, en medicinsk metod för att hjälpa människor att få barn när graviditet inte sker på naturlig väg, kan vi dock faktiskt ge fler hopp om att få bli föräldrar.

Vi vet att ofrivillig barnlöshet drabbar ungefär ett av sex par, och med detta kan stress, ångest och depression komma. I dag erbjuder regionerna upp till tre IVF-försök för att möjliggöra det första barnet. Därefter får paren bekosta dessa försök själva, och i genomsnitt kostar ett IVF-försök cirka 50 000 kronor. Det är med andra ord inte så många som har råd att fortsätta om de första tre försöken inte lyckas.

Regeringen skapar därför ett nytt statsbidrag om lite drygt 300 miljoner kronor till regionerna. Detta möjliggör att antalet offentligfinansierade IVF-försök nu kan dubblas. Det gör att fler kan behålla hoppet om att en dag få bli förälder.

Herr talman! Sist men inte minst finns här också ett viktigt vaccinationspaket för att stärka äldres hälsa och förebygga allvarliga infektioner. Folkhälsomyndigheten uppdaterade nämligen nyligen sina rekommendationer för pneumokocker. Myndigheten rekommenderar nu en helt ny typ av vaccin, som är mer effektivt än de tidigare. Detta är viktigt därför att sådana här infektioner kan orsaka både lunginflammation och sepsis. Vi vet dessutom att alla över 65 inte vaccinerats mot pneumokocker och att en del av dem som tidigare vaccinerats inte har fått den påfyllnadsdos som krävs.

En högre vaccinationstäckning är naturligtvis först och främst viktig för den enskilde äldre, men det kommer på sikt också att minska antalet allvarliga sjukdomsfall och därmed också avlasta vården.

(Applåder)

I detta anförande instämde Yusuf Aydin (KD).

Anf. 42 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! De senaste tre och ett halvt åren har Tidöregeringen haft makten i Sverige. Tyvärr måste vi konstatera att de i mångt och mycket är förlorade år.

Utsläppen och arbetslösheten har ökat, lågkonjunkturen har bitit sig fast, vårdköerna ringlar fortfarande långa och alltför många barn klarar inte skolan och riskerar att bli lätta byten för gången.

Putins fortsatta krig mot Ukraina och Trumps bombningar i Iran ger skenande priser på fossila bränslen och skapar oro i världsekonomin. Det är en oro som också sprider sig till Sverige. Höga mat- och bränslepriser har tillsammans med höga hyror och urholkade trygghetssystem redan tidigare lämnat alltför många svenskar med alldeles för lite pengar kvar i slutet av varje månad.

Visst är det ett sällsynt svårt läge, och visst kan, och ska, man skylla på Putin, Trump och andra, men det är också den politik som Tidöregeringen har fört som har förvärrat situationen. Det är inte bara en olycklig utveckling som ligger helt utanför regeringens makt att förändra. Mycket av vår situation är ett direkt resultat av regeringens förda politik.

Nu går den här mandatperioden äntligen mot sitt slut, och det är dags att göra bokslut över regeringens resultat. Och det är knappast något att vara stolt över; oavsett hur bra finansministern vill få det att låta.

Facit är tydligt: Arbetslösheten har bitit sig fast på höga nivåer. Barnfattigdomen ökar. Allt fler vräks från sina hem. Barnfamiljer tvingas vända på varenda krona, och skillnaderna i livsvillkor har ökat de senaste åren och riskerar nu att cementeras.

Samtidigt har regeringen lagt 70 miljarder på skattesänkningar. Störst för dem som redan har allra mest. Och under den här tiden har också utsläppen ökat. I stället för att investera i den gröna omställningen har regeringen använt sina år vid makten till att elda på klimatkrisen – i stället för att göra allt i sin makt för att hejda den. Elektrifieringen har bromsat in, man har närmast fört kulturkrig mot de företag som ligger i framkant i omställningen och regeringens politik har försvagat förutsättningarna för både klimatomställningen och näringslivet. Man har under de här fyra åren alltså lyckats med att både minska svensk konkurrenskraft och öka utsläppen.

Nu ser vi resultatet. Nu försvinner arbetstillfällena, investeringar uteblir och Sverige är på väg att backa in i framtiden. I förra veckan konstaterade Volvos vd att utvecklingsarbeten kan flyttas från Europa till Kina om inget ändras. Och han är långt ifrån ensam. När den svenska regeringen prioriterar bort omställningen får det konsekvenser för svenska jobb och företag.

Utöver att ha höjt utsläppen, försvårat för näringslivet i omställningen och dödat marknaden för sol- och vindkraft har regeringen under den här mandatperioden nästan helt prioriterat bort miljö- och naturpolitiken. Nu lägger man tillbaka en liten skärva för att få det att låta som en satsning, men det är samma siffertrixande vi sett genom hela mandatperioden. Det duger helt enkelt inte. Sverige förtjänar bättre än så.

Herr talman! Sverige har allt att vinna på en snabb och rättvis omställning. Under de senaste veckorna har det blivit plågsamt tydligt att – svart på vitt – se hur otroligt sårbart vårt beroende av fossila bränslen gör

oss. Krig och konflikter i Mellanöstern får en direkt inverkan på svenska plånböcker när oljepriserna stiger. Behovet av olja gör oss sårbara och beroende av skurk-stater. Krisen visar just nu tydligt vilka som är vinnare på världens fossilberoende. Förutom de uppenbara, Ryssland och Iran, är det också den mäktiga och resursrika oljelobbyn som gör allt för att försena klimatomställningen och i stället elda på klimatkrisen. Och detta ser vi samtidigt som naturen förstörs och våra gemensamma resurser utarmas. Det kan rimligtvis inte ens den här regeringen tycka är bra.

Ändå är det just det man ger uttryck för när man möter oljekrisen genom att ännu hårdare låsa fast svenskarna i beroendet av fossila bränslen. För att minska svenska hushålls och företags sårbarhet för globala prischocker på fossila bränslen måste vi bli kvitt fossilberoendet – inte öka detsamma.

Ska vi då lämna dem som måste ha bilen, och som ser sin ekonomi slås i spillror, åt sitt öde? Nej, naturligtvis inte. Det är nämligen fullt möjligt att stötta hushållen här och nu utan att sänka bränsleskatterna. Det är dessutom ett otroligt trubbigt verktyg där en stor del av pengarna går till höginkomsttagare i storstäder där det faktiskt finns alternativ.

Miljöpartiet presenterade redan i höstbudgeten ett riktat transportstöd till människor på landsbygden. Men det sa regeringen nej till. Vi har ett förslag som skulle göra det möjligt för alla att byta till en elbil, men den här regeringen har i stället fått elbilsboomen att stanna av.

En rättvis och effektiv klimatpolitik behöver också gå hand i hand med en stark fördelningspolitik. Sverige har alla förutsättningar att vara ett bra land för alla, oavsett varifrån du kommer, vem du är eller hur mycket pengar dina föräldrar har. Sverige kan vara ett land som står upp för jämställdhet, som minskar löneklyftor mellan kvinnor och män, som ger ökade möjligheter för ensamstående mammor att sätta mat på bordet till sina barn och som ger en robust finansiering för att kvinnojourerna ska kunna göra sitt viktiga arbete.

Men i dag är verkligheten en annan, och vi ser hur klyftorna växer. Under de senaste decennierna har vi som land haft en enorm ekonomisk utveckling – men det är alltför uppenbart att den inte har kommit alla till del.

En av samhällets viktigaste uppgifter är att ge alla barn och unga en bra utbildning, en trygg uppväxt och en rättvis start i livet. För att klara av det behövs stora satsningar i välfärden och en aktiv fördelningspolitik som jämnar ut ekonomiska klyftor i stället för att öka dem.

Ett av våra viktigaste verktyg för att nå dit är att Sverige får framtidstro och nya jobb i omställningen men också en aktiv arbetsmarknadspolitik som ger fler människor förutsättningar att få ett arbete – sitt allra första eller ett nytt om man har förlorat sitt gamla.

Den här regeringen tycker om att säga att det ska löna sig att arbeta, men det är inte enkelt i ett samhälle där arbetslösheten är historiskt hög och med en

regering som har gett upp. För vad regeringen än verkar tro skapas inte jobb av att människor pressas hårdare eller blir fattigare. En skyhögt ungdomsarbetslöshet och neddragningar i a-kassan skapar inte fler arbetstillfällen – utan jobb skapas när företag vågar investera, när människor får utbildning och när klimatomställningen används för att bygga framtidens industri, transporter och energisystem. Arbetstillfällen skapas i välfärden när skolan, vården och omsorgen får tillräckligt med resurser. Fler människor kommer i arbete när de får rätt förutsättningar – inte när de hotas med fattigdom.

Herr talman! Sverige behöver en ny riktning och en ny regering. I en tid som präglas av krig, konflikter och ekonomisk oro krävs ett ledarskap som kan tackla flera kriser samtidigt som man bygger Sverige starkare och mer motståndskraftigt. Med politisk vilja kan vi bygga ihop ett land som slitits isär av klassklyftor och privatiseringar samtidigt som vi snabbt och rättvist minskar utsläppen, stärker skyddet av natur och miljö och genomför en rättvis omställning.

Sverige kan investera sig ut ur beroendet av fossila bränslen och bygga ett transportsystem och en industri som är renare, mer robusta och långsiktigt konkurrenskraftiga. Sverige ska inte lämna människor bakom sig när bomber i Mellanöstern, handelskrig med USA eller Putins gaskranar driver upp priser på el och drivmedel. Men det kräver både vilja och handlingskraft. Regeringen saknar båda delarna, men det finns alternativ.

Under de kommande åren vill vi se massiva investeringar i infrastruktur, elbilar, grön baskraft, materialåtervinning, klimatanpassning och energilagring. Vi vill se åtgärder som stärker naturen och vår beredskap för klimatförändringar. Det handlar om att förebygga torka, översvämningar och förlust av biologisk mångfald, men det handlar också om att bygga ett samhälle som håller i längden.

Vi kan bygga ett Sverige som är bättre för alla – inte bara för några få. Vi kan bygga ett samhälle där varje barn får en rättvis start i livet och där välfärden fungerar i hela landet, där nya arbetstillfällen växer fram i den gröna omställningens spår, där barngrupperna i skola och förskola inte är större än att alla barn får det stöd och den hjälp de behöver samt där gamla och sjuka får en tid på vårdcentralen i rimlig tid och slipper vårdas i sjukhusens korridorer.

Det är ett Sverige som vågar vara en röst för alla som inte kan höras, för frihet och för demokrati i världen – för en bättre värld kan vi bara bygga tillsammans. Det är en värld där alla har vad de behöver och där de som har mest också bidrar lite mer. Det landet är vi beredda att kämpa för, och vi i Miljöpartiet står redo att göra jobbet.

Sverige behöver en ny regering, och Sverige vinner på grön politik.
(Applåder)

Anf. 43 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! I år är det valår. Jag tänker att det kanske är svårt att veta vad man ska tro när man lyssnar

på dem som stått här i talarstolen före mig. Det målas nämligen upp väldigt olika bilder av hur Sverige mår.

Jag tycker ändå att det är viktigt att hålla sig till fakta så mycket man kan. Talaren precis före mig sa att barnfattigdomen ökar. Enligt SCB:s hemsida, som uppdaterades i mars 2026, minskar barnfattigdomen. Under perioden 2014–2024 har den gått ned från 10 till 6 procent. Det är fortfarande alldeles för mycket men ändå en minskning.

Jag vill uppmana dig som lyssnar att inte ta allt som sägs här för givet, utan bilda dig en egen uppfattning nu inför höstens val och läs på själv!

Herr talman! Jag tycker att det är tydligt att Sverige står i två verkligheter samtidigt. Vi ser en återhämtning som tar fart. Men vi lever också i en orolig tid. Energi- och drivmedelspriser rör sig snabbt, osäkerheten är stor i en värld som skakar och vi vet inte riktigt vart det kommer att ta vägen.

I ett sådant läge är det viktigt att staten är handlingskraftig och kan agera snabbt om och när det behövs. Vi ska stå stabilt. Vi ska agera när kostnaderna i vardagen slår mot människor. Därför är regeringens vårbudget inriktad på att stärka motståndskraften i ekonomin, som ett viktigt komplement till den budget som lades fram för riksdagen i höstas.

Herr talman! Jag vill börja med att tala om elen. Jag har sagt det förut: När elräkningarna blir orimliga måste politiken kunna kliva fram. Det gäller hela landet, men många gånger känns det först och främst och mest i södra Sverige. Nu levererar regeringen ett nytt tillfälligt el- och gasstöd för januari och februari 2026. Stödet baseras på faktisk förbrukning och betalas ut utan ansökan. Ersättningen är tydlig per elområde. Den förutsägbarheten är viktig för hushållen. Stödet blir större där kostnaderna har varit tuffast.

Och det är inte antingen eller, herr talman. Det är ett tillägg till andra beslutade verktyg för att hålla bördan nere när det gäller elen. Till exempel aviserade vi i 2026 års budget att vi sänker elskatten. Det är viktigt för omställningen och för hushållens ekonomi.

Herr talman! Samma sak gäller för bensinpriset vid pump. Regeringen avser att genomföra en tillfällig sänkning av energiskatten på bensin och diesel i den här vårändringsbudgeten. Om priserna biter sig fast på en hög nivå finns det beredskap för att eventuellt göra mer.

Jag kommer troligen att få höra här att det är fel åtgärd, eftersom det påverkar utsläppen negativt. Men låt oss tala klarspråk. Vi måste kunna agera vid akuta situationer, som den vi står inför nu när priserna ökar mycket på kort tid. Men vi måste också kunna kombinera det med andra saker. Därför aviserar vi till exempel att 500 miljoner kronor ska gå till statliga myndigheter för att välja fossilfria elektriska alternativ i fordon, arbetsmaskiner och fartyg. Det stödet ska täcka merkostnaden när det fossila byts till fossilfritt.

Vi förstärker dessutom elbilspremierna. Fler hushåll ska kunna ta steget till att köra elbil. Premien är riktad till hushåll med lägre inkomster och i områden i Sverige där kollektivtrafiken är sämre.

Herr talman! Hushållens ekonomi stärks inte långsiktigt av bara stöd och skattesänkningar. Den stärks självklart också av jobb och kunskap. Därför satsar regeringen också på att fler ska gå från arbetslöshet till utbildning och jobb. Arbetsförmedlingen får pengar för att kartlägga utbildningsbehovet och aktivt anvisa till utbildning. Och Jobbsprånget förstärks. Kommuner med hög arbetslöshet får stöd för att skapa sommar- och ungdomsjobb. Och SCB får ett riktat uppdrag kopplat till hur AI påverkar arbetslösheten bland akademiker. Det är en tydlig arbetslinje med utbildning som verktyg för att effektivt kunna möta framtidens behov.

Vi fortsätter också att stärka skolan. Kunskap är den viktigaste konkurrenskraften Sverige har. I budgeten föreslår vi språkfrukost för de yngsta eleverna i ut-satta områden, mer läxhjälp och mer pengar till böcker. Det är en tydlig riktning. Fler barn ska knäcka läskoden, bygga ordförråd och få stöd att lyckas, oavsett bakgrund.

Vi gör skillnad genom att Sverige ska bli rikare, grönare och tryggare. Fokus är på arbete, kunskap och en omställning som människor har råd att bära. Det är den riktningen som den här vårbudgeten tillsammans med höstens budget pekar ut.
(Applåder)

Anf. 44 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Nu har jag lyssnat på de fyra representanterna för oppositionspartierna här i riksdagen. Det är några saker som blir väldigt tydliga. När omvärlden är turbulent, när världsordningen delvis ritas om och människor känner stor oro, väljer de fyra oppositionspartierna att bara svartmåla Sverige. Jag tror att det skapar mer oro.

Herr talman! Jag förväntar mig inga applåder och inga plus i kanten från oppositionspartierna. Men jag tror att vi tillsammans har en stor och viktig uppgift: att också säga som det är, att Sverige står stabilt, på en stabil ekonomisk grund och på en stabil politisk grund. Det är faktiskt precis så det är.
(Applåder)

Kanske är det så, herr talman, att verkligheten är oppositionens värsta fiende.

En annan sak blir för mig väldigt tydlig. Trots retoriken och det höga tonläget sitter Mikael Damberg på ena läktaren och ropar och buar, och Martin Ådahl skriker på andra sidan. Vi hör oppositionen skrika ut på planen. Ändå lyckas de återigen inte, med fem månader kvar till valet, enas i en enda fråga. Det är fem månader till valet, och om man lyssnar på oppositionen håller hela Sverige på att ramla ihop. Ändå förmår inte de fyra partiledarna ens att ta en kaffe tillsammans och peka ut en riktning för Sverige.

På andra sidan, herr talman, finns våra fyra partier. Vi har bestämt oss för att fortsätta på den väg vi har påbörjat för att bygga Sverige tryggare, säkrare och rikare. Det ska svenska folket veta när man väljer i september.

(Applåder)

Anf. 45 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Det är intressant hur man beskriver tillståndet i Sverige. Ibland har en regering förmåga att beskriva att allting går åt rätt håll, att det ljusnar och blir bättre. Och oppositionen vill gärna påtala en del problem i samhället. Det är ganska normalt.

Men hur man än vrider och vänder på det måste man väl ändå säga att den här mandatperioden, de här fyra åren, har präglats av lågkonjunktur. Vi har haft en svag tillväxt och en ökande arbetslöshet, och svenska hushåll har pressats väldigt hårt av det. Där borde vi väl vara ganska överens.

Min fråga handlar mer om prognoser. Det har varit mycket glädjekalkyler de här åren. Det kan vara en av förklaringarna till att regeringen hamnat fel i sin konjunkturpolitik. Nu presenterar finansministern en prognos för en tillväxt för i år på 2,8 procent. Är det verkligen troligt att vi får 2,8 procents tillväxt i år? Eller blir också det här en glädjekalkyl som finansministern kommer att behöva revidera?

Anf. 46 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Eftersom jag tycker om att säga som det är ska jag säga: Det är inte troligt. Just nu pågår ett krig i Mellanöstern. Frågan är vad världsledarna har bestämt sig för där, men det vi vet är att olje- och gaspriserna har stigit markant. Och vi vet att börserna skakar.

Det här gäller för Sverige, och det gäller för vartenda land. Vi påverkas alla av det som händer. Det är det som är min poäng. Sverige ska stå väl rustat – Trumpsäkrat, som jag brukar säga. Vad betyder då det? Något som jag gärna understryker är vikten av att vi har en låg statsskuld. Statsskulden är lägre i dag än när Magdalena Andersson slutade sitt jobb som finansminister. Vi använder nu den styrkan för att kunna fortsätta att stötta svensk ekonomi och hårt arbetande människor. Det gör att vi kan ta oss igenom den här lågkonjunkturen tillsammans. I den sekund Donald Trump steg in på planen förlängde han lågkonjunkturen i Sverige. Det är fakta.
(Applåder)

Anf. 47 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Vi hade alltså rätt. Det kanske inte är så att allting går åt rätt håll och att det blir 2,8 procents tillväxt i år. Det kanske inte är så bra som finansministern ville göra gällande alldeles nyss.

Att man upprepar en felaktig sak flera gånger gör den inte sannare. När Magdalena Andersson slutade som statsminister efter att ha hanterat en pandemi lämnade hon efter sig överskott i de offentliga finanserna. Elisabeth Svantesson kommer att lämna ifrån sig enorma underskott – budgetunderskott som kommer att präglade inte bara detta år utan även nästa mandatperiod. Det är sanningen.

Det handlar inte bara om prognoser utan också om scenarier. Finns det en säkerhetsmarginal i budgeten för att vi inte ska nå 3 procents budgetunderskott i år, finansministern?

Anf. 48 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag ska ärligt erkänna att jag de senaste veckorna har upplevt det som oerhört pinsamt och sorgligt att lyssna på Socialdemokraterna. Man försöker mörka sin egen politik. Både Mikael Damberg och jag vet att Sverige befinner sig i en lågkonjunktur och är högst beroende av vad som händer i omvärlden. Vi vet också båda två att svensk ekonomi står stark. Både Mikael Dambergs parti och övriga oppositionspartier har i princip exakt samma underskott som regeringen i sina budgetar. Man ska inte låtsas som att Socialdemokraternas budget går med överskott när det är precis samma sak. Ni gör ju som vi gör, för i lågkonjunktur ska man stimulera ekonomin.

Det är ett högt tonläge. Jag tänker på de svenska hushållen och ställer mig frågorna: När sänkte Socialdemokraterna tre år i rad skatten för vanliga människor – för arbetare och tjänstemän? När halverade man drivmedelspriserna? När halverade man matmomsen? När sänkte man forskoleavgiften senast? Allt det här och mycket mer gör vi för att underlätta för människor. Det är fakta. Detta kommer att hjälpa oss ur en tuff tid. (Applåder)

Anf. 49 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Jag ska inte gå in så mycket på att finansministern har gjort av med pengarna, utan jag tänkte gå in på själva fördelningsprofilen.

Vi har en lågkonjunktur som dessutom fördjupats, finansministern. Är det då rimligt att ha den fördelningsprofil som ni haft under den här mandatperioden, där de största satsningarna och åtgärderna gått till dem som tjänar allra mest? Så är det även om man tittar på samtliga skattesänkningar. Den grupp som har det bäst har fått störst andel.

Hade det inte varit bättre för Sveriges småföretag, ekonomi och barnfamiljer att till exempel satsa på höjda barnbidrag och stärkt a-kassa och se till att ekonomin kom igång och att hushållen klarade sig?

Anf. 50 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Jag skulle rekommendera Ida Gabriellsson att läsa budgetbilagorna och propositionerna. Där redovisar vi klart och tydligt, som tidigare regeringar också har gjort, hur fördelningsprofilerna för olika budgetar ser ut. Det är glasklart: Under de här åren har mest gått till dem som tjänar minst. Det beror på flera saker. Många av de ersättningar vi har indexerat. Under inflationsperioden indexerades de ganska ordentligt. Det var väldigt bra, för det skapade en krockkudde för dem som hade det tuffast. Dessutom har vi sänkt skatten för alla – både alla som jobbar och alla som har pension. Vi har nu också sett till att höja

bostadsbidraget – taket har höjts för första gången sedan 1997.

Jag kan bara konstatera att ledamoten har fel och att vi ser till att mest går till dem som tjänar minst. (Applåder)

Anf. 51 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Egna hemmasnickrade diagram kan tyvärr inte dölja att man när man gör en skattesänkning som, även om den är bred, bland annat har en fördelning som riktar in sig enbart på dem som tjänar över 120 000 kommer att hamna i de högsta inkomstdecilerna med mest pengar. Att indexeringar som man har sedan tidigare värdesäkrar ersättningarna, så att människor alltid har råd att köpa mjölk, hör till grunden i ett land som kallar sig välfärdsland. Det är ingen satsning.

Det som de facto har hänt är att man har sänkt a-kassan trots massarbetslöshet. Sverige är också det enda nordiska land som inte har höjt barnbidragen. Samtidigt har man satsat 6 000 kronor mer i månaden på dem som tjänar över 120 000. Är det bra för hushållen och för svensk ekonomi?

Anf. 52 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Min och Moderaternas grundinställning är att vi inte ska ta ut mer skatt än vad som krävs. Jag brukar säga att det bara är lata regeringar och politiker som inte kan omprioritera utan hela tiden måste höja skatten så fort det uppstår ett problem som kräver finansiering. Här har vi visat på en annan väg.

Under de här snart fyra åren har jag verkligen haft hushållen för mina ögon, med hårt arbetande människor, seniorer och barnfamiljer. Låt mig ställa samma frågor till Ida Gabriellsson – det blir retoriska frågor, eftersom hon inte har möjlighet att svara: När sänkte Vänsterpartiet skatten för hårt arbetande människor tre år i rad senast, eller för pensionärer? När sänkte ni elskatten senast? När halverade ni matmomsen? När gjorde ni en stor tandvårdsreform för alla över 67 år?

Svaren på frågorna vet vi. Ni och de andra oppositionspartierna har inte gjort detta. Jag har full respekt för att man kan tycka att det finns andra verktyg som är bättre. Men under de här åren, som har varit mycket tuffa för väldigt många, har vi prioriterat hårt arbetande människor runt om i Sverige för att mildra effekten av en tuff lågkonjunktur. (Applåder)

Anf. 53 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag kommer att ställa en fråga som har med svensk ekonomi att göra och som är relaterad till det som finansministern säger sig stå för.

Moderaterna och finansministern säger sig stå för arbetslinjen – att folk ska arbeta och göra rätt för sig i Sverige. Jag undrar hur detta är förenligt med att vi utvisar människor som jobbar och bidrar med skatt och kompetens, ofta i den svenska vården. Jag syftar på så kallade kompetensutvisningar – ett fruktansvärt ord.

Jag undrar också hur det kan vara förenligt med arbetslinjen och en klok ekonomisk politik att utvisa tonåringar som har fått hela sin utbildning i Sverige betald, vilket kostar miljontals kronor. När de blir 18 år och vill studera vidare eller jobba blir de utvisade, fast de egentligen på alla vettiga sätt är svenska.

Anf. 54 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! I grund och botten tror jag att Martin Ådahl och jag delar bilden att de som kommer till Sverige och är med och arbetar och bidrar på olika sätt också ska ha möjlighet att vara här. Det som Martin Ådahl nämner är att vi har höjt gränsen för lönenivån från 13 000. Det var en nivå som ledde till att många människor hamnade i utanförskap och trafficking. Det var verkligen den svarta sidan av arbetsmarknaden. Detta vill vi rensa bort, så att människor får rimliga inkomster och har någonting att leva på. Svårare än så är det inte.

Visst är det så att det kan uppstå olika typer av gränsdragningsproblem. Så har det alltid varit med migrationslagstiftningen. I grund och botten har vi en arbetskraftsinvandring som vi ska fortsätta att ha. Men vi stärker den och gör den bättre för att skydda människor från missbruk.

(Applåder)

Anf. 55 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Nu har vi den här situationen i Sverige. Människor som jobbade för branschens avtalsenliga löner blev lovade att de skulle få vara kvar. De spelar en viktig roll, inte minst i vården och omsorgen, ibland även i skolan. Men de fortsätter att utvisas ur Sverige.

Vi har den situationen att vi har hundratals ungdomar som trots att regeringen påstår att den har löst problemet har beslut om att de ska bli utvisade ur Sverige. De vill jobba och studera. Det är till och med två sjuksköterskestudenter som sitter i krigets Iran som hade kunnat bli sjuksköterskor och komma in i svensk vård.

Hur kan detta vara förenligt med arbetslinjen i Moderaternas Sverige? Hur kan det vara vettigt att lägga 43 gånger mer på ett återvandringsbidrag som alla vet inte fungerar än vad man gör i vårbudgeten på jobbsatsningar i ett extremt utsatt jobbläge?

Anf. 56 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Det var många frågor på en gång.

Jag kan konstatera att Martin Ådahl i grund och botten vet att vi ser över frågan om tonåringar och yngre personer. Den frågan avser vi att lösa så fort som det bara går. Jag delar bilden att det uppstår en del situationer i gränsdragningsfrågorna som vi behöver lösa, som jag sa tidigare.

Martin Ådahl kunde ha nämnt den största bidragsreformen som vi nu genomför på väldigt länge historiskt sett. Den gör att många av de personer som har

kommit från andra länder, som varit arbetslösa alldeles för länge och som gömts och glömts i statistik eller suttit hemma i ett kök i en förort någonstans nu kommer närmare arbetsmarknaden.

Det är ett aktivitetskrav så att varenda kvinna och man som har ett försörjningsstöd ska vara heltidsaktiv och komma närmare arbetsmarknaden. Det är ett bidragstak som gör att det för en stor familj som har flera barn och där föräldrarna är arbetslösa alltid ska löna sig att föräldrarna går till jobbet.

Det är två viktiga saker för att stärka arbetslinjen i detta land, som har byggts på en stark arbetslinje. Vi fortsätter att stärka den.

(Applåder)

Anf. 57 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Den gröna omställningen är inte något fritt valt arbete. Vi vet alla att utsläppen måste ned. Omställningen är något som svenska industrier och företag måste göra för att vi alla ska kunna överleva på lång sikt men också för att svenska arbeten och företag ska stå starka och konkurrenskraftiga i relation till dem i resten av världen.

Vi har under lång tid, inte minst under Miljöpartiets tid i regeringen, arbetat hårt för att skapa just rätt förutsättningar för näringslivet att göra den omställning som måste till. Det är förutsättningar som regeringen aktivt raserat den senaste mandatperioden.

Nu har elektrifieringen bromsat in. Internationellt verksamma företag söker sig bort från Sverige. De som får betala priset för regeringens klimatsvek är inte bara framtida generationer utan svenska anställda och arbetsgivare här och nu.

Min fråga till finansministern är: Hur har regeringen tänkt säkra svenska jobb och svensk konkurrenskraft i en tid av klimatkris?

Anf. 58 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Tack, Janine Alm Ericson, för en mycket viktig fråga!

Svensk industri, svenska företag, svenska hushåll och svensk politik går trots allt i bräsch och är långt före många andra när det gäller den gröna omställningen. Det gäller också för elektrifiering och generellt för att få ned utsläppen. Vi är ett av de starkaste länderna i Europa. Vi vet att utsläppen per person är lägre än i många andra länder. Det ska vi vara stolta över, och det ska vi fortsätta att utveckla.

En del som våra fyra partier arbetar hårt för är som ni vet att bygga ut kärnkraften. Jag kan bara konstatera att den miljö- och klimatpolitik som Miljöpartiet helst vill se är den som Tyskland har genomfört. Man har lagt ned alla kärnkraftsreaktorer och satsar allt på vindkraft. Se hur det går i Tyskland nu. De kämpar inte bara med utsläpp, utan de kämpar med sin ekonomi.

(Applåder)

Anf. 59 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Det var inte helt oväntat att finansministern skulle göra klimatfrågan till en fråga om kärnkraft. Regeringens ensidiga fokus på det har lagt sig som en blöt filt över utvecklingen av vindkraft, solkraft och andra förnybara energislag som hade kunnat hjälpa till att sänka priserna för svenska hushåll och svenska företag och framför allt sett till att det fanns billig el nu.

Det är tydligt att regeringen har slutat att springa klimatloppet. Man vill inte längre uppnå de målsättningar som finns, och detta innan loppet ens är vunnet, med motiveringen som vi ofta hör om att Sverige är bäst i Europa. Först och främst stämmer det inte. Men om det vore så, vilken atlet slutar att springa mitt i loppet bara för att den just då ligger först?

Framtiden är minst sagt osäker. Men vi vet att klimatkrisen står för dörren. Då måste jag fråga: Varför har Moderaterna redan gett upp? Är det verkligen så viktigt att sänka skatten ihop med Sverigedemokraterna? Är det viktigare än att ge en framtid till våra barn?

Anf. 60 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik:

Herr talman! Tack återigen för frågan!

Vårbudgeten innehåller två viktiga satsningar som jag gärna vill nämna. Den ena är att vi förstärker den elbilspremie som vi redan infört i år. Det finns ett stort intresse för att söka den. Vi ser hur många ansökningar som kommer in. Den är viktig just ur det perspektiv som Janine Alm Ericson nu nämner.

Dessutom gör vi en satsning på 500 miljoner ut mot myndigheterna för att påverka drivmedlen. Det handlar helt enkelt om renare drivmedel i statens fordon. Det minskar också utsläppen markant. Ibland är det som att miljöpartister inte riktigt vill se det vi gör. Det är två viktiga satsningar i budgeten.

Jag måste ändå säga att det är magstarkt att man hela tiden vill springa ifrån frågan om kärnkraft. Om de två reaktorerna på Ringhals inte hade lagts ned skulle läget ha varit annorlunda nu. Jag tycker att man får ta ansvar för den politik som man har fört. (Applåder)

Anf. 61 MIKAEL DAMBERG (S):

Herr talman! Det är kanske inte konstigt att den sista budgetdebatten den här mandatperioden handlar om hela mandatperioden. Det har varit en mandatperiod som har präglats av lågkonjunktur, alltför låg tillväxt, en högre arbetslöshet och en kostnadskris.

Jag har påtalat att regeringen gång på gång har presenterat glädjekalkyler som den sedan har fått backa från. I dag överlevde inte ens tillväxtprognosen dagen när budgeten lades fram. Nu säger finansministern att det inte är troligt att vi når det som står om tillväxten i budgetpropositionen.

Hur bör vi då hantera den här tiden? En sak som finansministern själv nämnde var uttalandet om Trumpsäkrad ekonomi. Jag har markerat mot det flera

gångar. I nästan ett års tid har finansministern sagt det. Det är inte sant.

Det är klart att vi har en låg statsskuld, men vi har inte för det Trumpsäkrat svensk ekonomi. Det räcker att man ser hur det är när man tankar bilen, betalar elräkningen eller ser hur svensk ekonomi påverkas på börsen. Vi påverkas hela tiden av vad som händer i omvärlden.

Vi socialdemokrater har föreslagit att vi ska ha en skyddspakt för Sverige. Vi måste gå igenom det nya omvärldsläget och se vad vi kan göra för att stimulera tillväxten, skydda företag och skydda jobb men också se till att vi kommer ut starkare i en väldigt osäker värld.

Nu blir det märkligt. Först säger finansministern att vi är Trumpsäkrade. Sedan säger man vid presskonferensen i dag om vårbudgeten att anledningen till att det går sämre för svensk ekonomi är Trumps olika besked. Jag tror att svenska folket blir ganska förvirrat. De fattar att svensk ekonomi inte är Trumpsäkrad. De skulle behöva en regering som säkrar svensk ekonomi i ett osäkert läge.

Då blir också budgeten på marginalen lite märklig. Det finns inga strukturella reformer för ökad tillväxt. Det finns inga strukturella reformer för fler jobb. Det är snarare besparingar av exportfrämjandet som möter småföretag som ska försöka att exportera i den föränderliga världen, och dessutom neddragningar för den aktiva arbetsmarknadspolitiken.

Det är att backa in i en värld som är alltmer osäker och där Sverige har alla förutsättningar att stå starkt med rätt politik.

(Applåder)

Anf. 62 OSCAR SJÖSTEDT (SD):

Herr talman! Jag nämnde handlingsfrihet i mitt första anförande i debatten. Det handlar om handlingsfrihet att gå fram med sänkta drivmedelsskatter, handlingsfrihet att gå fram med elstöd till hushållen när krig och annat elände driver upp priserna på el och bränsle och handlingsfrihet att sänka matmomsen.

Denna handlingsfrihet bygger på att man har en låg skuldsättning. Ska vi behålla handlingsfriheten i framtiden behöver vi ha en låg skuldsättning också i framtiden. Ska vi ha en låg skuldsättning samtidigt som vi håller ett högt reformtempo behöver vi bli betydligt tuffare vad gäller prioriteringar på statsbudgetens utgiftssida.

Då bådär det inte gott att två av oppositionens fyra partier vill ha ett underskottsmål i stället för ett balansmål. Man står alltså inte ens bakom det finanspolitiska ramverket. Man vill driva statens finanser med underskott.

Det bådär inte heller gott att oppositionen vill satsa tiotals miljarder kronor mer av de svenska skattebetalarnas pengar på det internationella biståndet i stället för att rikta pengarna till de behov som vi har här hemma i Sverige.

Det bådär inte heller gott att oppositionen vill skicka miljard efter miljard rakt in i meningslösa så

kallade klimatåtgärder. Det är pengar som går rakt ned i fickorna på giriga bidragsentreprenörer, exempelvis Northvolt etcetera. I sämsta fall är det direkt kontraproduktivt, det vill säga att det förstör den fria marknadens funktionssätt. I bästa fall är det en lyx som vi definitivt inte har råd med.

Anf. 63 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag läste en intressant intervju med Oscar Sjöstedt innan jag gick in i kammaren, där han passade på frågan om Elisabeth Svantesson är Tidös finansministerkandidat. Jag tolkar det som att Sjöstedt själv eller Sverigedemokraterna kanske aspirerar på posten.

Annars kan man konstatera att Sverigedemokraterna den här mandatperioden, när ni ändå har fått bestämma innehållet i budgetarna, har valt att driva igenom riktade skattesänkningar för dem som tjänar över 66 000 kronor i månaden. Ni har gjort det dyrare att hämta ut medicin, ni har försämrat a-kassan och ni har dragit ned på servicen runt om i landet.

Jag har en fråga till Oscar Sjöstedt nu när han är sitt partis finansministerkandidat: Om ni får chansen och om du blir finansminister – kommer ni då att göra medicinen billigare och ta bort det orättvisa karensavdraget, eller kommer ni att fortsätta att sänka skatten för dem som har allra mest pengar?

Anf. 64 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Anledningen till att jag passar på en sådan fråga är att det är en fråga som blir föremål för förhandling efter ett val. Det är därför olämpligt att föregå förhandlingen i medierna före ett val. Det är svaret. Vi har alltså inte börjat förhandla om ministerposter. Det gör man efter ett val och inte före ett val.

Jag var inne på detta i mitt första anförande. Det är alltså det rakt motsatta som gäller. Jag sa också att det sprids desinformation, inte minst från oppositionen. Om man tittar på den samlade budgetpolitiken under mandatperioden ser man att inkomstsklyftorna har minskat som ett resultat av alla de budgetpropositioner som Tidöpartierna har lagt fram här i kammaren. Inkomstdecil 1 har stärkts betydligt mer än inkomstdecil 10.

Återigen: Det här är kvantifierbara data. Mikael Damberg kan komma med en massa åsikter, men det är alltså kvantifierbara data. Jag har rätt.

Anf. 65 MIKAEL DAMBERG (S) replik:

Herr talman! Jag tolkar det som att Sverigedemokraterna i en förhandling om finansministerposten efter valet kommer att ställa ganska rimliga krav eftersom man är det största partiet i konstellationen. Ni ska inte vara så blygsamma, för jag förstår att ni har de ambitionerna.

Jag konstaterar att det inte gavs några tydliga svar till väljarna om framtiden i dessa viktiga frågor. Om man aspirerar på sådana här tunga positioner ska man också titta på verkligheten. Det räcker med att se hur människor har det i vårt land. Arbetslösheten har ökat,

och många pensionärer är jättehårt pressade när de ska hämta ut sin medicin. Karensavdraget är inte avskaffat trots att det var en fråga som Sverigedemokraterna talade om i förra valet. Ni lovade att sänka regeringen om man försämrade a-kassan, men det har ni inte gjort.

De som har små marginaler har blivit lite blåsta av Sverigedemokraterna under den här mandatperioden, och de förtjänar därför ett svar. Tänker ni göra annorlunda nästa gång, eller är det fortsatta skattesänkningar för dem med höga inkomster som fortfarande står på menyn för Oscar Sjöstedt?

Anf. 66 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Vi har redan gjort annorlunda. Mikael Damberg kan stå där och hitta på precis vad han vill, men jag konstaterar att inkomstsklyftorna har minskat med de skattesänkningar och reformer som totalt har genomförts genom de budgetpropositioner som vi har lagt fram här i kammaren.

Mikael Damberg kan stå här och flina, men det stämmer. Det här går att mäta; det är kvantifierbara data. Inkomstsklyftorna har minskat. Inkomstdecil 1 har stärkts mest, och inkomstdecil 10 – de 10 procent som har högst inkomst – har stärkts minst, relativt sett. Vi har redan gjort annorlunda, och vi har stärkt a-kassan två gånger. Det mäktade inte Socialdemokraterna med under åtta års tid vid makten.

Priset på mediciner bestäms inte av politiker. Jag tror inte heller att det är en väg vi vill gå att priset på mediciner skulle beslutas här inne i kammaren, utan det bestäms av en fri marknad. Priset på medicin har tyvärr gått upp, och det beklagar jag absolut. Däremot bestämmer vi om subventionsgraden för mediciner, herr talman, och den har ökat.

Anf. 67 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Om man pratar i procent och den som har en krona får en krona till blir ökningen av stödet såklart 100 procent. Om någon har några miljoner får den såklart inte några miljoner till, men faktum är att den skattesänkning som regeringen har genomfört i princip motsvarar en årsinkomst för den som har sjukersättning. I kronor och ören har de som har mest fått mest, hur man än väljer att bolla med siffrorna.

Frågan är om det är rimligt att dra ned på a-kassan och se till att människor återigen blir utförsäkrade ur sjukförsäkringen. Är det rimligt att pensionärerna får klara sig utan höjda pensioner samtidigt som den som har 120 000 i månadslön får 6 000 kronor mer i månaden? Är det en rimlig prioritering för hushållen och svensk ekonomi?

Anf. 68 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag förstår distinktionen mellan absoluta och relativa termer, men ska man mäta detta på ett vettigt sätt får man mäta det i relativa termer. Det finns ingen annan framkomlig väg. Vi har båda rätt, kan man säga.

Regeringen har inte försvagat a-kassan utan stärkt den. Taket är höjt, och det är fler som omfattas av den. Vi har stärkt den i två olika skeden.

Låt mig ställa en fråga tillbaka till Ida Gabrielsson. Om man vill göra mer vad gäller a-kassan från Vänsterpartiets sida, vilket jag misstänker att man vill – tillsammans med vem eller vilka vill man då göra det? På vilket sätt ska man uppnå 175 mandat här inne, det vill säga mer än hälften, och kunna driva igenom en sådan reform? Det vore intressant att få svar på detta.

Pensionärerna har fått sänkt skatt helt i paritet med löntagarna, det vill säga tre gånger under mandatperioden. Jag är ganska nöjd med det. Det är självklart att man alltid vill göra mer, men sänkt skatt för pensionärer tre gånger under en mandatperiod hade vi aldrig fått se om Ida Gabrielsson hade varit med och bestämt.

Anf. 69 IDA GABRIELSSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet höjde pensionerna med 1 000 kronor när vi styrde.

När ledamoten nu beskriver vad som sker använder han mycket fantasi. Vi kan diskutera i kronor och ören, och då har ni lagt mest pengar till dem som har det bäst. A-kassan blir sämre efter tre månader, och de som har det riktigt tufft är de som är långtidsarbetslösa. Det är då det börjar kännas och märkas.

Vänsterpartiet kan absolut få igenom en förbättring av a-kassan. Tänker Sverigedemokraterna rösta ned den om Vänsterpartiet och Socialdemokraterna lägger fram ett sådant förslag? Det löser sig nog; vi får se hur det går. Men man kan åtminstone prova, och det har inte Sverigedemokraterna gjort.

Anf. 70 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Eftersom vi är inne på detta: Förutgången är alltså att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna ska få egen majoritet. Det är väl i och för sig bra att vara optimist, men det finns inga opinionsmätningar som pekar i den riktningen just nu.

Frågan kvarstår därför: Med vilka tänker Vänsterpartiet driva igenom den här politiken? Det är lite oklart.

Regeringen och Sverigedemokraterna har stärkt a-kassan vid två tillfällen. Vi har höjt taket, och det är fler som omfattas av a-kassan. Det är ganska viktiga reformer.

Vi har haft det här replikskiftet förut när det gäller frågan om nedtrappning. Jag tycker att det är rimligt och försvarbart att det sker en nedtrappning av a-kassan, för tanken med a-kassan är att den ska vara en tillfällig omställningsförsäkring. Om man har ett jobb och av olika skäl blir av med det jobbet har man a-kassa under en period innan man hittar ett nytt jobb. Tanken med a-kassan har aldrig varit att den ska vara en livslång försörjning.

Detta blir en retorisk fråga, men hur länge ska man kunna ha a-kassa utan nedtrappning i Ida Gabrielssons värld? Är det i ett, fem eller till och med tio år? Det blir ju galet.

Anf. 71 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Sverigedemokraternas finansministerkandidat verkar verkligen jättenöjd med läget efter fyra år med Tidöpartierna. Det är inga problem med statsfinanserna; man har egentligen hållit jättemycket i pengarna, trots att det är stora underskott. Man har levererat allt det man önskade, trots att det är jättehögt arbetslöshet och har varit ganska låg tillväxt. Det är jättebra. Då vet vi alltså vad som gäller för de kommande fyra åren om vi får Oscar Sjöstedt som finansminister.

Jag vill ändå passa på att fråga: Kommer det att fortsätta som nu – att vi lägger 43 gånger mer på återvandringsbidrag, 1,4 miljarder, än vad vi lägger på jobbåtgärder i en vårbudget under en djup jobbkris och att vi utvisar människor som jobbar och bidrar med skatt till välfärden i Sverige – med ett finansdepartement kontrollerat av SD?

Anf. 72 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Jag är absolut nöjd med vad vi har gjort och uträttat. Man får backa bandet länge innan man hittar ett regeringsunderlag och en majoritet som haft ett sådant reformtempo i så stora och viktiga frågor som vi har haft. Jag är absolut nöjd med, och faktiskt också stolt över, vad vi tillsammans inom Tidöpartierna har åstadkommit under mandatperioden.

Det är inte synonymt med att vara nöjd med hur läget är. Vi lever ju i en värld som lämnar en hel del övrigt att önska. Det är lite för mycket krig på den här planeten i största allmänhet. Det är hemskt i sig, och det påverkar också läget i Sverige. Att jag är nöjd med vad vi har gjort är alltså inte samma sak som att jag är nöjd med hur läget är.

Jag vet inte vad Martin Ådahl åsyftar när han pratar om människor som utvisas för att de arbetar. Det sker ju i regel inte. Jag misstänker att det har att göra med att vi har höjt lönekravet för arbetskraftsinvandrare, och den reformen kommer vi absolut inte att riva upp. Den kommer att ligga fast även i framtiden.

Anf. 73 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Jag tror kanske inte att de småföretagare som fick se arbetsgivaravgifterna för sina unga anställda först höjas under en period och sedan sänkas – och nu ska ni höja dem igen nästa mandatperiod om ni får behålla makten – känner att reformtempot har varit så väldigt högt. Jag tror att väldigt många av de ytterligare 100 000 personer som blivit arbetslösa inte känner att ert reformtempo riktigt var i nivå med vad de hade räknat med.

Det frågan gällde var: Kommer ni att fortsätta med återvandringsbidrag, en satsning som är mycket större än nästan alla jobbreformer ni kommer med – i synnerhet jämfört med vad ni gör i vårbudgeten för småföretagarna och jobben? Det är ju ingenting, i stort sett – 65 kronor per arbetslös. Kommer ni också att fortsätta med utvisning av människor som bidrar till välfärden om ni får köra vidare i fyra år till med SD på finansens?

Anf. 74 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! De reformer som vi har förhandlat fram och drivit igenom kommer vi såklart inte att riva upp, så jag förstår inte riktigt frågan. De reformer som vi har drivit igenom eller kommer att driva igenom innan valet är givetvis här för att stanna. Självklart är det på det sättet.

Nu har vi en ganska väl avvägd politik för arbetskraftsinvandring. Det har vi inte haft på länge i det här landet. Vi har haft en riktigt dålig politik när det kommer till arbetskraftsinvandring. Nu har vi en fungerande, väl avvägd politik för arbetskraftsinvandring.

Sedan har jag full respekt för den enskilde företagaren som kanske vill ha ett lönegolv på noll kronor i månaden, bara så där. Det har jag full respekt för. Men det finns ju också andra intressen. Jag försöker se till helhetsintresset och inte bara till den enskilde företagaren.

Det talas om arbetsgivaravgiften, som nu sänks en del. Martin Ådahl vill sänka den ännu mer. Tillsammans med vem då? Tillsammans med Ida Gabrielsson? Lycka till!

Anf. 75 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna talar gärna om trygghet och om att stå på vanligt folks sida. Innan man blev köpt av de stora skolkoncernerna ville man också ta bort vinsterna i välfärden. Man skulle höja a-kassan, men i den budget man nu har gått med på är det en försämring.

Nu börjar människor ramla ned mot bottenivåer i ersättningen i ett Sverige där arbetslösheten har ökat. Samtidigt har regeringen försämrat högkostnadsskyddet för läkemedel så att sjuka får betala mer ur egen ficka. I en tidigare replikväxling lät det inte som att Oscar Sjöstedt var speciellt bekymrad över det.

Det är en annan ton i den ekonomiska politiken nu än innan valet. Min fråga till Sverigedemokraterna är: Vad skiljer egentligen er ekonomiska politik från Moderaternas när resultatet blir att rika får stora skattesänkningar och att arbetslösa, gamla och sjuka får bära kostnaden?

Anf. 76 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Nummer ett: Skippa det där tugget och retoriken om att man är ”köpt” av den ena eller andra! Det är verkligen bara drygt och onödigt. I övrigt kan vi ha relevanta, vuxna diskussioner, men skippa tugget om att man är ”köpt” av den ena eller andra! Jag är inte köpt.

Ursäkta, nu blev jag nästan lite arg och höll på att säga något olämpligt. Jag ska inte göra det. Jag stannar där. Skippa det tugget, bara!

Som jag konstaterade i mitt första anförande, apropå den samlade ekonomiska politiken: Alla de budgetpropositioner som vi har lagt fram, inklusive dagens, har lett till att inkomstklyftorna i Sverige har minskat som en effekt av den politik vi har fört. Barnfattigdomen har minskat. Både andelen och antalet fattiga barn har minskat med den ekonomiska politik och

familjepolitik som vi tillsammans har fört. Det är jag lite stolt över.

Anf. 77 JANINE ALM ERICSON (MP) replik:

Herr talman! Först vill jag bara säga att SCB:s statistik, som flera av regeringspartierna nu har hänvisat till, bara går till 2024. Det har kommit ny statistik om att skillnaderna och barnfattigdomen i Sverige nu ökar igen. Inte minst säger civilsamhället det, men det finns också siffror.

Oscar Sjöstedt vill inte att jag ska säga att Sverigedemokraterna är köpta av någon. Men låt mig då ge Oscar Sjöstedt tillfälle att förklara hur det kom sig att Sverigedemokraterna ändrade sig om vinster i skolan. Hur kommer det sig att man fortfarande står bakom ett system där skolan, som ska stärka barnen för framtiden, urholkas av aktiebolagens vinster? Vi får rapport efter rapport om att pengarna till skolan inte går till skolan utan till aktieägares vinster. Kan Oscar Sjöstedt ge en rimlig förklaring till att man fortfarande står bakom ett sådant system – om det nu inte var så att man blev lockad av något annat, till exempel regeringsmakt?

Anf. 78 OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik:

Herr talman! Att jag skulle återge SCB:s siffror felaktigt stämmer absolut inte. SCB har kommit med ny statistik som sträcker sig flera år tillbaka i tiden och tydligt visar att barnfattigdomen har minskat under mandatperioden. Vi kan sätta oss ned och titta på detta tillsammans sedan. Jag är säker på att jag har helt rätt.

När det gäller att skolan inte ska gå med vinst hade vi, precis som det fungerar i de flesta partier, en diskussion på vår högsta beslutande kongress, landsdagarna, för över ett decennium sedan – det kan ha varit 2014. Alla ombud fick säga sitt. Vissa tyckte si, vissa tyckte så, och så hade vi votering och fattade ett beslut. Detta var alltså ganska länge sedan, över tio år sedan. Det är inget nytt som har hänt. Vi bestämde själva detta i god demokratisk ordning.

Anf. 79 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Jag fick retoriska frågor men vill ändå säga att man använder olika mått. Riksnormen som Oscar Sjöstedt är så stolt över har urholkats och urvattnats, och därför får man ett visst resultat. Inkomstskillnaderna är de största på 40 år, även om 2025 och 2026 visar någon form av stabilisering. Det är bäst att kolla i verkligheten om det man säger verkar stämma.

Herr talman! Mycket står på spel inför stundande valrörelse. Ska vi lyckas byta ut dagens högernationalistiska regering, där också Sverigedemokraterna kommer att ta plats efter valet, krävs det att vi som i dag utgör oppositionen lyckas samlas.

Det handlar inte om vem som tar vem. Det är ingen dokusåpa eller underhållning vi pratar om utan hela Sveriges framtid. Då kan man inte stirra ned i golvet och hoppas på det bästa. Ska vi ha en regering som inte ställer människa mot människa? Det är viktiga saker det handlar om. Ska vi fortsätta linjen där tonåringar

som levit hela sina liv här skickas ut för att de inte anses vara en del av Sverige, eller ska vi gå en annan väg?

Medborgarna förtjänar att vi gör vårt bästa för att Sverige ska gå i en annan riktning. Hushållen som knäckts under regeringens politik behöver känna att det blir annorlunda med oss. Med Vänsterpartiet ska en ny rödgrön regering inte tömma statskassan för att gynna dem som har allra mest. Den ska bistå vanliga hushåll, avskaffa karensen, få ned boendekostnaderna, höja barnbidragen och stärka sjukförsäkringen och a-kassan. Andra partier har säkert andra prioriteringar.

Ska vi vinna valet ska vi göra det på våra egna förslag, inte på motståndarens misslyckanden. Jag hoppas att vi kan föra fram våra förslag i valrörelsen, för Sverige behöver en ny regering.

Anf. 80 MARTIN ÅDAHL (C):

Herr talman! Jag tänkte använda mitt andra tillfälle till anförande till att prata om den fossilfälla som Sverige just nu sitter i. Det är bedrövligt. Norrmän och danskar har i dag många fler elbilar, hybrider, begagnade elbilar, begagnade hybrider, laddhybrider och andra miljöbilar och sitter i en helt annan position. De nästan skrattar åt oss svenskar för att vi står här med jättehöga tanknotor. I de länderna har man gett vanliga människor, vanliga hushåll på landsbygden, möjligheten att byta till ett annat bränsle. De kan ladda hemma, på jobbet eller i bostadsföreningen.

Vi måste bli fria från ryckigheten – oavsett om den beror på Trump, Iran eller något annat vansinnesutbrott där ute i världen – som ofta drabbar just bensinpriserna eftersom de är beroende av diktaturers olja. Det är helt bedrövligt att det bästa regeringen klarar av vid sidan av många år av enorma satsningar på fossilt är en bonus som är en bråkdel av våra grannländers och inte ens hälften så stor som den Centerpartiet föreslår – och som dessutom är uttänkt att rikta sig till ganska få människor när vi behöver ge hundratusentals hushåll i Sverige en chans att byta.

Vi förstår att vissa är beroende av bilen och inte har råd att byta i dag. De hushållen måste få ett break. Skatten måste sänkas, tillfälligt, under den här hemska oljekrisen. Men vi måste samtidigt ge dessa hushåll en möjlighet att bli fria från fossilträsket på ett helt annat sätt än vad regeringen gör i dag, så som Centerpartiet föreslår och som flera av våra grannländer klarat av. De är på en mycket bättre plats nu än vad Sverige är vad gäller både utsläpp och ekonomi.

Anf. 81 HANS EKLIND (KD):

Herr talman! Kriget i Mellanöstern har lett till ökande energipriser, och det riskerar att slå hårt mot hushållens och barnfamiljernas ekonomi. Därför går regeringen nu fram både med ett elstöd och med sänkt skatt på drivmedel. Alla hushåll kommer att få ta del av det el- och gasstöd som enligt plan börjar betalas ut under andra halvan av juni. Stödet baseras på hushållens månadsförbrukning under januari och februari och betalas ut utan att någon behöver ansöka om det.

Vi vet att många hushåll, inte minst barnfamiljer, är beroende av bilen för att få livspusslet att fungera. Därför är det viktigt att regeringen i det här läget genomför ytterligare skattesänkningar på drivmedel. Regeringen föreslår att vi lägger oss på EU:s miniminivå. För oss som tankar kommer det att göra både diesel och bensin billigare. Men regeringen nöjer sig inte med detta utan har också ansökt hos EU-kommissionen om ytterligare möjlighet att sänka skatten i en situation med fortsatt förhöjda drivmedelspriser.

Under den här mandatperioden har en familj med två barn som bor i ett hus totalt fått drygt 5 000 kronor mer kvar i plånboken varje månad. Statistiska centralbyrån, som har sitt huvudkontor i den vackra staden Örebro, konstaterade helt nyligen att barnfattigdomen i Sverige är den lägsta på tio år. Jag fattar att det inte passar in i oppositionens svartmålande narrativ. Men att stärka hushållen och familjerna ger uppenbarligen resultat.

(Applåder)

I detta anförande instämde Camilla Brodin och Larry Söder (båda KD).

Anf. 82 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Båda de senaste anförandena handlade mycket passande om drivmedelspriserna. Jag undrar om ledamoten från Kristdemokraterna inte tycker att det är ganska knepigt att vi efter dessa fyra år är tillbaka nästan på ruta ett. Det är ungefär lika dyrt att tanka nu som när regeringen vann valet på löftet om att en liter diesel skulle bli 10 kronor billigare.

Vi håller med om att man måste hjälpa familjer som sitter fast i fossilfällan och drabbas av jättehöga priser. Det är inget snack om saken. Men är det inte lite problematiskt att av de nya och begagnade bilarna är 97 procent i Norge och 80 procent i Danmark eldrivna och laddbara medan siffran i Sverige bara är 40 procent?

Vi har hamnat i en situation där många inte har råd att köpa en bil som ger lägre kostnader. Varför gör inte regeringen mer än att skjuta till ytterligare 100 miljoner kronor till detta i sin vårbudget?

Anf. 83 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Det hade onekligen varit intressant – eller snarare rent förödande – om den förra regeringen hade fått fortsätta med sin politik.

Riksdagens utredningstjänst har kikat på detta. Det visar sig att kalkylen är att dieseln hade varit minst 5 kronor och upp till 10 kronor dyrare per liter om den förra regeringen fått fortsätta med den politik man då förfäktade. Nu låter det verkligen annorlunda, måste jag säga.

Den politiken skulle också kunna innebära att priset blir ännu högre än 10 kronor, för att om man dammsuger hela världsmarknaden på biobränslen driver man upp priset. Det här är alltså lågt räknat.

Man kan absolut säga att det är trist att bensin- och dieselpriiset inte är lägre. Men det är ju otroligt mycket

lägre jämfört med om den förra regeringen hade fått fortsätta med sin drivmedelspolitik. Jag är alltså inte bekymrad över det. Jag är mer bekymrad om vi förlorar valet.

Anf. 84 MARTIN ÅDAHL (C) replik:

Herr talman! Vi kör inte samma valrörelse en gång till. Det som ligger på bordet nu är att alla andra länder klarar av att ge vanliga medborgare möjlighet att byta till elbil och till laddning hemma, på jobbet eller i bostadsrättsföreningen. Ni är inte i närheten. Ni är inte ens inne i matchen. Varför? Det är den stora frågan.

Vi ska inte tillbaka till höga drivmedelspriser, men vi kan ju inte ha en situation där de blir höga ändå på grund av Iran och Trump och fan och hans moster. Ursäkta att jag säger detta i riksdagens sal – och dessutom inför Hans!

Dessutom har avgifterna höjts. Ni har släppt fram avgiftshöjningar och enhetsmonopol som är större än det elstöd ni nu inför. Elen har också rusat – så mycket blev det av elektrifieringen.

Jag bara undrar vad planen är.

Det är för övrigt inte heller bra att vi inte har någon produktion från den svenska skogen att tala om i ett läge när vi måste bli mycket mer oberoende av diktatorers bränsle. Indirekt är vi till och med beroende av Ryssland i dag.

Ingenting av detta är ett problem för ledamoten från KD.

Anf. 85 HANS EKLIND (KD) replik:

Herr talman! Man kan snubbla på orden ibland, Martin Ådahl, så det är ingen fara.

Ledamoten byter snabbt här också till elpriser. Som vår energiminister har konstaterat har vi halverat elpriserna under mandatperioden. Du kan ruska på huvudet bäst du vill, Martin Ådahl, men du har ju suttit i den här kammaren och förtidsavvecklat Ringhals 1 och 2. Energiforsk har konstaterat att det har lett till upp till 45 procent högre elpris. Visst kan man som Martin Ådahl skaka på huvudet och greja, men om du tar ansvar för den politik som du vill bedriva tar jag ansvar för den här.

Den här regeringen har halverat elpriserna. För första gången på 50 år har vi en ansökan om att få bygga ny, planerbar kärnkraft. Det har vi möjliggjort. Det här är framtidens melodi om vi ska klara av energiförsörjningen.

(Applåder)

Anf. 86 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Sverige har allt att vinna på en snabb och rättvis klimatomställning. Även om omställningen är en absolut nödvändighet är det också vår största möjlighet, en möjlighet som den här regeringen har gjort sitt bästa för att kasta bort. För facit är, trots vad alla säger i kammaren i dag, att elektrifieringen har stannat av, utbyggnaden av den förnybara elproduktionen har tvärbromsat och resurserna för att skydda naturen har sinat.

Nu ser Sverige ut att missa samtliga klimatmål samtidigt som läget är akut och behovet av både utsläppsminskningar och klimatanpassning är stort. Medan regeringen fortsätter att blunda för klimatkrisen, drömmer om kärnkraft och sänker priset på fossilt blir Sverige snabbt omsprunget av andra länder vars regeringar har ökat takten i omställningen i stället för att motarbeta den.

När vi sänker utsläppen och ställer om Sverige bygger vi ett starkare land där nya arbetstillfällen växer fram som ett resultat av stora satsningar på energins omställning och på utbyggnaden av det förnybara. Vi bygger ett robust samhälle som står stadigt i en orolig omvärld, ger företag långsiktiga spelregler och ser till att de gröna näringarna har rätt förutsättningar för att växa.

Herr talman! Det är nu vi måste välja om vi ska satsa och vinna eller om vi ska backa och förlora, om vi ska ta språnget in i framtiden eller om vi ska bli omsprungna av resten av världen. För oss i Miljöpartiet är svaret givet. Tiden för en rättvis omställning har aldrig varit bättre. Så låt oss göra just det, för att sänka utsläppen och få större framtidstro. Sverige förtjänar bättre än så här.

(Applåder)

Anf. 87 CECILIA RÖNN (L):

Herr talman! Skolan är inte bara en välfärdsfråga. Skolan är Sveriges viktigaste frihetsreform och vår viktigaste konkurrenskraftsreform. När fler barn lär sig läsa, skriva och räkna ordentligt växer både individens frihet och landets möjligheter. Men vi har en läskris. Var fjärde 15-åring läser inte tillräckligt bra. Enligt Ungar & medier läser bara 20 procent av unga varje dag. Det här är ingen statistik som vi kan acceptera.

Liberalerna bryr sig om jämlika livschanser, integration och framtida jobb. Då är skolan den viktigaste nyckeln. Därför fortsätter vi satsningar på skolan, som vi har gjort i varje budget den här mandatperioden. Vi avsätter pengar för språkfrukost i förskoleklass och årskurs 1–3 i socioekonomiskt utsatta områden. Vi förstärker läxhjälpen, och vi stärker statsbidraget för inköp av litteratur, vilket regeringen bedömer motsvarar ungefär 250 000 nya böcker. Totalt innebär det att vi teoretiskt har lagt resurser på över 6 miljoner böcker till landets skolor den här mandatperioden. Det har blivit mer språk, mer lästid och mer stöd.

Herr talman! Det är med riktiga verktyg i klassrummet man stärker en kunskapsskola. Vår vision är glasklar. Vi ska ha en skola med kunskap i centrum, tidiga insatser och stark svenska, och varje elev ska mötas av höga förväntningar och rätt stöd i rätt tid. När skolan fungerar då fungerar också Sverige.

(Applåder)

Debatten med anledning av vårpropositionens avlämnande var härmed avslutad.

Propositionen bordlades.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.17 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 15.25, då interpellationssvar skulle lämnas.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 15.25.

§ 12 Svar på interpellation 2025/26:407 om samsjuklighet

Anf. 88 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Eva Lindh har frågat mig hur tidsplanen ser ut för genomförandet av samsjuklighetsreformen och om jag och regeringen avser att genomföra de bärande förslagen från Samsjuklighetsutredningen om ett samlat huvudmannaskap och ett tydligare ansvar för hälso- och sjukvården. Eva Lindh har också frågat mig hur jag avser att säkerställa att ny lagstiftning för en mer enhetlig och sammanhållen vård för personer med skadligt bruk och beroende och psykiatriska tillstånd genomförs enligt intentionerna i utredningen samt vilka åtgärder jag kommer att vidta för att säkerställa att människor med samsjuklighet inte fortsatt faller mellan stolarna i väntan på reformen.

Jag vill inledningsvis tacka Eva Lindh för att ledamoten uppmärksammar personer med samsjuklighet. Under alldeles för lång tid har vården brustit när det gäller dessa personer och deras närstående. Det är också därför jag och regeringen valt att prioritera denna fråga högt i vårt arbete och nu genomför historiskt stora satsningar på både psykiatri och beroendevården.

Den 26 februari beslutade regeringen om lagrådsremissen *En mer sammanhållen vård för personer med skadligt bruk och beroende och andra psykiatriska tillstånd*. Förslagen i lagrådsremissen bygger på Samsjuklighetsutredningens betänkanden (SOU 2021:93 och SOU 2023:5). Genom lagrådsremissens förslag tydliggörs och stärks regionernas huvudmannaskap och ansvar för vården av personer med samsjuklighet i form av skadligt bruk eller beroende och psykisk ohälsa. Ansvaret mellan kommuner och regioner tydliggörs också. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.

Regeringen avser att med finansiering stimulera föreslagna lagändringar. I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) aviserades att 400 miljoner kronor per år under åren 2027–2031 ska tillföras kommuner och regioner i detta syfte. Vidare avsätts för innevarande år 50 miljoner kronor för myndighetsuppdrag eller andra insatser för att stödja huvudmännen i genomförandet av reformen. Av dessa medel har regeringen redan beslutat att ge 35 miljoner kronor till

Socialstyrelsen för ett uppdrag som handlar om att stödja genomförandet av reformen (S2026/00382).

Förslagen i lagrådsremissen kan förväntas innebära att regionerna tar ansvar för de insatser som utgör hälso- och sjukvård och som kommunerna tidigare i praktiken har tagit ett stort ansvar för. Regeringen gör därför bedömningen att det behöver göras en generell omfördelning av resurser från kommuner till regioner inom ramen för de generella statsbidragen vid ikraftträdandet av bestämmelserna. Regeringen avser att återkomma i frågan om beräkningar för denna omfördelning av medel men vill understryka att det totalt sett, genom satsningen på 400 miljoner per år, tillförs resurser utöver den kommande omfördelningen.

Regeringen har utöver det som nu nämnts också gjort en historisk satsning på vuxenpsykiatri för att möta det växande behovet av psykiatrisk vård. I budgetpropositionen för 2026 avsätts 1,5 miljarder kronor med fokus på att öka vårdkapaciteten i vuxenpsykiatri.

Staten har vidare sedan 2024 genom överenskommelser med Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, fördelat medel för att utveckla insatser för personer med komplexa behov, med särskilt fokus på samsjuklighet. För 2026 avsätter regeringen 600 miljoner kronor till kommunerna och regionerna för detta ändamål.

Regeringen har även i juni 2025 gett i uppdrag till flera nationella myndigheter att ta fram en nationell plan för en förbättrad beroendevård (S2025/01284).

Alla nu nämnda insatser är viktiga för att möjliggöra reformen och för att de som behöver stöd och hjälp, både för sitt skadliga bruk och beroende och för sin psykiska ohälsa, verkligen ska få det.

Anf. 89 EVA LINDH (S):

Herr talman! Människor med det som vi kallar för samsjuklighet, alltså psykisk ohälsa i kombination med beroende, tillhör de mest utsatta i samhället. De möter i dag inte en sammanhållen vård. De möter ett system som är splittrat och otydligt och som inte ger den vård som behövs.

Jag har själv i ganska många år verkat som socialarbetare och sett vad som händer när ansvaret är oklart. Människor bollas mellan psykiatri och beroendevård. Ingen tar helhetsansvar, och till slut faller dessa människor mellan de så kallade stolarna. Vi har system som inte fungerar bra när människor har flera olika svårigheter att tampa med.

Den utredning som den S-ledda regeringen tillsatte visade just detta: Ansvaret är splittrat. Tvångsvården handlar mer om omhändertagande än om behandling. Det saknas en fungerande länk mellan vård före, under och efter insatser. Och det får konsekvenser. Människor skrivs ut utan stöd, och många återfaller tyvärr. Jag har träffat ganska många nyligen, faktiskt – en del som jag har mött i mitt yrke och en del som jag har vuxit upp med – som har både psykiska utmaningar och beroende. De berättar hur det ser ut och att de oroar sig.

Vi kan ibland tro att alla människor inte hänger med i politiken. Men de hänger med. De vet att det har gjorts en utredning, och de frågar också efter detta.

Vård för den här gruppen kräver något helt annat än det vi ser i dag. Det kräver en sammanhållen vårdkedja, en personcentrerad vård och ett tydligt ansvar där hälso- och sjukvården kliver fram.

Detta var ju inte kontroversiellt. Det har heller inte varit kontroversiellt. Tvärtom är vi många som har sett detta. Utredningen fick ett ovanligt brett stöd från professioner, från forskare, från brukarorganisationer och från huvudmän.

Men anledningen till min fråga, förutom det uppenbara intresset för detta och att jag verkligen vill se att det händer nånting positivt för den här gruppen, är att det för varje dag som går är ytterligare en person som inte får ett sammanhållet stöd.

Eftersom utredningen ju var klar redan för en tid sedan och det ännu inte har hänt någonting är det för mig viktigt att ställa frågan: Vad händer? Socialministern har ju nämnt de frågor jag har ställt: Vad finns det för tidsplan, och vad kommer att hända?

Under den tid som har gått har verkligheten fortsatt som förut. Människor har fortsatt att bollas runt. Anhöriga har fortsatt att bära ett orimligt ansvar, och verksamheter har fortsatt att arbeta i ett system som motverkar dem.

Mina frågor gäller dels vad som händer och hur tidsplanen ser ut – jag har läst en del, men det finns ju en möjlighet att utveckla detta i svaret – dels vad som kommer att hända framöver. Vad händer med finansieringen?

En del av den kritik som har kommit handlar ju om att det är orimligt. Finansieringen är orimlig när det handlar om att genomföra en så stor systemförändring. Hur ska vi fördela om pengar mellan kommuner och regioner?

Anf. 90 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD):

Herr talman! Tack, Eva Lindh, för interpellationen och för möjligheten att samtala om de här viktiga frågorna!

Det är få saker som engagerar mig mer än de brister vi ser i den svenska psykiatrin när det handlar om personer som hamnar i ett slags ingenmansland där de inte får hjälp. Vart man än vänder sig uppfattar man att man hamnar fel. Samsjuklighetsproblematiken är en central del i detta.

Därför är det så angeläget att reformera i de här delarna, både när det gäller samsjuklighet – alltså personer som har både skadligt bruk eller beroende och en psykiatrisk problematik – och när det gäller att se till att regionerna tar det ansvar som de faktiskt redan har för att ge en samordnad vård och behandling av dessa personer. Man ska inte ska behöva bollas runt mellan olika instanser i regionen eller mellan kommun och region.

Detta är väldigt angeläget. Därför vill jag också be ledamoten att vara lite noggrann med orden när hon

säger att ingenting har hänt. Vi har ju just lagt fram en lagrådsremiss där vi tydliggör regionernas ansvar. Vi lägger fram en lagstiftning med krav på regioner och kommuner att samverka kring stöd och vårdverksamhet som riktar sig till de mest utsatta och sköra personerna. Det är otroligt angeläget att göra detta.

Vi kommer dessutom under fem år att tillskjuta medel för att det hela ska fungera i verkligheten och för att vi också ska kunna göra en del ambitionshöjningar. Vi har också beslutat om ett stort uppdrag till Socialstyrelsen för att hjälpa kommuner och regioner att göra de avvägningar som behövs: Vem ska göra vad när vi rullar ut den här reformen i praktiken, ute i verksamheterna? Vi får inte på nytt hamna i ett läge där vi genomför en reform som leder till nya problem för de här personerna. Det måste faktiskt finnas förutsättningar för detta att fungera i praktiken. Det är oerhört angeläget att vi lyckas med den uppgiften.

Nu kommer lagstiftning på plats. Nu tydliggörs svaret: Det är regionerna som har ansvaret både för en samordnad vård inom regionerna och också för vård och behandling både av beroendeproblematiken och av övrig psykiatrisk problematik.

Vi lagstiftar också om en samordnad vård- och stödverksamhet, där vi säkerställer att de mest utsatta inte hamnar i ett ingenmansland eller mellan stolarna. Det får inte bli på det sätt som det har varit under lång tid. För det har inte varit värdigt. Det har varit djupt ovärdigt och djupt problematiskt.

Jag vet att många personer, både de som själva är drabbade och deras anhöriga, har slitit och släpat för att få en rimlig ordning på detta. Nu försöker vi att åstadkomma det. Jag är väldigt glad för att vi nu har kommit så här långt. Vi ska ta det här hela vägen in i mål, så att vi ger personer en möjlighet till ett bättre liv.

Anf. 91 EVA LINDH (S):

Herr talman! Ja, man ska vara noga med ord. Jag sa att ingenting hände under ganska lång tid. Det är min bedömning, och det är också många andras bedömning. Det fanns en utredning som var färdig. Den var ute på remiss för ganska lång tid sedan.

Även om socialministern säger att han har ett stort engagemang har ändå en lång del av mandatperioden gått utan att det har lagts fram något tydligt förslag. Det är alltså inte bara jag som har undrat över detta. Det är mot bakgrund av detta som jag sa att inget har hänt under en tid.

Nu har det presenterats ett förslag. Men det är inte särskilt tydligt vad det exakt kommer att innebära. Det måste ändå socialministern erkänna. Det finns inget tydligt förslag om hur pengar ska omfördelas. Socialministern säger att det kommer att göras, men han säger inte tydligt hur. Det är inte heller tydligt exakt hur det hela ska ske, för man har tillsatt en ny person som ska leda arbetet. Detta har jag full förståelse för, för det är en jättestor systemförändring. Men socialministern måste förstå att det är många som undrar vad som har hänt under mandatperioden.

Detta handlar ju om människor. Behovet har varit akut under en lång tid, och därför krävs det också politiska prioriteringar. Jag ställer mina frågor för att det finns en risk för att vi gör samma misstag igen om vi inte tillsammans granskar vad som sker med den här patientgruppen.

Även om dessa grupper, som är de mest utsatta i vårt samhälle, har ett stort intresse för vad som sker i politiken är de inte lika aktiva när det gäller att ta kontakt eller ropa efter hjälp eller stöd. Därför måste vi vara noggranna med att se efter var prioriteringarna behövs allra bäst. Det här är en grupp som verkligen behöver prioriteringar.

En av de största frustrationerna för socialarbetare är just när man möter människor med flera olika svårigheter och problem. Då tenderar man nämligen att inte vara så tydlig med vem som tar huvudansvaret. Här hamnar man dessutom mellan två olika system, och det är inte alltid så lätt. Här behövs det verkligen mer samordning och mer tydlighet samt den systemförändring som utredningen föreslog.

Det bra med detta är att vi ändå verkar vara eniga om vad det är som behövs. Det är alltid bra; det är likasom en bra start. Socialministern säger att han har ett stort engagemang för människor med psykisk ohälsa, svårigheter och beroende. Jag misstror honom inte på något sätt, men vi vet hur situationen i psykiatri ser ut just nu. Det finns en risk. Till exempel behöver kompetensen höjas. Det är redan nu tufft i psykiatri på olika håll i vårt land. Bedömer socialministern att det behövs några kompetensförstärkningar eller andra insatser för att det här verkligen ska bli en bra och lyckad förändring?

Anf. 92 Socialminister JAKOB
FORSSMED (KD):

Herr talman! Psykiatriens behov är mycket stora. Det är därför som den här regeringen nu genomför historiska och unikt stora satsningar på psykiatri. Ingen annan regering har någonsin varit i närheten av att anslå de medel till psykiatri som vi nu gör. Psykiatri har under en alldeles för lång tid fått se nedskärningar. Platser har försvunnit. Kapaciteten har minskat trots att behoven har ökat. Det är ohållbart i det skede vi är i och med de behov som finns. Det är därför vi nu tillskjuter 1 ½ miljard för att skapa fler platser i psykiatri och fler platser för självvald inläggning samt för att öka möjligheten att bygga ut kapaciteten.

Vi gör nu detta i en flerårig satsning. Det är otroligt angeläget med tanke på de behov som finns. Det handlar naturligtvis också om möjligheterna för en sådan här reform att fungera på ett bra sätt i praktiken.

Jag är också glad för att vi under fem år tillskjuter särskilda extra medel för att se till att vi faktiskt klarar att genomföra en samsjuklighetsreform på ett bra sätt och att stimulera det som behövs i termer av kompetensförsörjning och kompetensutveckling på ett bra sätt.

Varför har det tagit lite tid? Jo, därför att den här utredningen delvis behövde kompletteras mot

bakgrund av de remissynpunkter som kom in. Detta tror jag att Eva Lindh, som har studerat remissutfallet, håller med om. Vi tillsatte därför en delegation just för att jobba fram den här lagrådsremissen och för att fortsätta jobba med förankring av processen. Den har gjort ett gediget arbete med att förankra innehållet ute i kommuner och regioner. Den kommer också att fortsätta att arbeta med de förändringar som behöver ske i lagstiftningen – det gäller tvångslagstiftningen, som ju är väldigt olika i dag i lagen om psykiatrisk tvångsvård och i lagen om vård av missbrukare. Det fungerar inte tillräckligt bra i dag. Vi behöver komplettera och se över detta för att få det att fungera på ett bra sätt. Ingen är ju betjänt av en reform som inte funkar i verkligheten.

Det är otroligt angeläget att den här utsatta och sköra gruppen av personer, som vi inte har gjort tillräckligt mycket för, ska få en bättre tillvaro och en bättre situation. Det är vi angelägna om. Det är därför som vi har behövt komplettera och jobba igenom förslagen ordentligt för att nu kunna presentera de första delarna i detta – en plan för hur det här ska gå till. Inte minst Socialstyrelsen får mycket medel för att också hjälpa till just med det praktiska arbetet ute på golvet: Vad är det som ska göras i vilket sammanhang för att det här ska funka i praktiken?

Jag tycker att det känns väldigt bra att vi, när vi nu väl sjösätter detta, gör det på ett sätt som skapar förutsättningar för att det faktiskt ska kunna fungera.

Anf. 93 EVA LINDH (S):

Herr talman! Jag vill börja med att kommentera att vi kanske har lite olika syn på vad tillräckliga resurser är till hälso- och sjukvården och psykiatri och hur den fungerar. På många håll i landet är ju köerna väldigt långa och svårigheterna stora.

Men jag tolkar det som att socialministerns bedömning är att en reform kommer att sjösättas där det finns tillräcklig finansiering och tillräckliga resurser avsatta för kompetensförsörjning. Jag undrar verkligen om bedömningen är att det kommer att bli så. Det vore fint att höra.

Låt mig avsluta – för det här är mitt sista anförande – med vad det här handlar om. Jag är glad över att utredningen tillsattes, att den presenterades och att det finns ett starkt stöd för detta. Jag är glad, trots att jag kanske tycker att det har dröjt, att det nu finns ett förslag på plats. Jag tror att det är bra att det också finns en delegation som följer detta. Jag är lite bekymrad över om finansieringen och kompetensförsörjningen kommer att räcka. Men det som verkligen behövs är att man har i åtanke vilka människor det handlar om. Vi behöver reformer och förbättringar som möter de människor som är särskilt utsatta i Sverige i dag, som har både psykisk ohälsa och beroende. De har nämligen drabbats och ramlat mellan stolarna alldeles för länge.

Anf. 94 Socialminister JAKOB
FORSSMED (KD):

Herr talman! Tack, Eva Lindh, för en möjlighet att prata om väldigt viktiga frågor!

Som jag inledde med finns det i och runt den svenska psykiatrin alldeles för mycket ingenmansland där man inte får rätt hjälp och rätt stöd. Det finns få uppgifter som är viktigare än att försöka täta de här glappen och se till att människor inte bollas runt på ett ovärdigt sätt, där de inte får hjälp vart de än vänder sig. Det handlar om att se till att vi skapar förutsättningar för att människor ska få hjälp.

Samsjuklighetsreformen, som vi nu genomför, är ett viktigt steg för att åstadkomma detta. Men vi behöver göra mer än det. Vi behöver se till att vi får en lagstiftning runt psykiatrin som faktiskt fungerar för människor som behöver den, som fungerar för deras anhöriga och som fungerar för att psykiatrin, socialtjänst, polis – olika myndigheter – ska kunna samverka bättre för att hjälpa, skydda och stötta människor. De förutsättningarna finns inte till 100 procent i dag.

Men nu gör vi det här. Vi kommer att utreda lagstiftning som förbättrar möjligheterna. Jag är också glad för att vi tillskjuter historiska resurser för att faktiskt förbättra situationen för dem som kanske är i mer behov av samhällets hjälp än några andra. Det känns väldigt angeläget. Jag är glad för att vi har kommit så här långt. Vi ska ta det hela vägen in i mål och se till att vi får någonting på plats som fungerar bättre än vad det har gjort historiskt. Det har nämligen inte varit värdigt. Det har inte varit bra. Det har inte varit rimligt. Nu ändrar vi detta, och det är jag väldigt glad för.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2025/26:408 om biståndsstödet till Hepatica och Olof Palmes Internationella Center

Anf. 95 Bistånds- och utrikeshandelsminister
BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Johan Büser har frågat mig om jag har för avsikt att förändra villkoren för bistånd för att det inte ska vara möjligt att tilldela organisationer biståndsmedel trots uppgifter om extrem risknivå och bristande redovisning. Johan Büser har vidare frågat hur jag ser på att svenska biståndsmedel enligt uppgifter i medier går till aktörer i Brasilien som motarbetar abort och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter och om jag avser att vidta några åtgärder utifrån detta. Johan Büser har också frågat hur jag säkerställer att ärenden hanteras utifrån samma principer om kvalitet, riskbedömning och likabehandling. Slutligen har Johan Büser frågat om jag avser att ta initiativ till en extern genomlysning av hur besluten gällande bistånd till Hepatica respektive Olof Palmes Internationella Center har fattats och om politisk påverkan förekommit.

Inledningsvis kan det konstateras att interpellantens frågor rör två olika biståndsstrategier: strategin för

särskilt demokratistöd genom svenska partianknutna organisationer 2024–2027, den så kallade PAO-strategin, och strategin för Sveriges utvecklingssamarbete med det civila samhället 2025–2029, den så kallade CSO-strategin.

PAO-strategin stöder riksdagspartiernas anknutna organisationer i deras demokratifrämjande arbete, och dess medel fördelas i stor utsträckning i enlighet med mandatfördelningen här i riksdagen. CSO-strategin syftar i sin tur till att stärka ett pluralistiskt och livskraftigt civilsamhälle i utvecklingsländer och bygger på öppna, konkurrensutsatta utlysningar.

När det gäller CSO-strategin beslutade Sida 2025 att partianknutna organisationer inte längre skulle kunna ansöka om medel inom strategin. Detta berörde bland annat Olof Palmes Internationella Center, Opic, och Swedish International Liberal Centre, Silc. Samtliga partianknutna organisationer, inklusive OPC och Silc, får stöd under PAO-strategin.

Regeringen har genomfört den största reformeringen av svenskt bistånd på decennier. Vi ställer höga krav på att Sida ska effektivisera, stärka sin interna kontroll och arbeta utifrån transparens och evidensbaserad styrning. Sidans instruktion är tydlig: Bistånd får inte ges till aktörer som bedriver eller stöder antidemokratisk verksamhet, våldsbejakande extremism, islamism, antisemitism, terrorism, hatpropaganda eller verksamhet som undergräver kvinnors och flickors rättigheter.

Om osäkerhet uppstår i bedömningen av en aktör ska myndigheten tillämpa en försiktighetsprincip för att säkerställa att biståndsmedel inte riskerar att nå olämpliga mottagare. Detta är en central del av regeringens skärpta styrning. Jag har varit tydlig med regeringens ståndpunkt: Inte en enda svensk skattekrona ska gå till aktörer som undergräver kvinnors och flickors rättigheter. Om en aktör inte uppfyller dessa krav har myndigheten flera verktyg att använda, inklusive myndigheten att kräva tillbaka skattemedel. Dessa principer gäller oavsett vilken organisation som har kanaliserat medlen.

Regeringen styr som bekant Sida genom beslut om myndighetens instruktion och genom att besluta om uppdrag i regleringsbrev eller i särskilda beslut. Det är dock upp till Sida att självständigt tillämpa reglerna och fatta beslut i enskilda fall. Vidare ska Sida i sin verksamhet beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saktlighet och opartiskhet.

Mot denna bakgrund avser jag inte att tillsätta någon sådan genomlysning av de ärenden som interpellanten hänvisar till.

Då interpellanten anmält att han var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav förste vice talmanen att Morgan Johansson (S) i stället fick delta i interpellationsdebatten.

Anf. 96 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag ska först säga att skälet till att jag tar den här debatten i stället för min partikamrat Johan

Büser som ställt interpellationen är att Johan inte har hunnit hem från Ungern, där han har övervakat valet för riksdagens räkning.

Som alla vet blev valresultatet i Ungern att man antligen kunde rösta bort en korrupt och auktoritär högerregering. Under 16 år har Viktor Orbán gjort allt för att montera ned demokratin, undergräva rättsstaten, styra medierna och kringskära oppositionen. På slutet fick han hjälp av både Putin och Trump, men det hjälpte inte. Det ungerska folket sa nej till Orbán och det med besked.

Det här anknuter faktiskt till temat för interpellationen, som handlar om hur ett auktoritärt högerparti – Sverigedemokraterna – tillåts korrumpera den svenska statsförvaltningen på ett sätt som vi aldrig sett tidigare och det med regeringens goda minne. Sverigedemokraterna har haft goda kontakter med Orbáns parti. Ironiskt nog var delegationsledaren för valövervakningen i Ungern självaste Björn Söder. Björn Söder är också ordförande i Sverigedemokraternas biståndsorganisation Hepatica, som denna debatt handlar om.

Det är samma Björn Söder som har gjort sig känd för sina antisemitiska och homofoba uttalanden. Häromåret sa han att judar inte kan vara riktiga svenskar. Sedan sa han att statsministern, talmannen och utrikesministern befrämjade pedofili när de gick i Prideparaden. Utrikesministern blev mycket upprörd och krävde en ursäkt för det. Tror vi att han har fått någon ursäkt? Självklart inte. Björn Söder tar aldrig några konsekvenser för sina handlingar. Han vet nämligen att han kan göra precis vad han vill eftersom regeringen skyddar honom.

Det blir övertydligt i den här frågan. Björn Söder är som sagt ordförande i Sverigedemokraternas biståndsorganisation Hepatica, som inte har fått stöd av Sida tidigare eftersom deras ansökningar helt enkelt inte har hållit måttet. Sidas tjänstemän har varnat för extrema risker för korruption med de projekt som Sverigedemokraterna har föreslagit – tills förra året. Då ingrep plötsligt Regeringskansliet och beordrade att Sida skulle betala ut pengar till Hepatica. Hepatica fick 14 miljoner kronor. 14 miljoner kronor till Björn Söder – vad kan gå fel? Allt, självklart.

Nu visar det sig nämligen att Hepatica inte kan visa vart pengarna har gått. Man kan inte redovisa kvitton. Man påstår att man har gett pengar till organisationer i Ukraina – som aldrig har hört talas om Hepatica och inte har sett röken av några pengar. Allra mest uppseendeväckande är dock att det nu har avslöjats att Sverigedemokraterna har slussat biståndspengar till en antiabortorganisation i Brasilien som kontrolleras av familjen Bolsonaro. Expresidenten Jair Bolsonaro accepterade inte att han förlorade valet 2022 utan försökte i stället genomföra en statskupp i landet genom att storma parlamentet. Han sitter nu i husarrest och är dömd till 27 års fängelse. Det är alltså hans organisation som nu fördelar svenska biståndspengar, vilket enligt min uppfattning är fullständigt vansinnigt.

I sitt svar försöker biståndsministern hänvisa till Sida. Det vet vi är falskt. Det var ju

Sverigedemokraterna och regeringen som från början tvingade Sida att betala ut pengarna trots att alla varningsklockor ringde gällande extrem risk för korruption. När Sidas tillförordnade generaldirektör Hanna Hellquist tillfrågades om det här i DN tvär hon sina händer. Det är regeringens styrning att Hepatica ska ha pengar, säger hon. Och nu ska Hepatica alltså få ytterligare 23 miljoner kronor. Allt detta som sagt med regeringens goda minne, ja, till och med på regeringens initiativ.

Min fråga kvarstår därför: Varför ingriper inte regeringen när ni ser hur svenska skattepengar missbrukas på det här uppenbart korrupta sättet? Är ni så rädda för Sverigedemokraterna och Björn Söder?
(Applåder)

Anf. 97 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Jag står här dels som riksdagsledamot, dels som stolt representant för Hepatica – jag är nämligen vice ordförande i biståndsstiftelsen Hepatica.

Det här är alltså den enda svenska partianknutna biståndsorganisation som har en närvaro i Ukraina. Det är också den enda svenska partianknutna biståndsorganisation som har fått ett pris från Zelenskyjs kontor tack vare vårt biståndsarbete i Ukraina.

Det blir nästan lite parodiskt när Morgan Johansson, Johan Büser och andra socialdemokrater ska tala om rättssäkerhet och likabehandling. Det är nämligen så att om vi tittar tillbaka till år 2024 fick Olof Palmes Internationella Center, det vill säga Socialdemokraternas motsvarighet, totalt 180 miljoner kronor av svenska staten medan Hepatica fick 5,8 miljoner kronor. Året dessförinnan fick Hepatica inte en enda krona. Andra partiers biståndspolitiska organisationer fick sammanlagt 97,3 miljoner under 2024, alltså ungefär hälften av vad Socialdemokraterna fick som ensam parti.

Därför blir det patetiskt när en socialdemokrat ska stå här och tala om korruption. Det är ju Socialdemokraterna som närmast har riggat detta system och sett till att deras biståndsstiftelse ska få så mycket mer pengar än alla andra partipolitiska organisationer tillsammans. Totalt mellan år 2000 och 2024 har stiftelsen Olof Palme Internationella Center fått över 3 miljarder svenska skattepengar medan Hepatica innan 2024 inte fick en enda krona. Hur kan detta vara rimligt? Man måste onekligen vara socialdemokrat för att få den ekvationen att gå ihop.

Jag hör också Socialdemokraterna tala om att Hepatica minsann har slussat pengar till abortmotståndare i Sydamerika. Jag vet inte var jag ska börja när det gäller alla de lögnar som Morgan Johansson och Socialdemokraterna kommer med.

Jag kan försäkra herr Johansson om att inte en enda svensk skattepeng har gått via Hepatica till någon antiabortverksamhet – inte heller i Brasilien, som det talades om i DN. Det är en ungdomskonferens som har fått medel i Brasilien, och det fanns ingenting i den konferensen som handlade om antiabort. Det hade Morgan Johansson och hans partikollegor såklart haft

koll på om de nu hade varit intresserade av att kolla upp saken, men det har de inte varit.

Sedan undrar jag om Socialdemokraterna menar att man inte ska bedriva verksamhet där det finns en viss syn i enskilda frågor som inte alls har med den verksamheten att göra. Med tanke på att Sydamerika är en närmast helt katolsk region kan man i så fall inte bedriva någon verksamhet alls där, på grund av synen på abort.

Sedan tycker jag att det kan vara lite intressant att titta på Socialdemokraterna själva i det här fallet. Vi kan titta på Olof Palmes Internationella Center, som gärna stöttar sitt kära systerparti Fatah i Palestina. Där Fatah styr är abort olagligt. Det är bara tillåtet i de fall där kvinnans liv är i fara. Det får alltså vara slut med stenar i glashus nu. Sopa rent framför egen dörr – snälla!

Anf. 98 Bistånds- och utrikeshandelsminister
BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Regeringen genomför just nu den största omläggningen av svensk biståndspolitik sedan 1970-talet. Biståndet har länge varit för spretigt och ineffektivt och inte tillräckligt transparent.

Jag förstår också att Socialdemokraterna är mycket upprörda. Steg för steg river vi nämligen ned det biståndskomplex som Socialdemokraterna har utnyttjat för att gynna sig själva. Socialdemokraterna tycker att det är viktigare att gynna sin egen biståndsorganisation än att nå och hjälpa människor i nöd. Man har riggat systemet till sin egen fördel.

När riksdagsledamoten Morgan Johansson själv satt i regeringen gick nästan 70 procent av alla biståndspengar som gick till partianknutna organisationer som av en slump till just Olof Palmes Internationella Center, det vill säga Socialdemokraternas egen biståndsorganisation. Så var det år efter år och med hundratals miljoner efter hundratals miljoner – miljard efter miljard. Man hade riggat systemet till Socialdemokraternas fördel.

Regeringen gav under 2024 och 2025 Sida flera uppdrag om att stärka antikorruption, motverka jäv, förbättra riskhantering och utveckla informationsplattformen Openaid för att ge allmänheten större insyn i biståndet. Det här är inte kosmetiska åtgärder utan en genomgripande förändring av det svenska biståndssystemet. Svenska biståndsmedel omfattas nu av ett robust kontrollramverk. Sida har kraftfulla verktyg och ett tydligt uppdrag att följa upp och agera när risker uppstår, oavsett om det handlar om redovisning, kapacitet eller verksamhet som strider mot biståndets syfte.

Genom den nuvarande CSO-strategin har regeringen gjort det möjligt för Sida att mer än femdubbla antalet partner under strategin. Nu är det inte bara Olof Palmes Internationella Center och 16 andra som det handlar om, utan det är många fler som får konkurrera med varandra med de bästa insatserna. Strategin har också öppnat upp för nya organisationer både i Sverige och i partnerländer att ingå direkta partnerskap med Sida. Allt detta har Socialdemokraterna varit emot och

inte gjort någonting åt. Det här stärker civilsamhällets roll i biståndet och breddar också den demokratiska förankringen i utvecklingssamarbetet.

Vi har även gjort om systemet för hur partianknutna biståndsorganisationer ska få pengar så att det baseras mer på riksdagspartiernas mandat. Det är riktigt och rättvist. Bakgrunden till det här är såklart att Socialdemokraterna genom decennierna har riggat systemet till Opics fördel. Nu är det lika för alla. Skattebetalarnas pengar är inte Socialdemokraternas egna pengar.

Tydliga krav på kvalitet och resultat gäller självklart alla, och det är helt centralt att Sida följer upp risker i dialog med respektive organisation. Sida har också många verktyg i verktygslådan för att kunna agera. Sida har också möjlighet att erbjuda kapacitetsstöd till partnerorganisationer som behöver utveckla sina strukturer för uppföljning och kontroll. Det är denna kombination – skarp kontroll och att det är lika för alla – som lägger grunden för ett bistånd som är mer öppet, tryggt och effektivt.

I detta anförande instämde Markus Wiechel (SD).

Anf. 99 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Först vill jag säga till Markus Wiechel att Palmecentret har varit verksamt i Ukraina länge – mycket länge. Men till skillnad från Hepatica kan Palmecentret redovisa vart pengarna går. Det var ju det DN:s avslöjande handlade om, det vill säga att Hepatica inte kunde redovisa kvitton och utlägg. Det fanns organisationer i Ukraina som inte ens visste vad Hepatica var, och ändå stod det på Hepaticas hemsida att man gav pengar till de organisationerna. Det är uppenbart fusk och fiffel.

Sedan lyssnade jag på Benjamin Dousa, och han nämnde Palmecentret säkert 15 gånger. Hur många gånger nämnde han Hepatica? Jag tror att det var noll – inte en enda gång. Varför? Jo, Benjamin Dousa är livrädd – *livrädd* – för att kritisera Sverigedemokraternas biståndsorganisation. Inte ens när det faktum att man slussar pengar från biståndsorganisationen till en antiabortorganisation i Brasilien som kontrolleras av Bolsonaro – som alltså är dömd till 27 års fängelse för statskuppöversök – störr Benjamin Dousa rätt i ansiktet kan han sträcka sig så långt som att yttra kritik mot organisationen.

Benjamin Dousa är ansvarigt statsråd för de här anslagen. Han ansvarar för om pengar hamnar i fel fickor. Därför måste han enligt min uppfattning kommentera Hepatica i nästa inlägg. Var nu tydlig med att du inte kan acceptera att man slussar pengar till sådana här typer av organisationer, Benjamin Dousa!

Statsrådet ska inte heller försöka gömma sig bakom Sida, för vi vet alla att Sida nu är detaljstyrt av Regeringskansliet. Förra året hotade Sverigedemokraterna, med Björn Söder i spetsen, till sig pengar. Det finns belagt i form av sms från ansvarig statssekreterare till Sidas gd. Man tilltvingade sig pengar. Det har även varit flera andra sådana avslöjanden.

Vi vet alltså att detta detaljstyrs direkt från Rege-
ringskansliet. Därför hoppas jag att Benjamin Dousa i
nästa inlägg kan ta sig tid att prata lite om Hepatica och
förklara vad som är regeringens inställning. Ska
svenska biståndsmedel verkligen användas på det här
sättet? Var går gränsen för Benjamin Dousa? Man har
betalat ut 14 miljoner kronor, och nu ska man betala ut
23 miljoner kronor till. Nu var det den här Bolsonaro-
organisationen, men vilken är nästa organisation som
ska få svenska biståndspengar – Ku Klux Klan? Proud
Boys? Någon vitmaktorganisation i Sydafrika?

Benjamin Dousa pratar om transparens, men det är
precis det vi inte har här. Varje gång Sidas anställda
försöker kontrollera vart pengarna har gått i Markus
Wiechels organisation, alltså den som han är vice ord-
förande för, får de nämligen kalla handen. Man vill inte
redovisa vart pengarna har gått någonstans, utan då
skickar i stället Björn Söder ett nattligt mejl till någon
anställd där han hotar med konsekvenser om Sidas an-
ställda inte omedelbart rättar in sig i ledet och gör pre-
cis som han säger.

Det är det här jag pratade om i inledningen, nämli-
gen hur man successivt korrumpierar den svenska stats-
förvaltningen. Man passar också på att riva ned Palme-
centrets verksamhet, som har fungerat utan några an-
märkingar i decennier. Palmecentret har konkurrerat
på precis samma villkor som alla andra partianslutna
organisationer. Det är inte riggat någonstans, utan det
är precis samma medel.

Alla partianslutna organisationer har också kunnat
söka medel från CSO-strategin. Statsrådet nämnde
precis att den liberala organisationen har gjort så och
fått del av medel från den strategin – på precis samma
villkor som alla andra. Skillnaden är att vi väl helt en-
kelt haft mycket bättre projekt och mycket mer av in-
ternationella kontakter och därmed har kunnat leverera
bättre ansökningar.

(Applåder)

Anf. 100 MARKUS WIECHEL (SD):

Herr talman! Jag kan återigen försäkra Morgan Jo-
hansson om att vi har full koll på vart pengarna går.
Inte en enda krona har försvunnit på något sätt. Tvär-
tom har vi varit extremt noggranna med att pengarna
ska gå dit det är tänkt, just med tanke på att vi vet att
vi granskas betydligt hårdare än andra partier.

Dessutom har vi en helt annan syn på bistånd. Vi
vill ju faktiskt att pengarna ska göra nytta. Det verkar
oftast inte riktigt så när det handlar om socialdemokra-
tiska projekt.

Morgan Johansson var återigen uppe och talade om
Brasilienprojektet. Vi utvärderade det efter DN:s
granskning – om man nu ska kalla det för granskning,
men jag gör det för enkelhetens skull. Inte en krona har
gått till någon antiabortverksamhet. Det finns inga
oklarheter där. Den enda kopplingen till Bolsonaro är
ett släktskap. Men visst kan man utgå från blodsbånd,
som om det hade någon betydelse.

Vi har utvärderat projektet. Stödet gick till en ung-
domskonferens för att understödja byggandet av de-
mokrati bland ungdomar.

DN har haft en agendasättande journalistik – det är
alldeles uppenbart. Det finns en anledning till att inga
andra medier har hakat på deras påstådda granskning.
Det är också uppenbart att Morgan Johansson och So-
cialdemokraterna konsekvent använder det här och
förvränger sanningen för att på något sätt vinna billiga
politiska poänger. Men det är ett luftslott – det finns
ingenting att ta på.

Anledningen till att vi inte har kunnat starta vissa
projekt, till exempel i Ukraina, som Johansson talade
om, är att vi inte har fått pengarna utbetalda, trots att
projekten har varit godkända. Det är en aktivist på Sida
som har saboterat medvetet. Det här kommer vi att be-
rätta mer om; det kan jag lova.

Anf. 101 Bistånds- och utrikeshandelsminister
BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Regeringen har i flera led skärpt kra-
ven på Sida, bland annat när det gäller valet av samar-
betspartner i båda de aktuella strategier som diskuteras
just nu. I PAO-strategin står tydligt att de samarbets-
partner som de partianknutna organisationerna väljer
att samarbeta med ska ha verksamhet som syftar till
demokratisk utveckling och ökad respekt för mänsk-
liga rättigheter. De ska verka med demokratiska medel
och metoder samt icke-våld.

Sidas instruktion, som vi har varit inne på tidigare,
är numera kristallklar och gäller alla nu gällande bi-
ståndsstrategier. Biståndet får inte gå till aktörer som
bedriver antidemokratisk verksamhet, extremism,
terrorism eller verksamhet som underminerar kvinnors
och flickors rättigheter. Vid minsta osäkerhet ska för-
siktighetsprincipen tillämpas. Det gäller såklart Soci-
aldemokraternas, Moderaternas, Liberalernas, Sveri-
gedemokraternas och Hepaticas biståndsverksam-
heter. Det är lika för alla.

Lika för alla är också det som just nu präglar den
nya PAO-strategin. Stöden ska baseras på mandatet i
riksdagen. Socialdemokraterna är såvitt jag känner till
riksdagens största parti och får alltså en större del av
PAO-stöden.

Det är slut på den successiva korrumpiering av bi-
ståndet som Socialdemokraterna har ägnat sig åt i de-
cennier och använt till sin egen fördel. Som sagt: Nä-
stan 70 procent av allt som gick till partianknutna orga-
nisationer gick – av en slump – till Olof Palmes Inter-
nationella Center. Nu är det slut på det. Nu är det lika
för alla.

Dessutom är det mycket intressant att vi har kon-
kurrensutsatt verksamheten i CSO-strategin och fått in
många fler nya organisationer som får konkurrera på
lika villkor, så att de bästa projekten och insatserna får
ta del av svenska skattemedel. Svenska skattemedel är
alltså inte samma sak som Socialdemokraternas
pengar; det är något annat.

Vi har gett Sida fler verktyg än tidigare regeringar
för att agera om man upptäcker fel och brister hos

Hepatica, Olof Palmes Internationella Center eller Jarl Hjalmarson-stiftelsen. Det finns gott om verktyg som Sida kan använda om det skulle visa sig att stöd har gått till exempelvis antidemokratisk verksamhet eller verksamhet som undergräver kvinnors och flickors rättigheter.

I detta anförande instämde Markus Wiechel (SD).

Anf. 102 MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Markus Wiechel sa att det finns ett visst släktskap. Bolsonaros svärdotter är ordförande för den organisation som Sverigedemokraterna har skickat pengar till. Den kontrolleras direkt av familjen Bolsonaro, vars överhuvud sitter i fängelse för försök till statskupp. Dit har svenska skattepengar och biståndsmedel gått. De har slussats dit av Sverigedemokraterna.

Markus Wiechel sa också att skälet till att man inte riktigt kan redovisa detta är att man inte har fått pengarna. På Sverigedemokraternas hemsida stod det om organisationer för stöd till Ukraina som man påstod hade fått pengar av Hepatica. Den som ringde och frågade dessa organisationer fick veta att de aldrig hade hört talas om Hepatica. Markus Wiechel säger att det beror på att man inte har fått pengarna utbetalda och att detta i sin tur beror på en aktivist på Sida.

Då är vi där igen. Det är så ett auktoritärt parti betar sig. Man går rakt mot statsförvaltning och statstjänstemän i syfte att skrämja dem till tystnad.

Vad har då dessa så kallade aktivister på Sida gjort? Jo, de har pekat på extrema risker för korruption i samband med de projektförslag som Sverigedemokraterna har kommit med. Detta har Björn Söder inte kunnat acceptera. I stället har han ägnat sig åt att försöka jaga tjänstemän på Sida och Regeringskansliet och – det vet vi ju – tilltvingat sig de här medlen.

Det är ju Benjamin Dousa som är ansvarig minister för detta. Jag lyssnade på hans inlägg, som till 75 procent handlade om Palme-centret. Vilka verksamheter är det som nu blir av med sitt stöd? Det handlar till exempel om stöd till rättslig hjälp för kvinnor i Turkiet som har utsatts för sexuella övergrepp, stöd till våldsutsatta kvinnor och barn i södra Afrika, stöd till demokrati-kämpar i Georgien och Belarus och stöd till fackföreningar i Zimbabwe. Detta stöd dras nu in därför att regeringen till varje pris vill klämma åt Olof Palmes Internationella Center och i stället styra över pengarna till Hepatica. Den här debatten har visat vilken sorts organisation Hepatica är.

(Applåder)

Anf. 103 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M):

Herr talman! Det här handlar inte om att klämma åt Olof Palmes Internationella Center. Jag är helt övertygad om att Opic gör många viktiga insatser runt om i världen. Det här handlar i stället om att ändra spelplanen så att det är lika för alla. Till exempel ska man inte

systematiskt kunna rigga ett biståndssystem så att det gynnar ens egen biståndsorganisation.

Det här har vi sett från Socialdemokraterna på flera områden. Bland mycket annat har vi sett hur man riggat lotterilagstiftningen till sin egen fördel för att gynna sitt eget lotteri. Detta om något för väl tankarna till Orbáns Ungern? Genom det vi gör nu blir det, återigen, lika för alla.

Regeringens styrning bygger på en mycket enkel princip: Biståndet ska vara effektivt och rättssäkert. Det är därför regeringen sätter ramarna medan Sida som självständig myndighet fattar beslut om vilka enskilda organisationer man samarbetar med och vilka insatser som får ta del av svenskt stöd. Sida ska enligt sin instruktion iakttä saklighet, opartiskhet och likabehandling i varje ärende.

Det är viktigt att vi också har stärkt hur biståndet granskas. Detta gäller såväl intern granskning i utrikesförvaltningen och på Sida som systematisk granskning av till exempel Riksrevisionen, Statskontoret och EBA. Jag välkomnar mer granskning av det svenska biståndet; det behöver granskas mycket mer. Jag tror att en av huvudledningarna till att det under decennier byggdes upp en så ineffektiv apparat som den som fanns innan vi tog över och började med vår storstädning är att det granskades alldeles för lite. Sådant som aldrig skulle ha accepterats på i princip något annat politikområde accepterades decennium efter decennium på biståndsområdet.

Vi vill ha robusta system för kontroll, uppföljning och extern granskning. Det kommer regeringen att fortsätta driva på för.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellationerna 2025/26:362 och 391 om transportmålet och Sveriges klimatinriktning

Anf. 104 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Aylin Nouri har frågat infrastruktur- och bostadsministern om det är hans uppfattning att det nationella transportmålet om 70 procents utsläppsminskning till 2030 bör kvarstå och om ministern avser att vidta några åtgärder utifrån det.

Aida Birinxhiku har frågat mig om jag och regeringen avser att avskaffa transportmålet i enlighet med uttalandet från klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari trots den breda överenskommelsen i Miljömålsberedningen och klimatministerns tidigare uttalanden om vikten av att stå fast vid klimatmålen.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på båda interpellationerna, och jag väljer att besvara interpellationerna samlat.

Det klimatpolitiska ramverket tjänar Sverige väl, och målet om att nå noll nettoutsläpp av växthusgaser senast 2045 och negativa utsläpp därefter ger

långsiktiga förutsättningar för näringslivet och samhället att genomföra den omställning som krävs. De nationella etappmålen är viktiga som kontrollstationer på vägen mot nettonollutsläpp.

Etappmålet för inrikes transporter innebär att utsläppen från sektorn ska minska med 70 procent 2030 jämfört med 2010. Det är en snabbare utsläppsminskning än vad som krävs för att det långsiktiga nettonollmålet ska nås. Det är även överlappande och mer strikt än Sveriges etappmål och EU-åtagande för ESR-sektorn 2030, där transportsektorn är en av de största delarna. För att nå målet om nettonollutsläpp av växthusgaser till 2045 bör fokus främst ligga på att genomföra en omfattande elektrifiering av transportsektorn.

I januari 2025 fick Miljömålsberedningen i uppdrag att utvärdera och lämna förslag på hur de nationella etappmålen kan utformas så att de bättre överensstämmer med Sveriges åtaganden inom EU och styr effektivt mot Sveriges klimatmål: nettonollutsläpp senast år 2045. Miljömålsberedningen har lämnat sitt betänkande till regeringen, och detta bereds i Regeringskansliet.

Anf. 105 AYLIN NOURI (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret, även om det väcker fler frågor än dem jag hade inledningsvis.

Jag efterfrågade en debatt med infrastrukturministern eftersom jag vill veta vad det statsråd som ansvarar för transportpolitiken har för syn på transportmålet. Det är fullt legitimt att jag som lagstiftare undrar vad transportministern har att säga om transportmålet, och jag beklagar att han av någon anledning inte kunde vara här och att oklarheten om vad som gäller fortsätter att vara stor.

Det jag frågade var enkelt. Ska transportmålet ligga fast eller inte? Det beskedet har jag inte fått av statsrådet Britz. I stället får vi ett resonemang om att målet är mer ambitiöst än vad som krävs och att fokus bör ligga på elektrifiering. Min fråga kvarstår.

Herr talman! Under lång tid har Sverige legat i framkant när det gäller klimatpolitik. Vi visade att det gick att förena klimatinvesteringar och minskade utsläpp med jobb, investeringar och ökad tillväxt. Det var en styrka för Sverige, och det skapade förtroende. I dag är utvecklingen en annan. Utsläppen ökar, arbetslösheten är hög och tillväxten är svag. I ett läge när andra länder ökar takten i klimatomställningen backar Sverige – detta i en tid då klockan tickar. Det är ett allvarligt läge.

Herr talman! Det här är ingen naturlig utveckling utan ett resultat av politiska beslut. Regeringen har lyckats med konststycket att både öka utsläppen och försämma förutsättningarna för jobb, investeringar och konkurrenskraft. Det är svårt att se detta som något annat än ett stort misslyckande.

Transportmålet har fyllt en viktig funktion. Det har skapat en tydlig riktning. Företag som investerar i ny teknik och regioner som planerar sin infrastruktur behöver veta vad det är som gäller. Hela transportsektorn

behöver stabila spelregler. När regeringen nu öppnar för att ändra målet skapas en stor osäkerhet.

Detta handlar om förutsägbarhet. När politiken ändrar kurs och mål ifrågasätts påverkas investeringar direkt. Vi ser det i både industrin och hela transportsektorn. Infrastrukturpolitiken följer samma mönster. Man föreslår att slopa projekt som redan är planerade och beslut som redan har fattats, vilket gör det svårare att planera.

I stället för att presentera politik som når målen börjar regeringen ändra dem. Det undergräver hela förtroendet för transportpolitiken och möjligheterna att investera i ett Sverige som är starkt och konkurrenskraftigt.

Anf. 106 AIDA BIRINXHIKU (S):

Herr talman! Jag tackar för svaret på även min interpellation.

Låt mig backa bandet till den 30 oktober 2025, det vill säga när Miljömålsberedningen överlämnade sitt betänkande, för då framförde klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari att hon hoppades ”att vi är färdiga med tramset om påstådda avskaffade klimatmål eller sänkta ambitioner, för det är inte värdigt Sverige”. Bara några veckor senare, närmare bestämt den 24 februari i år, meddelade samma minister att hon vill avskaffa transportmålet till 2030. Detta skedde alltså knappt fyra månader senare. Så sent som i lördags kunde vi dessutom läsa att statsminister Ulf Kristersson anser att det svenska transportmålet inte fyller någon funktion.

Herr talman! Vi har alltså en situation där riksdagens partier i en beredning har arbetat hårt för att fastställa stabila spelregler för klimatpolitiken men där ministern kort därefter väljer att frånga detta och göra tvärtemot vad beredningen enades om.

Det här är en utveckling hos Liberalerna och Moderaterna som jag bara kan beklaga, för vi är vana vid att kunna kroka arm med dessa partier i viktiga frågor för Sverige. Att ha breda överenskommelser är något som historiskt sett har tjänat Sverige väl, men att ingå sådana har de senaste åren blivit mycket svårare. På område efter område ser vi att regeringen misslyckas med att skapa långsiktig politisk samsyn och i stället väljer att polarisera. Detta skapar såklart en stor oro, inte minst inom näringslivet.

Herr talman! Jag håller med statsrådet om att det behöver genomföras en omfattande elektrifiering av transportsektorn. Men även på denna punkt misslyckas regeringen. Elbilsförsäljningen har stått still i snart tre år, och prognoserna för elektrifieringstakten skrivs ned. Tyvärr ser vi samma oroväckande utveckling även när det gäller elektrifieringen av de tunga transporterna. Här har regeringen varit oerhört passiv.

Herr talman! Jag skulle vilja återgå till Miljömålsberedningen, för det var ett parti i beredningen som drev en helt annan linje och som ville slopa transportmålet till 2030 från början. Det var Sverigedemokraterna. Säg vad man vill om Sverigedemokraternas klimatpolitik, men de har i varje fall varit konsekventa.

De sa från början att de ville slopa transportmålet till 2030, men klimatministern sa nej och låtsades hålla emot. Nu ser vi att regeringspartierna har svängt och att det i praktiken är Sverigedemokraternas linje som bereds i Regeringskansliet, men det verkar statsrådet Johan Britz inte vilja kännas vid.

Faktum är att vi inte får något svar på vad som har föranlett omsvängningen. Vad är det egentligen som har förändrats? Det var precis den frågan som mina kollegor ställde i en interpellationsdebatt nyligen och inte fick något svar på. Vad var det som fick klimatministern att gå från att understryka vikten av att hålla fast vid transportmålet till 2030 till att sedan vilja överge det? Vad var det som förändrades i verkligheten under knappt fyra månader?

Anf. 107 JYTTE GUTELAND (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för närvaron här i riksdagen och för svaret på mina kollegors frågor, men det återstår mycket innan det känns som att de skriftliga svar vi fått på frågorna är tillfyllest. Också jag har tidigare frågat om klimatmålen och specifikt om transportmålet.

Jag ingick själv, för Socialdemokraternas räkning, i Miljömålsberedningen, och det var med glädje som jag i slutet av oktober förra året konstaterade att vi var överens om de breda penseldragen i ambitionerna till 2030. För att inget ska bli otydligt: Därmed inte sagt att vi är överens om klimatpolitiken, för vi har väldigt olika syn på verktygen. Vi har en ambitiös klimatpolitik med många verktyg för att få ned utsläppen, medan regeringen har förhållit sig passiv när det gäller klimatpolitiken. Men vi var överens om att vi skulle nå målen och att vi inte skulle avskaffa transportmålet.

Det var en bred överenskommelse i Miljömålsberedningen, men ändå sa regeringen, i form av den nu föräldralediga klimatministern, att transportmålet ska avskaffas. För att vara tydlig gentemot alla som lyssnar på debatten: Det enda parti som tyckte att detta var rimligt var Sverigedemokraterna, som var det parti som reserverade sig.

Den liberala klimatministern, som nu är föräldraledig, valde alltså att sätta sig i knät på Sverigedemokraterna i stället för att lyssna på alla de demokratiska partier som finns i riksdagen och som var överens i den här frågan om att det var en väldigt dålig signal att på upploppet bestämma sig för att avskaffa ett mål bara för att man tycker att det är tufft att nå det.

Det är både svagt ledarskap och väldigt dåligt demokratiskt ledarskap, när så många partier är överens och har arbetat under flera månader tillsammans. Från ministrarnas sida var det lite grann att negligera och vända riksdagen ryggen. Därför är jag, tillsammans med mina kollegor, mycket intresserad av att få reda på vad den nuvarande, vikarierande klimatministern tycker om samma fråga. Det hade varit snyggt om vikarien kunde förändra bilden och inse att det finns en konsensus i riksdagen och att man kan vända sig till de demokratiska partierna, som inte är radikal extremhögger, och lyssna på oss i stället. Vi vill behålla

transportmålet. Vi tycker inte att det är snyggt att avskaffa det bara för att det är tufft på slutet att nå det samma.

Avslutningsvis vill jag här i mitt inlägg säga att det också är ett svagt ledarskap när det handlar om de svenska företagen. Volvos vd Martin Lundstedt gick ut här i veckan och sa att jobb riskerar att hamna i Kina i stället för i Europa om vi inte får till elektrifieringen snabbare. Det är också svenska jobb det handlar om.

Volvo är ett av de företag som vi historiskt är stolta över i Sverige, och jag tänker att en liberal, vikarierande klimatminister som dessutom är ansvarig för arbetsmarknadspolitiken skulle vilja ta en seriös opposition i hand på att vi vill ha ett ledarskap i Sverige som säkrar morgondagens jobb. Är inte det en rimlig fråga från oss, att vi borde kunna ta i hand på att säkra jobben och klimatet tillsammans?

(Applåder)

Anf. 108 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Låt mig återigen börja med att tacka så mycket för interpellationerna.

Det är viktigt att vi ökar takten i elektrifieringen av transportsektorn. Under den här mandatperioden har regeringen vidtagit flera åtgärder för att minska utsläppen och ställa om transportsektorn. Exempelvis har det aldrig satsats så mycket på utbyggnad av ny laddinfrastruktur. Utbyggnadstakten per år har mer än fördubblats jämfört med under tidigare mandatperiod, och dessutom satsar vi stort på att den tunga trafiken ska kunna ställa om i snabbare takt, med bland annat rekordstora stöd till elektriska lastbilar, bussar och arbetsmaskiner.

Jag kan också konstatera att elbilsförsäljningen i Sverige är den näst högsta i EU. Detta är ett arbete som fortsätter kontinuerligt, och så sent som den 18 mars i år började den nya elbilspremierna, som specifikt riktar sig till hushåll i glesbygd, att gälla. Intresset hittills har varit mycket stort, vilket är glädjande.

I den vårandringsbudget som precis presenterats föreslås en ny ersättning till statliga myndigheter för att minska användningen av fossila drivmedel samt en förstärkning av den nyligen införda elbilspremierna. Alla dessa styrmedel bedöms minska utsläppen från transportsektorn.

Anf. 109 AYLIN NOURI (S):

Herr talman! Statsrådet har hittills i den här debatten fått två chanser att svara på min väldigt enkla fråga: Ligger transportmålet fast eller inte? Jag har inte fått svar, men jag hoppas att det blir tredje gången gillt och att statsrådet kan besvara frågan från mig och mina kollegor.

Statsrådet och Liberalerna pekar på att det är innehållet i politiken som är avgörande, så låt oss då granska just innehållet lite närmare.

Först har vi elektrifieringen. Elbilsförsäljningen har bromsat in. Detta skedde år 2022, samma år som

Tidöpartierna kom till makten. Styrmedel har tagits bort, och det har blivit billigare att köra fossilt. Detta påverkar takten i omställningen. Sverige har förlorat tempo i jämförelse med andra länder. Sverige ligger på omkring 35 procent nya elbilar. Motsvarande siffra i Danmark är närmare 70 procent och nästan 100 procent i Norge, men i Sverige ligger vi alltså på omkring 35 procent.

Ett annat område som vi skulle kunna granska närmare är skrotningspremien. Den har av regeringen lyfts fram som ett viktigt verktyg, där man har satsat omkring en halv miljard, men utfallet har blivit ett enormt misslyckande. En stor del av de avsatta medlen, närmare bestämt omkring 90 procent, har aldrig använts. Antalet skrotade bilar under 2025 var historiskt lågt, den lägsta nivån på hela 2000-talet.

Ett tredje område som man skulle kunna granska närmare är järnvägen. Vi har varit överens här i Sveriges riksdag om att fler transporter behöver flyttas över till sjö och järnväg för att minska utsläppen. Den här regeringen inledde sin mandatperiod med att skrota planerna på ny kapacitet. Sedan ökade man anslagen till att hantera underhållsskulden på våra vägar med över 50 procent. Motsvarigheten på järnvägssidan var 5 procent, vilket inte ens täcker inflationen och kostnadsökningarna, och därmed blev det i praktiken en nedskärning på järnvägen.

Nu finns det förslag om ett antal stora, viktiga projekt som redan är beslutade, där staten redan har gått ut och garanterat, lovat, våra kommuner och regioner och näringslivet att här kommer det att komma järnvägssatsningar. De kommer nu att skrotas.

Herr talman! Det här är alltså tre exempel på innehållet i politiken. Elektrifieringen tappar tempo, investeringar i järnvägen skjuts upp, slopas eller präglas av stor osäkerhet och näringslivets intresse av att satsa på Sverige har blivit ett stort frågetecken. Just nu överväger 25 procent av investeringsföretagen i Sverige att lämna landet på grund av att spelreglerna inte är tydliga. 25 procent!

Jag ställer mina frågor till statsrådet en tredje gång: Kommer transportmålet att stå fast? Om inte, vad är planen för att minska utsläppen inom transportsektorn? Och hur ska företag och kommuner och regioner kunna lita på staten när staten visar att den inte går att lita på? (Applåder)

Anf. 110 AIDA BIRINXHIKU (S):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret, även om det inte var mycket till svar på min fråga.

Jag frågade statsrådet vad det var som fick klimatministern att på knappt fyra månader gå från att understrika vikten av att hålla fast vid transportmålet till 2030 till att, som sagt, knappt fyra månader eller 17 veckor senare vilja avskaffa det målet.

Min poäng, herr talman, är att det hade varit betydligt mer ansvarsfullt av klimatministern att säga som det är – att på grund av den här regeringens politik har förutsättningarna för att nå klimatmålet försämrats kraftigt. Regeringen har i snart fyra år aktivt fört en

politik som har fört Sverige längre bort från klimatmålet. Det vore klädsamt om statsrådet kunde erkänna det här i dag.

Herr talman! Min kollega redogjorde för utvecklingen när det handlar om elektrifieringen. Jag skulle vilja lägga ut texten om elektrifieringen av de tunga transporterna, för där ser vi att utvecklingen går väldigt långsamt i Sverige och i Europa.

I Kina är omkring 60 procent av nya lastbilar eldrivna. I Sverige ligger den andelen på 6–7 procent. Det här är något som slår direkt mot svenska jobb och svensk ekonomi, särskilt med tanke på hur betydelsefull den svenska fordonsindustrin är för Sverige.

Men, herr talman, jag ska vara konstruktiv och räkna upp några saker som vi socialdemokrater skulle vilja se. Jag skulle gärna vilja höra om statsrådet kan svara på hur regeringen ser på dessa åtgärder.

Vi socialdemokrater skulle vilja ha ett långsiktigt handslag med näringslivet för att säkerställa stabila spelregler och stärka villkoren för nya investeringar. Vi vill också ha en bred energiöverenskommelse. Vi skulle dessutom vilja se en nationell plan för just transportindustrin.

Det här kan handla om starkare ekonomiska incitament. Man kan till exempel se över skatten på laddel och få till en fungerande laddinfrastruktur för tunga transporter eftersom vi vet att existerande laddstationer löper risk att stängas på grund av effektagifter. Dessutom kan man jobba mer aktivt med skärpta krav i ofentlig upphandling.

Det här är tre konkreta förslag som jag gärna skulle vilja höra hur statsrådet ställer sig till.

Herr talman! Hur den här regeringen och klimatministern har valt att hantera Miljömålsberedningen är ett exempel på de tvära kast och den ryckighet som har präglat den här regeringens klimatpolitik och som har minskat industrins investeringsvilja och gjort det både dyrare och svårare att ställa om.

Vi har en klimatminister som lovade att avgå om Sverige skulle röra sig längre bort från klimatmålen men som nu när vi gör det i stället väljer att avskaffa det klimatmål man inte lyckas nå.

Vi har också en klimatminister som först lovade att avgå om Sverigedemokraterna fick platser i regeringen för att sedan hota med att avgå om Sverigedemokraterna inte får platser i regeringen. Och nu bereder man i praktiken deras linje i Regeringskansliet.

Herr talman! Jag vill ställa mina frågor på nytt. Vad är det som har förändrats så kraftigt i verkligheten under dessa knappt fyra månader? Och om det inte har skett någon dramatisk förändring, kan det vara så att det är regeringens misslyckade klimatpolitik som är själva förklaringen? Kan statsrådet erkänna det och ta ansvar för det i den här debatten?

(Applåder)

Anf. 111 JYTTE GUTELAND (S):

Herr talman! Också jag vill upprepa frågan om regeringen avser att behålla transportmålet.

Vilket av budskapen gäller – det som lanserades för en tid sedan eller det som lanserades fyra månader tidigare om att det var viktigt med Miljömålsberedningens beslut om transportmålet och övriga klimatmål? Det ändrades ju som sagt på fyra månader. Också jag vill ställa den frågan igen eftersom vi inte får svar från ministern här i dag och klarhet är viktigt.

Jag tänkte också, i likhet med mina kollegor, gå igenom de bekymmer vi har just nu med den svenska regeringens politik på området. Det gäller jobben, det gäller demokratin och det gäller klimatet.

Det första är jobben. Här har flera företag i Sverige, stora sådana, gått samman i olika initiativ och uppmanat regeringen att bli tydligare när det gäller klimatpolitiken.

Vi har Hagainitiativet, som kritiserar regeringen för att inte vara tydlig när det gäller klimatpolitiken.

Vi har ett antal företag som tillsammans har gått samman med WWF och kritiserar regeringens brist på tydlighet när det gäller elektrifieringen.

Vi har finansbolag som kritiserar regeringen för att inte vara tydlig när det gäller klimatpolitiken, vilket också påverkar jobben i Sverige i framtiden oerhört mycket.

Det andra är demokratin. Miljömålsberedningen kom överens om att vi behöver gemensamma spelregler. Ändå väljer regeringen att sätta sig i knät på det enda parti som reserverade sig i frågan: Sverigedemokraterna, det mest extrema partiet. Varför väljer en liberal minister att göra så?

Det tredje, sist men inte minst, är klimatpolitiken. Regeringens klimatpolitik kritiseras just nu av snart sagt alla instanser för att vara otillräcklig. Varför vill regeringen inte ändra på det när företagen skriker efter en ambitiös klimatpolitik?
(Applåder)

Anf. 112 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag tycker att det är en väldigt bra diskussion vi för här i kammaren i Sveriges riksdag denna fina eftermiddag.

Jag har ett par funderingar som jag skulle vilja be interpellanterna att ta med sig och gärna också besvara.

Den ena handlar om drivmedelspriser. Hur ser ni på utvecklingen av drivmedelspriser i det här landet? Ett skäl till att utsläppen ökade förra året var den ned-satta reduktionsplikten, som mötte ett behov hos svenska väljare, svenska invånare, genom att bidra till att trycka ned inflationen och stärka deras hushållsekonomi.

Den andra handlar om elektrifiering. Det pratas mycket om det här i dag, och det är väldigt bra. Elektrifiering är nyckeln till all klimatomställning. Det blir ingen klimatomställning om vi inte klarar av att elektrifiera saker och ting. Då blir frågan: Var ska den fossilfria elen komma ifrån? Ska den komma från kärnkraften, eller varifrån ska den komma? Jag skulle gärna vilja höra det.

Vi kan titta på de svenska klimatmålen och särskilt etappmålet till 2030. Dessa mål sattes i och med att det klimatpolitiska ramverket antogs år 2017. Det har nu gått nästan tio år, och omvärlden har förändrats rejält. En av de viktigaste förändringarna är att EU:s klimatmål har uppdaterats och skärpts.

I samband med att det klimatpolitiska ramverket antogs av Sveriges riksdag konstaterades också att det om EU uppdaterar sina mål också kommer att finnas anledning att uppdatera Sveriges mål. De här två sakerna är skälen till att Miljömålsberedningen fick i uppdrag att föreslå uppdaterade etappmål till 2030.

Det ligger helt och hållet i Sveriges intresse att våra mål är linjerade med våra EU-åtaganden och EU:s mål. Målet för inrikes transporter till 2030 är utformat på ett sätt som innebär att andra sektorer i praktiken inte skulle behöva minska sina utsläpp till 2030. Det skulle minska omställningstrycket för de sektorerna, vilket riskerar att leda till suboptimering, där transportköpare och resenärer drabbas av högre priser än vad som annars hade varit nödvändigt.

Som tidigare har konstaterats lämnade Miljömålsberedningen sitt betänkande den 30 oktober, och som jag har konstaterat tidigare i den här diskussionen bereds det nu i Regeringskansliet.

Anf. 113 AYLIN NOURI (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaren!

Det är häpnadsväckande att det efter att Tidöpartierna har haft fyra år på sig att styra Sverige fortfarande saknas en plan för vilken riktning vårt land ska ta. Vi kan inte få besked om vilka mål som gäller för transportpolitiken eller för klimatpolitiken.

Vi socialdemokrater efterfrågar inte några vackra ord på ett papper utan en riktning som möjliggör ett starkare Sverige och gör att Sveriges konkurrenskraft stärks och att vi kan göra någonting åt den skyhöga arbetslöshet som råder. Vad regeringen faktiskt har lyckats med under dessa snart fyra år är som jag sa konststycket att öka utsläppen, minska tillväxten och öka arbetslösheten, och det är svenska folket som förlorar på det.

Sverige behöver en annan riktning. Det behöver vara ett land där företag och näringsliv vågar investera och där kommuner och regioner litar på statens ord. Ändå lyser investeringarna med sin frånvaro, och det duger inte. Det är dags att byta riktning, och det är dags att kombinera en stark klimatpolitik med offentliga investeringar i järnvägen, i att få fart på elektrifieringen och i att göra klimatomställningen både möjlig och rättvis.

För detta har vi socialdemokrater förslag och en plan som kan hålla ihop vårt land, men efter fyra år i regeringsställning saknar Tidöpartierna den riktningen, och det är därför dags för en ny regering.
(Applåder)

Anf. 114 AIDA BIRINXHIKU (S):

Herr talman och statsrådet! Jag får inte svar på mina frågor här, men jag noterade att statsrådet ställde

två frågor – en om bränslepriserna och en om energipolitiken – och dessa ska jag svara på nu.

Jag tycker att det är lite märkligt att försöka förklara avskaffandet av transportmålet till 2030 med förändringen av reduktionsplikten för snart fyra år sedan. Jag vill påminna om att även vi socialdemokrater agerade efter att invasionskriget i Ukraina startade. Vi pausade reduktionsplikten, och vi sänkte skatten på drivmedel. Det problem vi har hamnat i nu, herr talman, är att den här regeringen har slopat styrmedel utan att ha en plan för vad vi ska göra framåt.

Vi socialdemokrater vill se mer svenskt biobränsle i tanken, och det misslyckas den här regeringen med. Vi socialdemokrater vill öka takten i elektrifieringen, och även på den punkten misslyckas regeringen. Vi socialdemokrater vill också ha mer billig fossilfri el i när-tid, och även där misslyckas regeringen. Faktum är att vi har en situation där regeringen har ökat vårt beroende av fossila bränslen och gjort hushållen mer sårbara för de prisförändringar vid pump som vi ser just nu, och det tycker jag att regeringen borde ta ansvar för.

Herr talman! Den andra frågan gällde energipolitiken. Jag ska vara tydlig även gällande detta: Vi socialdemokrater ser att samtliga fossilfria kraftslag behövs. Vi har inte råd att ställa dem mot varandra, utan vi behöver allt från vindkraft till kärnkraft. Det är också därför vi, näringslivet och de som ska göra den här typen av omfattande investeringar vill se en bred energiöverenskommelse.

Varför vill statsrådet inte det? Varför vill statsrådet sätta käppar i hjulet för all nödvändig utbyggnad av fossilfri elproduktion? För att formulera det som ansvarigt statsråd Ebba Busch gjorde: Varför vill statsrådet göra ny kärnkraft dyrare?

Anf. 115 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Vi befinner oss i en situation där det gäller att elektrifiera för klimatets skull, och det har den här regeringen en politik för. Det är dock inte bara för klimatets skull vi behöver elektrifiera och öka produktionen av fossilfri el. Vi behöver också bli mer energioberoende, vilket inte minst de senaste veckornas utveckling i Mellanöstern visar. Vi behöver också elektrifiera för konkurrenskraftens skull.

Regeringen är fast besluten om att vi ska nå det långsiktiga klimatmålet 2045, och med vår politik förbättras förutsättningarna för att det ska kunna ske eftersom vi har en politik för elektrifiering.

De svenska klimatmålen är ambitiösa och kan inte nås med lätthet. Många av de lågt hängande frukterna är redan plockade. Vi har redan ett i stort sett fossilfritt elsystem, något som många länder bara kan drömma om, och detta behöver vi alltså bygga ut ytterligare för att kunna ta fler steg. Regeringen arbetar också kontinuerligt med att analysera och förbättra de styrmedel som finns som kan minska utsläppen på ett sätt som

stärker konkurrenskraften och den sociala acceptansen.

Tack så mycket för den här diskussionen och för interpellationerna!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2025/26:388 om snöskoteråkarnas rättsliga status

Anf. 116 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Isak From har frågat justitieministern om han avser att i närtid föra dialog med ansvariga myndigheter eller att ta några andra initiativ med anledning av Naturvårdsverkets nya tolkning av terrängkörningslagen. Isak From har också frågat justitieministern om han avser att ta några övriga initiativ på justitieområdet för att klargöra den oklara rättsliga statusen vid snöskoterkörning på annans mark.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen, och jag vill börja med att tacka ledamoten för denna interpellation!

Naturvårdsverket ger generell vägledning i frågor som rör snöskotertrafik, terrängkörningslagstiftningen och allemansrätten. Naturvårdsverket har efter flera års arbete publicerat en uppdatering av vägledningen om snöskoterkörning.

Enligt Naturvårdsverket syftar uppdateringen av vägledningen till att förtydliga vilka regler som gäller för snöskoterkörning. Det är Naturvårdsverket som ansvarar för vägledningen och uppdatering av denna. För närvarande planeras inte några ändringar av den lagstiftning som reglerar snöskoterkörning.

Anf. 117 ISAK FROM (S):

Herr talman! Det här är en tämligen omdebatterad fråga i mitt hemlän Västerbotten, inte minst utifrån att snöskotern är ett ganska vanligt förekommande både nyttofordon och fritidsfordon. Jag vill ta upp några klagande fakta eftersom en del beskriver detta som en liten fråga.

I Västerbottens län finns 75 500 registrerade snöskotrar på en befolkning på ungefär 275 000. Av de registrerade snöskotrarna finns 83 procent i norra Sverige samt i Dalarna. Branschen bedömer att man omsätter ungefär 20 miljarder kronor och att ungefär 5 000 anställda är kopplade dit. Det är alltså en ganska stor och omfattande verksamhet.

I min hemkommun Norsjö, som jag brukar beskriva som tämligen stor men som till befolkningen är liten, finns drygt 2 000 registrerade snöskotrar på en befolkning på knappt 4 000. Om man betänker detta faktum är frågan alltså inte liten utan tämligen betydelsefull.

Herr talman! Körning med snöskoter regleras i terrängkörningslagen som tillkom 1975 och som har reviderats ett antal gånger därefter. Det tydliggörs i den

att snöskoteråkning generellt är tillåten på snötäckt mark, men inte på förbudsområden. Det tydliggörs också i terrängkörningslagen att det är i princip förbjudet att köra på skogsplanteringar och på åkermark.

Nu är säsongen i stora delar slut, men det kommer förhoppningsvis fler säsonger. Klart är att i norra Sverige tycker väldigt många att snöskotern är ett fantastiskt fordon att färdas med.

Jag går nu över till frågeställningen. Jag ställde min interpellation till justitieminister Gunnar Strömmer efter det att jag hade ställt en fråga till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari och fått ett väldigt svävande svar, framför allt när det kom till den juridiska statusen.

Det Naturvårdsverket skriver i slutet av sin vägledning har väckt frågor, inte minst från polisen, vad gäller de enskilda fall där fastighetsägare inte samtycker till snöskoterkörning på sin fastighet. Det står att eventuella civilrättsliga konflikter får lösas i domstol. Det, herr talman, innebär stor osäkerhet både för snöskoteråkarna och för skogsägarna. Här har man ju ändrat förutsättningarna från att ha haft en lagstiftning som tydliggjorde var du får köra och var du inte får köra till att nu helt plötsligt säga att frågan om körning på annans mark är civilrättslig och ska lösas i domstol. Det skapar stor osäkerhet bland alla berörda parter.

Anf. 118 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag tackar återigen för interpellationen. Jag tycker inte att detta är en liten fråga. För många människor är detta en mycket stor fråga. Människor vill göra rätt, och då ska regelverken vara tydliga. Men det är Naturvårdsverket som ansvarar för vägledningen.

Som jag nämnde planeras det för närvarande inte några justeringar av den lagstiftning som reglerar snöskoterkörning, men självklart fortsätter vi att följa de här frågorna. Om det skulle uppstå behov av att vidta åtgärder kommer regeringen att utreda frågan närmare och se över möjliga åtgärder.

Anf. 119 ISAK FROM (S):

Herr talman! Naturvårdsverket använder terrängkörningsutredningen som hävstång. Det var en utredning som den socialdemokratiska regeringen både tillsatte och lade i papperskorgen efter ett remissförfarande och att Justitiedepartementet väldigt tydligt kommit fram till att den inte höll måttet över huvud taget. Det gick inte att gå fram med en förändring i lagstiftningen på det området. Utifrån det hänseendet är det ännu mer häpnadsväckande att Naturvårdsverkets vägledning nu utgår ifrån en utredning som är lagd i papperskorgen och som Justitiedepartementet inte ansåg hålla måttet.

Vikarierande klimat- och miljöministern säger att Naturvårdsverket har ansvaret för vägledningen. Det är sant till viss del. Nationella Snöskoterrådet, som vikarierande ministern kanske känner till, har ansvaret

för de här frågorna. Där är tio olika parter verksamma, bland annat skoterorganisationerna, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, LRF, renskötseln och polisen. När nu en part går vidare och gör en vägledning, ska då alla andra parter också göra egna vägledningar utifrån sina synpunkter? Vore det inte bra om dessa frågor kunde avgöras inom Nationella Snöskoterrådet, där alla berörda parter finns representerade?

Nu kommer det ytterligare frågeställningar, som jag i och för sig inte har ställt i den här interpellationen. Men i lagen är det tydliggjort att jordbrukare, skogsbrukare, renskötare, räddningstjänst, polis med flera har rätt att köra snöskoter. Det tydliggörs alldeles särskilt att de yrkeskategorierna har rätt att köra. Men i Naturvårdsverkets nya vägledning finns inget sådant resonemang.

Gäller lagstiftningen som den är utformad, eller är det Naturvårdsverkets nya vägledning som gäller? Det är ju ganska intressant för såväl räddningstjänst som polis och renskötsel om en myndighet helt plötsligt har gjort en egen bedömning av ansvaret som berör många fler parter.

Anf. 120 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Låt oss bena ut frågan om vägledningen. Den är ju i grund och botten inte lagstiftning och på det sättet inte heller rättsligt bindande.

Isak From frågar i sin interpellation om Naturvårdsverkets vägledning kan användas som ett rättsligt bindande dokument i civilrättsliga processer. Som jag sa är vägledningar just vägledande och inte rättsligt bindande. Men det är klart att de kan komma att användas som ett av flera underlag för att tolka lagstiftningen.

Det är inte regeringen som godkänner myndigheternas vägledningar, utan myndigheterna ansvarar för den vägledning de ger. Som jag påpekade i mitt förra inlägg fortsätter vi att följa de här frågorna. Skulle det visa sig uppstå behov av att vidta åtgärder kommer regeringen att utreda frågan närmare och se över möjligheten till åtgärder.

Anf. 121 ISAK FROM (S):

Herr talman! Det var ändå ett förtydligande från vikarierande klimat- och miljöministern att vägledningen inte är rättsligt bindande. Jag tror att ganska många tackar för det.

Så sent som 2018 infördes dessutom föreskrifter i lagstiftningen som innebar att det inte får finnas regleringar som innebär något onödigt hinder för körning som är till nytta för ortsbefolkningen eller som behövs för yrkesutövning eller annat nyttigt ändamål. Föreskrifterna infördes när dåvarande regeringen såg att det fanns skäl till att kommunerna skulle ha rätt att införa reglering och förbudsområden eller skulle kunna avsätta vissa områden som inte skulle vara tillåtliga.

Det här framgår väldigt tydligt i denna lagstiftning. Det fanns nämligen en del oro över att det skulle vara

till men för yrkesarbetare, fritidsåkare och lokalbefolkningen om kommunerna fick rätt att införa nya förbudsområden. Men det kom ett förtydligande i lagen att så inte fick ske.

Då ställs frågan: Varför har Naturvårdsverket gått vidare på egen hand med en vägledning som ansvarigt statsråd här säger inte är rättsligt bindande? De andra parterna som finns samlade i Nationella Snöskoterrådet, till exempel polisen, har däremot sagt att den vägledning som Naturvårdsverket har presenterat har ökat oron och osäkerheten om vad som är tillåtet och inte.

Jag tackar för debatten och för att vi fått ett förtydligande om snöskoterns stora betydelse för norra Sverige.

Anf. 122 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Tack återigen, interpellanten Isak From, för diskussionen! Jag tycker att det här sätter ljust på en fråga där det verkar uppstå oklarheter utifrån hur en myndighet har formulerat sin vägledning. Jag noterar detta.

Vad gäller snöskoteråkning är det många intressen som ska samsas inom olika markområden. Många målkonflikter behöver hanteras, inte minst i fjällen. Det handlar om markägarnas rättigheter, om allmänhetens möjlighet till friluftsliv, om turistföretagens möjlighet att bedriva sin verksamhet och självklart även om människors möjlighet att privat köra snöskoter. Att hitta en god balans mellan de olika intressena ger en grund för en god regional utveckling.

Det är min förhoppning att berörda aktörer kommer att hitta gemensamma vägar framåt för att tillgodose alla dessa intressen. Men som jag sa tidigare kommer regeringen att titta närmare på frågan och utreda den om ett behov skulle uppstå. Det ska vara enkelt att göra rätt.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellation 2025/26:402 om politisk trygghet för företag i den gröna omställningen

Anf. 123 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jytte Guteland har frågat mig hur jag avser att agera för att företagen ska fortsätta omställningen så att investeringar hamnar, och jobb utvecklas, i Sverige. Låt mig inledningsvis tacka för interpellationen.

Sverige ska gå från en fossil till en fossilfri ekonomi och nå målet om nettonollutsläpp 2045 med negativa utsläpp därefter. För att lyckas med detta behöver Sveriges industrier ställa om till koldioxidneutrala tillverkningsprocesser för att eliminera utsläppen från processindustrin.

Svenska företag ligger redan långt framme i klimatarbetet och är i många fall ledande i ett internationellt perspektiv. Regeringens klimatpolitik syftar till stor del till att skapa förutsättningar för att företagen ska kunna fortsätta genomföra den omställningen.

Långsiktighet och stabilitet är avgörande för att investeringar i omställningen ska bli av. Detta gäller inte minst prissättningen av koldioxid, som är en förutsättning för att investeringar i omställningen ska vara lönsamma. Det är genom EU:s handel med utsläppsrätter, EU ETS, som industrins utsläpp prissätts, och det är inte minst genom detta system som förutsättningarna för omställningen ges.

Den senaste tiden har ett antal medlemsstater inom EU ifrågasatt systemet och argumenterat för att lättnader behövs. Sverige har i denna diskussion varit en tydlig röst för att utsläppshandeln fortsatt bör stå i centrum av EU:s klimatrampverk. EU:s utsläppshandelssystem bidrar till kostnadseffektiva utsläppsminskningar och skapar en förutsägbarhet för företagen som ska ställa om.

Utöver att driva på för en ambitiös klimatpolitik inom EU arbetar regeringen för att förbättra företagens förutsättningar att ställa om och stärka sin konkurrenskraft. En av de enskilt viktigaste förutsättningarna är tillgången till fossilfri och tillförlitlig el till konkurrenskraftiga priser.

Därför har vi gjort en omläggning av energipolitiken för att säkerställa industrins och näringslivets tillgång till fossilfri el – när och där den behövs. Vi har också stärkt arbetet för att göra tillståndprocesserna enklare och mer förutsägbara, vilket är avgörande för att både locka och behålla investeringar i Sverige.

Sammantaget arbetar regeringen aktivt för att omställningen ska ske, med sikte på nettonollmålet, för en långsiktigt konkurrenskraftig svensk industri.

Anf. 124 JYTTE GUTELAND (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret, både det skriftliga och det muntliga här i kammaren.

Till att börja med tycker jag inte att jag får ett ordentligt svar på frågan. Vi är överens om att EU:s utsläppshandelssystem ska vara ambitiöst. Det är ett system som jag själv har arbetat med och förhandlat i Europaparlamentet. Det har varit och är viktigt att det prissätter utsläppen så att rätt incitament finns för omställning. Det är vi rörande överens om.

Min fråga gällde dock varför svenska företag oroas över den svenska klimatpolitiken. Det är alltså inte alla industriföretag eller energiföretag i hela EU som oroas på samma sätt över sina regeringar. Utan det här handlar just om att tunga industriföreträdare oroas över att miljardinvesteringar kan komma att förloras om inte rätt incitament kommer på plats. Om fossil teknik lönar sig bättre än fossilfri sådan kommer ju miljardinvesteringar som tunga industriaktörer har gjort eller är beredda att göra inte att bli lönsamma.

Det finns en oro hos SSAB, LKAB och Vattenfall om att det inte finns någon tydlighet kring klimatpolitiken. På samma sätt finns en oro hos

fordonstillverkarna. Såväl Volvo som Scania har uttryckt oro över att det inte är tydligt i politiken vad som gäller för klimatmålen och elektrifieringen.

Klimatmålen styr vilken typ av investeringar som stora och tunga företag kan och vill göra. Men om det inte är tydligt att det kommer att gå den vägen, att det lönar sig att elektrifiera, och om det går för långsamt kommer de företag som satsar där att förlora i framtiden. Så ska det givetvis inte bli. Men risken är att dessa företag i stället investerar i andra länder.

Volvos vd Martin Lundstedt sa i veckan att det nu finns risk att jobb och investeringar hamnar i Kina i stället för i Europa, därför att de europeiska och svenska politikerna är inte tillräckligt tydliga. Det här är farligt, särskilt för svenska jobb.

Likaså bildas initiativ, till exempel Hagainitiativet, med flera företag som har gått samman och kräver tydlighet när det gäller klimatpolitiken. Och inom finansmarknaden har storbanker som SEB, Swedbank och Nordea uttryckt att det är viktigt att det syns att klimatinvesteringarna kommer att löna sig. Annars kommer man inte att våga satsa sina pengar i den framtida viktiga fossilfria industrin.

Alla dessa frågor är viktiga för jobben, och därför är det lämpligt att den vikarierande klimatministern också är arbetsmarknadsminister. Vi har skyhögt arbetslöshet i Sverige i dag. De senaste arbetskraftsundersökningarna visade på 8,8 procent. Mer än en halv miljon svenskar är alltså arbetslösa. Det har blivit 100 000 fler med den här regeringen.

Regeringen slår ifrån sig och försöker visa att detta är något strukturellt; det handlar inte om alla människor och så vidare. Men faktum är att arbetslösheten har ökat med 100 000 personer med den här arbetsmarknadsministern.

Frågan i min interpellation är: Vill inte den vikarierande klimat- och miljöministern tillika arbetsmarknadsministern att vi ska ha en ambitiös klimatpolitik som också leder till fler svenska jobb så att vi kan bryta arbetslösheten?
(Applåder)

Anf. 125 AIDA BIRINXHIKU (S):

Herr talman! Tack till statsrådet för svaret på min kollegas interpellation!

Min kollega Jytte Guteland lyfter en väldigt viktig fråga, nämligen den om det politiska ledarskapet för att kunna öka takten i näringslivets klimatomställning. Detta är särskilt angeläget mot bakgrund av att vi varje dag ser hur den globala konkurrensen hårdnar, att vi står inför stora och snabba tekniskiftet och att den geopolitiska spelplanen ritas om.

Vi vet också att Sveriges förutsättningar är goda. Vi har kunnandet, de innovativa lösningarna och naturresurserna. Men vi måste också visa politiskt ledarskap. Vi behöver visa att vi vill att de här investeringarna och jobben ska hamna i Sverige.

Tyvärr, herr talman, är så inte fallet med den här regeringens klimatpolitik. I stället är det en politik som i allra högsta grad har präglats av ryckighet och

oförutsägbarhet. Detta är något som har påverkat industrins investeringsvilja och som har gjort omställningen både svårare och dyrare.

Det är inte bara vi socialdemokrater som säger detta, utan det gör även näringslivet. Det gör också Klimatpolitiska rådet, även om jag har förstått att den här regeringen har något svårt att ta till sig fakta i klimatpolitiken.

För att öka takten i omställningen, herr talman, krävs långsiktighet och stabilitet, precis som min kollega tidigare redogjorde för. Jag skulle vilja vara väldigt konkret och ta tre tydliga exempel där jag vill att statsrådet svarar.

Vi ser hur regeringen lovade att stå bakom samtliga klimatmål men nu vill avskaffa det klimatmål som man inte lyckas nå. Regeringen lovade också att bygga ut all nödvändig fossilfri elproduktion men säger nu nej till en blocköverskridande energiöverenskommelse och vill hellre ha kvar energipolitiken som något slags politiskt slagträ i valdebatten. Dessutom, herr talman, valde den här regeringen att stoppa de gröna kreditgarantierna och minska anslagen till Industrilivet. Detta är viktiga verktyg för satsningar på vår industriella kapacitet.

Mina frågor till statsrådet är egentligen väldigt enkla och bygger på dessa tre konkreta exempel. Tycker statsrådet att detta bidrar till långsiktighet och stabilitet för näringslivets omställning? Tycker statsrådet att det bidrar till fler investeringar och fler svenska jobb?

(Applåder)

Anf. 126 ISAK FROM (S):

Herr talman! Tack, Jytte Guteland, för en väldigt viktig interpellation! Jag kunde inte låta bli att kliva in i den här debatten.

Om jag får återkoppla till den förrföra interpellationsdebatten om transportmålen, som Aida och Aylin hade här, har den svenska tunga fordonsindustrin, särskilt Scania och Volvo Trucks, investerat ofantliga pengar i den gröna omställningen utifrån att det ska finnas regelverk som styr mot elektrifiering av de tunga transportererna. Den här regeringen har i alla fall under sina tre och ett halvt första år, även om man nu försöker hävda något annat, styrt bort från detta genom att göra det ekonomiskt i princip omöjligt för åkerinäringen att ställa om.

Man har inte infört något beställansvar för vare sig statliga företag, statliga myndigheter eller offentlig sektor som skulle motivera att åkerinäringen i högre utsträckning investerade i elektrifiering. Man har inte heller styrt på ett sätt som motiverar elektrifiering av de många utländska transporter som nu går på svenska vägar.

Som framgår av svaret till Jytte oroar sig regeringen för EU:s sänkta mål. Det kan man ju göra, särskilt mot bakgrund av att de som har genomfört omställningen, som den svenska skogsindustrin, riskerar att tappa utsläppshandeln, som skulle kunna finansiera de stora investeringar som skogsindustrin redan har

gjort. Men den som tittar på regeringens egen politik, särskilt den som Tidöpartiernas stora parti Sverigedemokraterna har varit ytterst drivande för, ser att man med ett alexanderhugg har huggit bort de gröna krediterna. Man har omöjliggjort.

Först lovade man Stegra gröna krediter och industriklivspengar, och sedan sa man nej. Heidelberg Cement, som låg i framkant för en koldioxidfri kalkproduktion på Gotland, fick nej. I stället importerar vi fossilbruten kalk från Turkiet, med långa båttransporter till Sverige. Samtidigt stöder den här regeringen fossilprojekt i Indien och Sierra Leone. Samtidigt som man motverkar den svenska industrins omställning stöder man andra länders fossilindustriprojekt.

Detta är vad industrin och miljörörelsen samordnat kallar för klimatsmockan från den här regeringen. Det man gör är att med väldigt tydlig precision skapa otrygghet för de företag som faktiskt har finansierat och har velat finansiera och vara en del i den gröna omställningen.

(Applåder)

Anf. 127 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Detta är en väldigt bra diskussion, och det är väldigt stora frågor som diskuteras nu, inte minst inom EU. Vi är helt överens om att det inte råder något tvivel om att förutsägbarhet är avgörande för företag, för att de ska våga investera i omställningen eller av andra skäl.

Att det kostar att släppa ut koldioxid är en sådan förutsättning. Den är central för vår tunga industri och vår processindustri. Därför tycker regeringen att utsläppshandel fortsatt bör stå i centrum i EU:s klimatramverk. Detta utmanas nu. EU:s utsläppshandelsystem bidrar till kostnadseffektiva utsläppsminskningar. Detta skapar förutsägbarhet för de företag som ska ställa om. Det är en förutsättning för att investeringar i omställningen ska vara lönsamma.

Det är därför regeringens fulla fokus på EU-området just nu är att arbeta aktivt för att den översyn som ska påbörjas i juli bevarar de grundläggande funktionerna i utsläppshandelssystemet och säkerställer att utsläppen fortsätter att minska inom EU.

Anf. 128 JYTTE GUTELAND (S):

Herr talman! Jag uppfattar att ministern är oekväm i debatten, och jag tror att jag förstår varför. Jag tror nämligen att ministern har hamnat i fel sällskap och att det känns alltmer tydligt.

Jag har erfarenhet av att förhandla klimatpolitik på EU-nivå. Den numera ganska berömda klimatlagen var jag huvudförhandlare för, och jag arbetade också som min grupps förhandlare när det gällde utsläppshandeln – den som den vikarierande klimatministern nu upprepade gånger tar upp i debatten som en viktig hörnsten att försvara i klimatregelverket.

Jag är helt överens med ministern i den frågan. Vi socialdemokrater är helt överens med Liberalerna i den frågan.

För några år sedan samarbetade vi väldigt mycket, inte minst på EU-nivå, mellan liberaler, centerpartister och socialdemokrater – helt enkelt vi partier i mitten i klimatpolitiken – när det gällde hur man skulle utforma ett stabilt klimatregelverk. Jag vet, för jag var där.

I dag har Liberalerna i stället valt att sätta sig i knät på radikalhögern, samma radikalhöger som samarbetar med Trump och Magarörelsen i USA och funderar på hur man kan lägga USA:s intressen i EU:s lagstiftningsapparat. Bland annat var det en ledamot från den moderata partigruppen EPP som åkte till USA och diskuterade hur man kunde urvattna EU:s klimatregelverk, något som borde uppröra liberaler. Jag tror att det är många liberaler som är upprörda över det. Det går ju stick i stäv med företagets intressen på EU-nivå och i Sverige.

Här hemma i Sverige märker företagen den förändring som Liberalerna har genomgått. Man irriteras över den, för det är miljardinvesteringar som många svenska företag antingen redan har gjort eller är på väg att göra som man nu blir osäker över. Det handlar om de tunga industriföretagen – LKAB, SSAB och Vattenfall – och också om fordonsföretag, framgångsrika sådana, som Volvo och Scania. De ser att det är osäkert hemmavid. Politiskt är det osäkert när Liberalerna har satt sig i knät på Sverigedemokraterna. I Kina är det å andra sidan tydligt att man ska ställa om.

Detta är en väldigt tråkig utveckling för svenska jobb. Det vore oändligt mycket bättre för Sverige, de svenska jobben och för att bryta arbetslösheten om den svenska klimat- och miljöministern var tydlig med att han vill förhandla med seriösa partier om en tydlighet i klimatpolitiken, att han avser att lyssna på Miljömålsberedningen, där en majoritet av riksdagens partier har ingått, att han vill stå upp för klimatmål som de svenska företagen vill se och att han också vill ha styrmedel som leder dit. Det hade varit ett ledarskap från den vikarierande klimat- och miljöministern. Kommer vi att hinna se det ledarskapet under de kommande månaderna?

(Applåder)

Anf. 129 AIDA BIRINXHIKU (S):

Herr talman! Jag noterar att jag inte får något svar på mina frågor i dag. Detta är min andra interpellationsdebatt med statsrådet. Jag vill upprepa att jag gav tre väldigt konkreta exempel: avskaffade klimatmål, det faktum att regeringen inte vill ingå en blocköverenskridande energiöverenskommelse och att man har stoppat de gröna kreditgarantierna. Tycker statsrådet att detta bidrar till fler investeringar och fler svenska jobb? Det är en enkel ja- eller nej-fråga, och jag ser fram emot att statsrådet svarar på den i sitt nästa anförande.

Jag noterade också att statsrådet tog upp behovet av snabbare tillståndprocesser för att öka takten i omställningen, vilket är något vi socialdemokrater också

vill understryka. Därför ställer jag mig frågande till varför regeringen inte har gått vidare med förslaget om ändringstillstånd som huvudregel vid miljöprövning. Det var ett förslag som Miljöprövningsutredningen, som den tidigare socialdemokratiska regeringen tillsatte, faktiskt kom fram till. Det finns ett färdigt förslag på bordet. Jag skulle gärna vilja veta varför regeringen inte har gått vidare med det.

En annan fråga är osäkerheten om framtida regelverk. Detta är ju något som vi vet bromsar investeringar och industrins omställning. Just nu finns det uppgifter om att regeringen har valt att skjuta fram överlämnandet av den så kallade Styrmedelsutredningens betänkande. Därför undrar jag helt enkelt om dessa uppgifter stämmer.

Vi vet ju att regeringen har skjutit viktiga åtgärder på framtiden och att man i princip har hängt upp väldigt mycket på Styrmedelsutredningen. Därför vill jag också fråga statsrådet om uppgifterna stämmer och när regeringen avser att ta emot Styrmedelsutredningens betänkande.

(Applåder)

Anf. 130 ISAK FROM (S):

Herr talman! Regeringen och vikarierande klimat- och miljöministern har fortsatt mycket att svara för. Han får svara för hela Tidösamarbetets totala misslyckande på det här området. Det är klart att de stora investeringar som har lagts i malpåse eller pausats när det gällde biodrivmedel hade kunnat innebära att vi i dag inte hade varit lika beroende av Iranoljan.

Alla de investeringar som kemiindustrin på västkusten har planerat för bygger ju på att klimatomställningen går vidare, att man kan gå från fossilgas till biogen biogas och att man kan få tillgång till fossilfri energi via storskalig havsbaserad vindkraft. Kanske kan vi åtminstone komma i närheten av de stöd och garantier som våra närmaste EU-länder får. Vi tycker ju inte heller att vi i onödan ska ösa ut statliga pengar.

Men det blir också helt omöjligt att försvara att investeringar ska ske i Sverige när våra närmaste konkurrentländer via EU-regleringen kan ta del av gröna krediter – något som man alltså inte kan ta del av i Sverige eftersom Sverigedemokraterna har kapat bort detta i sina budgetförhandlingar med regeringen. Man har omöjliggjort de investeringar som faktiskt var planerade.

(Applåder)

Anf. 131 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! För att vi ska lyckas med omställningen är det helt avgörande att fortsätta elektrifieringen av industrin och transportsektorn. Det kräver tillgång till fossilfri energi till konkurrenskraftiga priser. Kärnkraften har här potential att producera stora mängder fossilfri el för att möjliggöra omställningen. Regeringen har därför under hela mandatperioden

arbetat för att förbättra villkoren för kärnkraften och möjliggöra denna utbyggnad.

Nu efterfrågas en bred energiöverenskommelse. Men varför röstar Socialdemokraterna konsekvent nej till de förslag som regeringen lägger fram för att möjliggöra ny kärnkraft? Det är ju bara att rösta ja till dem, så har vi en bred energiöverenskommelse om kärnkraft.

Utöver elektrifieringen har regeringen genomfört ett antal åtgärder för att säkerställa att den nödvändiga kompetensen för omställningen finns på plats, vilket också är viktigt för företagen. Vi talar om långsiktighet i regelverk, men klarar man inte kompetensförsörjningen kommer det ändå inte att gå särskilt bra med omställningen.

Vi har satsningar på yrkeshögskolan. Vi har arbetat för att effektivisera tillståndsprocesserna. Till viss del har frågan om ändringstillstånd hanterats av den här regeringen, och förändringen har skett. Vi är helt inne på att tillståndsprocesserna behöver bli ännu effektivare och mer förenklade.

I budgetpropositionen för 2026 tillför regeringen pengar till både länsstyrelsen och Tillväxtverket som syftar till att minska företagets regelbörda och få till snabbare tillståndsprocesser.

Steg för steg gör den här regeringen omställningen möjlig. Steg för steg säkerställer vi att omställningen kan ske samtidigt som hushållen klarar av sin ekonomi och jobben kan växa till.

Anf. 132 JYTTE GUTELAND (S):

Herr talman! Tack till vikarierande miljö- och klimatministern, Johan Britz, för den här debatten!

Jag vill börja med att säga några ord om Sverige och Sveriges förmåga till omställning. Vi har en historisk tradition av att vara modiga i omställningen. Företag som legat långt i framkant när det gäller teknisk innovation och företag som vetat vad framtiden har att erbjuda har brukat gå lönsamma in i framtiden. Det har berott på att Sverige har haft en tradition av att satsa på just dessa företag – genom en välutbildad arbetskraft, bra trygghetssystem och ett gott utbildningssystem men också genom tydlighet och samverkan mellan staten och företagen.

Allt detta har bidragit till att Sverige många gånger har varit ledande globalt – inom många områden. Trots att vi inte är en så stor stat i världen har vi lyckats med detta.

Nu ser vi ett brott i den traditionen. Vi har en regering som backar in i framtiden och som följer radikalhögern – här hemma med Sverigedemokraterna men också genom samsarbetskompisar som åker till Trumpinfluerade tankesmedjor och lär sig vad Trump och Maga vill. Det är det samarbete som Liberalerna numera omger sig med.

Historiskt samarbetade vi också om klimatpolitiken – Liberalerna och Socialdemokraterna. Men Liberalerna har vänt sig bort från det och i stället satt sig i Sverigedemokraternas konservativa och populistiska knä. Jag tror att den vikarierande klimat- och

miljöministern, tillika arbetsmarknadsministern, är mycket obekvämt. Jag tror nämligen inte alls att det var drömmen, när han gick med i Luf en gång i tiden, att företagen skulle se ned på det arbete som han nu genomför.

Anf. 133 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag minns också en tid – fast det gör jag inte riktigt, för jag var inte riktigt född då – när Socialdemokraterna var de som byggde ut kärnkraften i vårt land och som förstod vikten av att vi har stabil elförsörjning för vår industris skull och för våra hushålls skull.

Jag tycker att det vore lite klädsamt om Socialdemokraterna gav till känna vad de egentligen anser om den kärnkrafts- och energipolitik som den här regeringen bedriver och förklarade varför de konsekvent röstar nej till alla förslag som läggs fram för att möjliggöra mer kärnkraft i vårt land när vi behöver detta för vårt energiberoende, för vår konkurrenskraft och för klimatet.

Klimatomställningen kan bara lyckas i en ekonomi som växer. Industrin är central för Sveriges ekonomi och central för vår konkurrenskraft, och den behöver få förutsättningar att fortsätta bidra till vårt lands välfärd. Det svenska näringslivet är motorn i klimatomställningen, och det ska ges förutsättningarna att vara ledande. Den här regeringen arbetar för att säkerställa att det svenska näringslivet kan genomföra omställningen på ett sätt som stärker Sveriges långsiktiga konkurrenskraft och bidrar till att vi når vårt långsiktiga mål om nettonollutsläpp 2045.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 17 Svar på interpellation 2025/26:404 om uttalande om Klimatpolitiska rådets rapport

Anf. 134 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Katarina Luhr har frågat mig vad jag menar med uttalandet att rådets bild av att politiken försämrat möjligheterna att nå klimatmålen inte delas av regeringen. Hon undrar också var regeringens underlag och beräkningar av att regeringens politik förbättrat möjligheten att nå Sveriges klimatmål redovisas. Slutligen har Katarina Luhr frågat mig på vilket underlag jag baserar mitt ställningstagande att Klimatpolitiska rådets rapport från 2026 är felaktig och vilka delar av rapporten jag syftar på.

Jag vill börja med att tacka Katarina Luhr för interpellationen. Sedan vill jag understryka att Klimatpolitiska rådet är en viktig del i det klimatpolitiska ramverket. Rådet noterar i sin rapport en rad av de insatser som regeringen gjort men bedömer att politiken varit otillräcklig. Regeringen delar rapportens bild att

klimatmålen inte nås med befintlig politik, vilket också framgår tydligt i regeringens klimatredovisning. Vi instämmer i att det behövs ytterligare åtgärder men menar att vi har lagt en grund för att klimatmålen ska kunna nås.

Den tidigare regeringens scenarier för att nå klimatmålen baserades på en hög reduktionspliktsbana. De nivåer och den ökningstakt som den förra regeringen hade satt ledde, tillsammans med omfattande inflation, till att Sverige fick drivmedelspriser som var oacceptabla för företags konkurrenskraft och för människors möjlighet att klara sin vardag. Den tidigare politiken var med andra ord ohållbar, och regeringen genomförde därför en förändring med effekten att utsläppen tillfälligt ökade under 2024. När inflationen föll tillbaka kunde reduktionsplikten justeras upp något igen, och tillsammans med våra andra elektrifieringsåtgärder beräknas utsläppen i transportsektorn under 2025 åter ha börjat minska.

Regeringen har under mandatperioden genomfört åtskilliga åtgärder för att snabba på omställningen av transporterna och tillsatt en utredning med uppdrag att ta fram förslag på styrmedel som ser till att vi når ESR-målet till 2030 samtidigt som acceptansen för klimatpolitiken värnas.

Regeringens insatser för en ambitiös klimatpolitik inom EU, en omlagd energipolitik och arbetet med att göra tillståndsprocesser mer effektiva är ytterligare exempel på hur vi skapar de förutsättningar som krävs för att kunna ställa om och samtidigt stärka konkurrenskraften och den sociala acceptansen.

Vi genomför åtgärder i enlighet med den klimatpolitiska handlingsplanen för att nå hela vägen till nettonoll. Regeringens politik minskar Sveriges utsläpp och tar oss närmare det långsiktiga klimatmålet. Klimatpolitiska rådets rapport bekräftar också att gapet till det långsiktiga nettonollmålet har minskat, och bidrar dessutom med konstruktiva förslag för vägen framåt.

Anf. 135 KATARINA LUHR (MP):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

I Sverige har vi en klimatlag, och den är ganska enkel. I § 2 står det skrivet att regeringen ska bedriva ett klimatpolitiskt arbete som syftar till att förhindra farlig störning i klimatsystemet och som bidrar till att skydda ekosystemen samt nutida och framtida generationer mot skadliga effekter av klimatförändring.

I den sista delen av paragrafen kan man läsa att regeringens arbete ska vila på vetenskaplig grund och baseras på relevanta tekniska, sociala, ekonomiska och miljömässiga överväganden.

Som hjälp i detta har regeringen Klimatpolitiska rådet. Klimatpolitiska rådet bildades 2018 som en del i det klimatpolitiska ramverket. Rådet ska utvärdera om regeringens samlade politik leder mot de klimatmål som är beslutade av riksdag och regering. Rådet består av ett antal forskare och experter inom olika områden och ett kansli med tre heltidsanställda.

Varje år ska Klimatpolitiska rådet lämna en rapport om hur det går med Sveriges klimatarbete och hur

Sverige ligger till i arbetet med klimatmålen. Årets rapport kom, som är känt, för några veckor sedan. Rapporten visar att Tidöregeringens politik under mandatperioden har ökat Sveriges klimatutsläpp och kraftigt försvårat möjligheten att nå både de kortsiktiga och de långsiktiga klimatmålen.

Rådet skriver så här: Sammantaget bedömer vi att politiken under mandatperioden har varit otillräcklig och försämrat möjligheterna att nå klimatmålen.

Den tillförordnade klimatministern, Johan Britz, var inte på plats när rapporten presenterades men svarade i en skriftlig kommentar till medierna: Regeringen delar inte rådets bild av att politiken försämrat möjligheterna att nå klimatmålen, tvärtom.

Klimatfrågan är ju inte vilken politisk fråga som helst utan en fråga som bygger på naturvetenskap, fysikaliska och biologiska processer. Det är inte en fråga om tyckande utan om vetenskap. Klimatpolitiska rådet visar tydligt och klart, väl understödda av beräkningar och tillgängliga data, att utsläppen har ökat och att de nuvarande målbanorna till klimatmålen inte leder till att målen nås med regeringens befintliga politik. Det gäller både de kortsiktiga och de långsiktiga målen.

Det som avgör klimatpåverkan är de totala utsläppen över tid. Att göra som regeringen och kraftigt höja utsläppen under 2024 för att sedan marginellt minska dem åren därefter är inte någonting som minskar klimatpåverkan. Man har tvärtom minskat det utsläppsutrymme som finns kvar. Det är tydligt och klart för många, även för dem som inte är experter i Klimatpolitiska rådet.

Enligt ministerns tidigare uttalande anser dock regeringen att Klimatpolitiska rådet har fel. Ministern har i dag gett mig ett svar men inte ett svar som pekar på att det finns några felaktigheter i Klimatpolitiska rådets rapport. Därför vill jag återigen fråga: Vilka delar av rapporten är det som regeringen och ministern inte håller med om? Var finns de vetenskapliga underlag som regeringen baserar sina egna bedömningar på?

Anf. 136 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Regeringen är fast besluten att vi ska nå det långsiktiga klimatmålet, och vi för en politik för att det ska kunna ske. För att lyckas med det är det helt avgörande att fortsätta elektrifieringen av industrin och av transportsektorn.

Industrin och näringslivet spelar en central roll både för omställningen och för Sveriges konkurrenskraft, och för att de kunna fortsätta att vara ledande måste vi ge dem rätt förutsättningar. Det handlar inte bara om utbyggnad av fossilfri elproduktion – som kärnkraft, som Miljöpartiet motsätter sig – utan också om snabbare tillståndsprocesser, vilket regeringen aktivt har arbetat för. Det handlar om att den fossilfria elen måste komma till konkurrenskraftiga priser.

Det är därför vi med stolthet kan konstatera att den historiska omläggningen av svensk energipolitik är nödvändig och en förutsättning för att vi ska klara av

omställningen. Vi tar ansvar för energipolitiken, och vi ser till att industri, näringsliv och hushåll får tillgång till el när och där de behöver den. Det är därför vi hävdar att förutsättningarna att nå det långsiktiga klimatmålet förbättras med vår politik.

Anf. 137 KATARINA LUHR (MP):

Herr talman! Minister Britz lyfter både i sitt muntliga och i sitt skriftliga svar ett antal delar av regeringens klimatpolitik. Jag skulle vilja gå in på några av dessa delar lite mer i detalj.

Först och främst vill jag kommentera den del där klimatministern lyfter att regeringen genomför åtgärder i enlighet med den klimatpolitiska handlingsplanen för att nå hela vägen ner till nettonoll. Här tycker jag att det är viktigt att komma ihåg att Klimatpolitiska rådet redan i sin rapport 2024 skrev följande: ”Regeringen ger dock en missvisande bild av handlingsplanens förväntade bidrag till att målet uppnås. Påståendet att handlingsplanen leder ’hela vägen till nettonoll’ brister i saklighet.”

Inte heller i år leder regeringens politik till nettonoll år 2045. Däremot har de ökande utsläppen under mandatperioden ätit upp en ännu större bit av vårt utsläppsutrymme fram till 2045. Att regeringen genomför åtgärder från sin klimathandlingsplan är därför inte ett kvitto på att vi ska nå några klimatmål. Åtgärderna i klimathandlingsplanen är dessutom helt otillräckliga, vilket leder in på det andra påståendet i ministerns skriftliga svar.

Ministern skriver: ”Regeringen har under mandatperioden genomfört åtskilliga åtgärder för att snabba på omställningen av transporterna och tillsatt en utredning med uppdrag att ta fram förslag på styrmedel som ser till att vi når ESR-målet till 2030 samtidigt som acceptansen för klimatpolitiken värnas.”

Jag blir lite förvånad när ministern lyfter de här delarna i sitt skriftliga svar, för den styrmedelsutredning som ministern hänvisar till om hur vi ska nå klimatmålen till 2030 har varit omtalad i flera års tid, inte minst när det framkom att regeringens viktigaste klimatåtgärd bara var en utredning och att den skulle ta två och ett halvt år att ta fram. Utredningen har ännu inte presenterats, och den senaste uppgiften från medierna är att den inte kommer att presenteras på utsatt tid. Det är upprörande i ett läge där åtgärder är mer akuta än någonsin.

När det gäller nästa påstående, att regeringen snabbar på omställningen av transporterna, vill jag verkligen ha ett svar på vad ministern menar, för inte heller det är någonting som vi har sett några resultat av. Jag citerar återigen Klimatpolitiska rådet: ”Under den här mandatperioden har elektrifieringen stannat upp. Det beror till stor del på de låga priserna på fossila drivmedel, som har gjort kostnadskalkylen för att övergå till eldrift mindre attraktiv. Regeringens avskaffande av den breda elbilsbonusen har också lett till färre sålda elbilar, framför allt på leasingmarknaden.”

Detta skriver alltså Klimatpolitiska rådet.

Att göra fossila drivmedel billiga gör självklart att vi låser fast oss i en fossil infrastruktur, vilket vi blir lidande av nu. Sverige har till skillnad från för några år sedan en påtagligt lägre andel elbilar i nybilsförsäljningen jämfört med exempelvis Danmark. Norge har, vilket är känt, länge legat före oss.

Jag skulle därför vilja veta varför ministern lyfter fram just de här lättkontrollerade frågorna som argument för Tidöregeringens klimatpolitik. Tycker klimatministern att Klimatpolitiska rådet har fel om det här? Tycker ministern att regeringens politik har bidragit till att elbilsförsäljningen har ökat under mandatperioden?

Anf. 138 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Återigen tack för den här diskussionen!

Jag tycker att det är bra att vi reder ut det här: Är elbilsförsäljningen i Sverige låg eller hög? Det är en rimlig fråga att ställa sig. Jag skulle säga att den är hög om den är näst högst i EU. Sedan kan man jämföra med Danmark, som ligger högst, och så med Norge, som spelar i egen liga. Men elbilsförsäljningen i Sverige är hög. Det är bra. Elektrifiering och omställning till el i stället för fossila bränslen är det vi behöver för klimatet, för konkurrenskraften och för vårt energiberoende.

Vi tog bort den förra elbilspremien för att den var dyr och ineffektiv. Den typen av klimatpolitik ska vi inte ha i vårt land. Vi ska ha träffsäker och effektiv klimatpolitik, och därför har vi lanserat en ny elbilspremie som riktas till hushåll med lägre inkomster och de som bor i områden med dålig kollektivtrafikförsörjning. Det är hushåll som verkligen behöver stöd för att kunna ställa om till fossilfri bilkörning.

Bara någon vecka efter start, som var för knappt en månad sedan, hade Naturvårdsverket tagit emot flera tusen ansökningar om den nya, träffsäkra och effektiva elbilspremien. I vårändringsbudgeten ökar vi satsningen med ytterligare 100 miljoner kronor för att fler hushåll ska kunna få tillgång till den här premien.

Därtill föreslår vi i vårändringsbudgeten även en ny ersättning till statliga myndigheter som ger dem möjlighet att gå före och minska användningen av fossila drivmedel. Både elbilspremien och det här förslaget kommer att bidra till att minska utsläppen från transportsektorn.

Anf. 139 KATARINA LUHR (MP):

Herr talman! I årets rapport från Klimatpolitiska rådet kan man läsa följande: ”Vi konstaterar nu att året har passerat utan att nödvändiga beslut med betydande effekt har fattats, samtidigt som prognosen för Sveriges måluppfyllelse har försämrats. Ansvar för att vidta dessa åtgärder skjuts därmed över på nästa mandatperiod.”

Att regeringen under mandatperioden har plockat bort styrmedel för minskade utsläpp utan att ersätta

dem med någonting annat, att regeringen har ökat utsläppen och att det i nuläget inte finns någon plan för hur regeringen ska kunna nå klimatmålen är allvarligt. Men det är också sant, och därför är det extra problematiskt om regeringen och klimatministern inte vill erkänna att det är ett problem. Det har inte förts en godtagbar klimatpolitik den här mandatperioden. Klimatpolitiken har snarare varit ett totalhaveri.

Genom Sverigelöftet mellan Liberalerna och Sverigedemokraterna har Liberalerna skakat hand med Sverigedemokraterna på att fortsätta klimatpolitiken enligt Tidöavtalet. Det innebär alltså en fortsättning på den klimatpolitik som regeringen har fört den här mandatperioden. Om det blir så finns det ingen som helst chans att vi når klimatmålen eller att Sverige kan göra sin del av det klimatarbete som behöver göras. Så kan man ju bara agera om man slutar lyssna på vetenskapen. Därför undrar jag: Är det så det kommer att bli? Är det därför minister Britz och regeringen vägrar ta till sig det som Klimatpolitiska rådets experter säger?

Det sista jag vill veta är: Håller ministern med om det som står i Klimatpolitiska rådets rapport eller inte?

Anf. 140 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Vår inställning är att vår politik förbättrar förutsättningarna att nå det långsiktiga klimatmålet. Där är Katarina Luhr och jag kanske inte helt överens.

Regeringen har förändrat styrmedlen. Det är framför allt ett styrmedel vi pratar om här, och det är reduktionsplikten, som blev orimligt hög. Jag noterar att det nog inte finns något parti i riksdagen som i dag föreslår att vi ska gå tillbaka till den reduktionspliktsbana som rådde när vi tog över 2022, i en höginflationsekonomi där hushållen pressades från alla håll.

Vi säger alltså nej till orimlig reduktionsplikt, men vi säger ja till kärnkraft och till elektrifieringen. Vi förstår att den som inte har en energipolitik inte heller har någon klimatpolitik. Det är där klimatpolitiken börjar, och det är där klimatpolitiken slutar. Fossilfri el är det enda som funkar på lång sikt om man på allvar vill ta tag i klimatfrågan. Vi säger alltså ja till kärnkraft och ja till förenklade tillståndprocesser, så att saker och ting kan gå fortare och så att vi kan öka takten i omställningen.

Vi säger också ja till att samarbeta mer i EU och säkerställa att EU är ett föredöme i resten av världen när det gäller klimatomställningen. Men att vara ett föredöme bygger på att andra länder följer efter. Jag är betydligt mer oroad över klimatpolitiken i Kina och USA än över klimatpolitiken i Sverige, och det borde även ledamoten vara.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 18 Svar på interpellation 2025/26:421 om regeringens integrationspolitik

Anf. 141 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Lawen Redar har frågat hur finansministern bedömer att regeringens integrationspolitik påverkar Sveriges offentliga finanser, tillväxt och långsiktiga bärkraft samt om finansministern avser att vidta några åtgärder utifrån sin uppfattning. Interpellationen har överlämnats till mig, och jag vill börja med att tacka så mycket för interpellationen.

Integrationsproblemen i Sverige är fortsatt betydande. Arbetslösheten bland utrikes födda är nästan tre gånger så hög som hos inrikes födda, och utbildningsnivån och språkkunskaperna hos dessa personer är lägre. Detta har skapat ett omfattande utanförskap som regeringen jobbar för att bryta.

Regeringen lägger därför om inriktningen för integrationspolitiken. Regeringen bedömer att det krävs en större tydlighet från det offentliga om de krav som ställs på den enskilde vad gäller självförsörjning, att lära sig svenska språket, att skaffa sig kunskaper om grundläggande lagar och regler och att efterfölja de normer och värderingar som finns i det svenska samhället. Utgångspunkten är att varje person som kommer till Sverige själv ansvarar för att bli en del av det svenska samhället genom egen ansträngning. I utbyte ska samhället också erbjuda möjligheter att integrera sig.

Alla som kan ska stå till arbetsmarknadens förfogande och anstränga sig för att bli självförsörjande. Som ett led i detta behöver det bli mer lönsamt att gå från bidrag till arbete och egen försörjning. För att bygga ett Sverige som håller ihop måste den som riskerar ett långvarigt bidragsberoende och liv i utanförskap mötas av samhällets stöd men också av tydliga krav på att göra det som är nödvändigt för att komma i arbete och bli en del av samhällsgemenskapen.

En viktig del av regeringens arbete inom detta område är en bidragsreform i flera delar. Den handlar om ett bidragstak för mottagare av försörjningsstöd, ett aktivitetskrav för försörjningsstödmottagare och en kvalificering till välfärden. Regeringen reformerar även ersättningen till deltagare i etableringsprogrammet. Detta bedöms stärka incitamenten inte minst för kvinnor som har barn att delta i etableringsinsatser och börja arbeta.

Regeringen presenterade i höstas en expansiv budget med satsningar på 80 miljarder kronor, utöver nya försvarsutgifter och stöd till Ukraina, som ska göra det mer lönsamt att arbeta, utbilda sig och starta och driva företag. Återhämtningen i svensk ekonomi fortsätter.

Anf. 142 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsministern för svaret. Detta är dock en interpellation som riktades till finansminister Elisabeth Svantesson. Interpellationsdebatten är begärd för att

jag vill debattera regeringens ekonomiska prioriteringar, eftersom det saknas verkningfulla lösningar för att stärka integrationen.

De prioriterade åtgärderna från regeringen under de gångna fyra åren har varit sänkta skatter för höginkomsttagare, höjt återvandringsbidrag och angiverilagor, en arbetsförmedling som trots historiskt hög arbetslöshet skickar tillbaka 3,6 miljarder kronor till statskassan, sänkt a-kassa från 80 procent till 70 procent efter bara 100 dagars arbetslöshet samt kraftiga nedskärningar i arbetsmarknadspolitiken för att ha råd med skattesänkningarna.

I dag presenterade Tidöpartierna dessutom sin – förhoppningsvis sista – budget, och vad fanns med i den för att stärka integrationen? Det fanns ingenting. Det är som om vårt land inte hade historiskt höga nivåer av arbetslöshet. När arbetslösheten minskar i övriga Europa ökar den i Sverige. Hade vi haft samma utveckling som euroområdet hade vi haft 100 000 fler i jobb, men efter fyra år med den här regeringen är resultatet att 100 000 fler har hamnat i arbetslöshet.

Efter fyra år måste man ju ställa sig frågan vad finanspolitikens inriktning egentligen innebär. Vad avser den att lösa? När jag i uppdraget som riksdagsledamot talar med företagsledare och företrädare för näringslivet slås jag av hur lite som handlar om just nedskärningar i arbetsmarknadspolitiken och förslag som polariserar. Bland företagsledare och i svenskt näringsliv efterfrågas en tydlig politik för att stärka individens språk och höja arbetslösas kunskaper.

Samtidigt som regeringen, menar jag, sitter på händerna har välfärden oerhörda rekryteringsbehov. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner behöver det utifrån vårt lands demografiska utveckling och pensionsavgångarna anställas 410 000 människor till 2031. Det är alltså bara för att bibehålla nuvarande nivå, inte för att stärka kvaliteten i form av mer personal som gör att man kan minska den svåra situation med precisionsbemannning som råder på många platser och som omöjliggör återhämtning hos välfärdspersonal.

Arbetsmarknadsministern vet också att utrikes födda svenskar redan i dag utgör en central del av välfärdens arbetskraft. Nästan 300 000 anställda i landets kommuner och regioner är födda i andra länder, och mycket tyder på att sysselsättningsökningen under det kommande decenniet till stor del kommer att bestå av just utrikes födda. Det är bara att konstatera att välfärden i dagsläget inte skulle klara sitt uppdrag utan utrikes födda svenskar.

Trots pensionsavgångar planeras dock inga nyanställningar i välfärden. Här har man alltså brutit i långsiktig planering vad gäller att säkerställa välfärdens uppdrag, men man har också brutit vad gäller att den del av vår befolkning som är arbetslös inte ges en chans att träda in i arbete.

Jag tror att vi talar alldeles för lite om att den förda finans- och arbetsmarknadspolitiken är ideologisk – att högerorienterade partier *vill* ha arbetslöshet. Det är det mest strategiska sättet att pressa löner och villkor på. Utan verkningfulla arbetsmarknadspolitiska insatser

såsom utbildning till bristyrken, utbildningar för att lära sig språk och omställning för att arbetskraften ska kunna träda in i nya jobb växer det i stället fram jobb i den lågproduktiva sektorn. Det fattiggör individer och i förlängningen hela vårt samhälle.

Jag vill återigen ställa den fråga till arbetsmarknadsministern som egentligen riktades till vår finansminister: Hur påverkar regeringens uteblivna integrationspolitik Sveriges offentliga finanser, tillväxt och långsiktiga bärkraft?

Anf. 143 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Arbetslöshet, utanförskap och långvarig passivisering är livsfarligt. Att påstå att något parti i den här riksdagen vill ha en hög arbetslöshet är, skulle jag säga, på gränsen till att gå för långt.

Arbetslöshet, utanförskap och långvarig passivitet leder till fysisk sjukdom. Risken för hjärt-kärlsjukdomar ökar. Risken för psykisk ohälsa ökar. Risken för suicid ökar. Risken för att man börjar riskbruka alkohol ökar. Kom inte och påstå att jag eller den här regeringen tar lätt på de sociala konsekvenserna av arbetslöshet!

Dessutom har vi en situation i Sverige där vi är på väg att få se att utanförskapet, den långvariga arbetslösheten och passiviteten går i arv från en generation till nästa. Det är vår uppgift att bryta detta. Gör vi inte det kommer ännu fler människor att drabbas av de sociala konsekvenser som arbetslöshet innebär.

Regeringen har en plan för att ta tag i detta. Den består av tre punkter.

Den första är utbildningar som leder till jobb. Jag tror att det råder hyfsat bred konsensus mellan mig och interpellanten om ungefär vilken riktning vi pratar om. Vi pratar om språkutbildningar och yrkesutbildningar. Vi pratar om att rusta människor för att de ska kunna ta de jobb som finns och bidra både till landet och till sig själva, sitt eget välmående, sin familj och sina barn.

Det andra punkten är att vi gör det lönsammare att arbeta. Det ska alltid löna sig mer att gå till ett jobb än att stanna hemma. Här är jag och ledamoten mycket mindre överens. Den här regeringen står för en arbetslinje, medan interpellanten och hennes parti – som jag uppfattar det – står för mer av en bidragslinje.

Den tredje punkten handlar om att vi säkerställer att Sverige fortsätter att ha en stram asylinvandring under överskådlig tid i syfte att ha resurser för att hjälpa dem som är här. Den skuld som vi bär på, och som min generations politiker nu behöver hantera, kommer inte att vara gratis att ta tag i, men det måste göras.

Anf. 144 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Om arbetsmarknadsministern inte hade tagit lätt på arbetslöshet skulle inte resultatet efter fyra år vid regeringsmakten ha varit att 100 000 fler är arbetslösa.

Arbetslösheten handlar inte enbart om grupper som befinner sig långt från arbetsmarknaden på grund av

bristande språkkunskaper eller brist på kunskaper som är relevanta för den svenska arbetsmarknaden. Nu har även andra grupper trätt in i arbetslöshet i stället för att ha jobb. Det handlar om akademiker. Det handlar om unga människor. Det handlar om inrikes födda som har genomgått svensk utbildning hela vägen till akademiska nivåer. Varför hamnar dessa människor i arbetslöshet? Sverige har fått 100 000 fler arbetslösa sedan Tidöpartierna tog över regeringsmakten.

Man säger att man står för en arbetslinje. Varför har då 33 000 fler människor i vårt land hamnat i sociala försäkringar? Jag menar att det inte är en arbetslinje. Det är väl snarare en arbetslöshetslinje.

Jag vet att en av de stora frågor som arbetsmarknadsministern nu driver är att det så kallade mastodontprojektet att införa bidragstak, aktivitetsplikt i försörjningsstödet och kvalificering till välfärden ska vara svaret på den svenska arbetslösheten.

Det finns en fråga där vi delar uppfattning om vilken lösning som måste till. Människor som under lång tid har haft försörjningsstöd men som har kapacitet att arbeta måste komma in i aktiviteter som höjer humankapitalet. De måste alltså få relevanta aktiviteter som gör att de kan träda in på arbetsmarknaden. Det som regeringen Andersson gjorde gällande språk- och aktivitetsplikten är bra politik, och jag är glad att den här regeringen går vidare med det. I juni ska det också bli realitet.

Vad gäller bidragstak och kvalificering till välfärden har regeringens eget löfte varit att detta inte får utveckla ökad barnfattigdom. Jag tror att det är viktigt att se att den stora svenska utmaningen inte primärt handlar om drivkrafter att jobba.

Jag har, kanske till skillnad från arbetsmarknadsministern, dedikerat i alla fall de två senaste åren till att i stor omfattning besöka Sveriges utsatta områden. Jag har haft öppna medborgarmöten och samtal med välfärdsarbetare och myndigheter som finns på plats. Jag har samtalat med alla möjliga olika aktörer som finns i dessa områden. De öppna medborgarmötena är de intressantaste. Det kommer väldigt många människor. De vill prata om hur Sverige är som land, hur de upplever den egna tillvaron och hur tufft det är för barnen att växa upp i barnfattigdom. De ställer krav och har höga förväntningar på våra förskolor, grundskolor och gymnasieskolor, vilket är en bra sak. Många uttrycker också att de gärna vill ha svensktalande personal på plats i de utsatta områdena.

Det finns alltså en rad uppgifter för en regering som faktiskt intresserar sig för integrationspolitik och för att man ska kunna föra en mycket tydligare och ännu bättre integrationspolitik.

Drivkrafter är inte huvudfrågan. Det handlar om att regeringen ska bedriva en aktiv arbetsmarknadspolitik som gör att fler kommer i arbete. Jag har aldrig varit med om ett scenario som liknar det jag får uppleva på de öppna medborgarmötena. Människor efterfrågar verkligen jobb.

Man får väl landa i slutsatsen att arbetsmarknadspolitiken och det som den här debatten handlar om,

alltså finanspolitiken, har brustit i fråga om tillväxtpolitik och motorerna som får igång jobbskapandet i vårt land. Den andra delen handlar om att bekämpa arbetslösheten, som har ökat radikalt under de här fyra åren.

Anf. 145 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Det finns inte *en* åtgärd som löser den enorma utmaning vi står inför. Hälften av dem som är arbetslösa i vårt land är utrikes födda. Många av dem har bristfälliga språkkunskaper och är i total avsaknad av den typ av kvalifikationer – yrkeskunskaper eller annat – som efterfrågas på den svenska arbetsmarknaden.

Vi lever också med en osäker omvärld. För ett och ett halvt år sedan såg vi att det ljusnade vid horisonten. Sedan tillträdde Donald Trump i Vita huset och föreslog att vi skulle lägga tullar på en massa handel, vilket skapade stor osäkerhet hos både företag och konsumenter.

Det är därför vi satsar på att bryta lågkonjunkturen. Det är därför vi satsar på att se till att människor får mer pengar i plånboken. Det är därför vi satsar på att göra det billigare att anställa unga. Det är därför vi satsar på att det ska bli billigare att köpa mat. Det är därför vi säkerställer att drivmedelspriserna är rimliga. Det är därför vi gör alla dessa insatser.

Jag noterar att Lawen Redar inte håller med om allt. Jag noterar också att Socialdemokraterna säger nej till en del av de förslag som den här regeringen lägger fram. Jag skulle vilja höra Lawen Redar och Socialdemokraterna berätta om något förslag de har som den här regeringen inte har lagt fram och som skulle få god effekt på integrationen i vårt land.

Anf. 146 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Det är beklagligt att interpellationsdebatten inte kunde hållas med den som ansvarar för nationens intäkter och utgifter. Uteblivna åtgärder gör Sverige till ett mindre konkurrenskraftigt land. Färre människors potential tas till vara.

Med sorg känner jag arbetsmarknadsministerns desperation när han efterfrågar socialdemokratiska förslag. Om man väldigt gärna vill ta del av dem har faktiskt en rad förslag lagts fram.

Arbetsförmedlingen skickade tillbaka 3,6 miljarder för att insatser som arbetslösa människor skulle behöva uteblev. Med ett stopp för återbetalning till statskassan hade dessa pengar kunnat generera 3 200 utbildningar till människor för att de skulle kunna tillträda befintliga jobb.

Vi har också lagt fram en rad förslag för att man ska komma igång med de anställningar som måste till i välfärden för att täcka upp för de omfattande pensionsavgångar som kommer efter 2031. Enligt Sveriges Kommuner och Regioner handlar det om 410 000 anställningar som ska till i kommuner och regioner.

Senast förra veckan presenterade jag förslaget att Sverige behöver en utredning för språkkrav i hela

välfärden. Det kommer inte att räcka med äldreomsorg och barnomsorg, utan flertalet välfärdsyrken måste läggas till. Man måste analysera språket för att främja språkutvecklande insatser på arbetstid så att kvaliteten i välfärden höjs.

Vi har också gått vidare med en rad förslag vad gäller sfi: ta bort vinstuttaget, säkra den kommunala vuxenutbildningens kvalitet vad gäller sfi, anställ fler behöriga lärare, skapa insatser så att man kan studera sfi när man till exempel är föräldraledig och ge kommunerna ett uppsökande ansvar för att möta de elever som lämnar utbildningen för tidigt.

Jag avslutar debatten med ett tack men konstaterar att jag tyvärr fått bristande svar på min huvudfråga om vad som ska till för att stärka den svenska integrationen.

Anf. 147 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Vi stärker den svenska integrationen genom att bryta arbetslösheten och utanförskapet och säkerställa att detta inte går i arv. Här har regeringen en politik som ligger fast. Vi gör mer än vad något oppositionsparti hittills har föreslagit. Det är lätt att säga nej till en del av de åtgärder vi genomför, men man kan nog inte klaga på regeringens reformtempo och intentioner.

När jag efterfrågar åtgärder från Lawen Redar kommer ett förslag om en språkutredning. Vi är ju på väg att införa språkkrav för medborgarskap, språkkrav i äldreomsorgen med mera. Vi har också lagt om sfi.

Apropå samhällsekonomi och offentliga finanser kom det förra veckan nya data som visar att den a-kassareform regeringen genomförde, och som Socialdemokraterna också sa nej till, innebär att den strukturella arbetslösheten kommer att minska med 0,4 procentenheter. Det är inte dåligt. Det handlar om den arbetslöshet som är allra svårast att komma åt och som riskerar att försätta människor i långvarig passivitet.

Jag uppskattar debatten, för det här är en oerhört viktig fråga. Integrationen av de människor vi har tagit emot i vårt land måste accelerera för att vi ska bryta utanförskapet och passiviteten så att detta inte blir ett fortsatt mycket stort socialt problem i vårt land.

Interpellationsdebatten var därmed avslutad.

§ 19 Svar på interpellation 2025/26:422 om regeringens arbetsmarknads- och integrationspolitik

Anf. 148 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Lawen Redar har frågat mig vad orsakerna är till att Arbetsförmedlingen under 2025 lämnade tillbaka 4,3 miljarder kronor till statskassan samtidigt som över en halv miljon människor står utanför arbetsmarknaden. Vidare har hon frågat om jag avser

att vidta några åtgärder med anledning av den här situationen.

Jag vill börja med att tacka interpellanten för att hon tar upp denna viktiga fråga.

Bra att ha med sig kan vara att drygt hälften av anslagssparandet avser utgifter som Arbetsförmedlingen inte direkt kan påverka. Det gäller till exempel aktivitetsstöd inom jobb- och utvecklingsgarantin, etableringsersättning, nystartsjobb och etableringsjobb.

I likhet med tidigare år förklarar det inte hela anslagssparandet. Regeringen konstaterar i budgetpropositionen för 2026 att det under 2024 fanns anslagsmedel för att ge fler arbetslösa stöd och insatser, till exempel i form av arbetsmarknadsutbildning, regionalt yrkesvux och arbetsplatsförlagda insatser, såsom arbetspraktik och subventionerade anställningar (prop. 2025/26:1). Dessa stöd och insatser hade kunnat användas i större utsträckning. Detta förhållande gäller även för 2025.

I årets budget ges Arbetsförmedlingen ett tillskott på förvaltningsanslaget för att stärka matchning och kontroll.

Regeringen fortsätter arbetet med att effektivisera arbetsmarknadspolitiken med stöd och insatser anpassade till de arbetslösas olika förutsättningar och behov.

Anf. 149 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Denna måndagskväll är det mycket integration uppe på bordet, och jag tackar arbetsmarknadsministern för vår tidigare debatt och den som nu ska inledas.

Enligt Statistiska centralbyråns arbetskraftsundersökningar var arbetslösheten i vårt land 8,8 procent i februari månad. Bland inrikes födda låg den förra året på 6,2 procent medan den för utrikes födda låg på hela 16,4 procent. Det är en avsevärd skillnad.

Förklaringsfaktorer är att många i gruppen arbetslösa utrikes födda kommer från flyktingländer och har relativt kort vistelsetid i Sverige. Generellt är också utbildningsnivån lägre. Det är dock svårt att generalisera gruppen eftersom utbildningsnivå, orsaker till invandring och vistelsetid verkligen skiljer sig åt.

Det är viktigt att komma ihåg att Sveriges befolkning består av 2,2 miljoner utrikes födda svenskar varav en absolut majoritet lever vanliga liv, så kallade svenssonliv, och bor i villa, kör Volvo och bidrar till och utvecklar vårt land precis som alla andra. Exempelvis är utrikes födda svenskar en fundamental del av välfärdens arbetskraft. Nästan 300 000 anställda i vård, omsorg, äldreomsorg, förskola och kollektivtrafik är födda i andra länder. 33 000 undersköterskor och vårdbiträden har kommit till Sverige bara de senaste tio åren. Det är bara att konstatera att utan utrikes födda svenskar skulle välfärden inte klara sitt uppdrag.

Antalet utrikes födda som arbetar har blivit fler. År 2005 var 520 000 utrikes födda i arbete; i dag är motsvarande siffra 1,2 miljoner. Men samtidigt är det också fler som står utan jobb. Undersökningar visar att många utrikes födda har sökt jobb länge och har svaga

kontaktnät på den etablerade arbetsmarknaden, otillräckliga språkkunskaper och kortare skolgång.

Sedan Tidöregeringen tillträdde 2022 har arbetslösheten ökat, inte bara bland utrikes födda utan även bland inrikes födda, till exempel bland ungdomar, byggarbetare och akademiker. Resultatet av regeringens arbetsmarknadspolitik är 100 000 fler i arbetslöshet, och arbetslösheten ökade inte bara 2023 utan även 2024 och 2025. År 2024–2025 ökade den med hela 30 000 människor, vilket är en fruktansvärd siffra. Uppenbarligen gör arbetsmarknadsministern något fel, och han gör det tyvärr varje år. Så här ser det inte ut i jämförbara europeiska länder. Sverige har den tredje högsta arbetslösheten i EU.

Problemet med den förda arbetsmarknadspolitiken är att den inte fungerar. Det handlar inte om att arbetslösheten är hög och bekämpas utan om att Arbetsmarknadsdepartementet faktiskt har varit passivt. Man drar ned på resurserna till arbetsmarknadspolitiken, och till slut har Arbetsförmedlingen, alltså den myndighet som ska verka för stöd och insatser till arbetslösa, lämnat tillbaka 4,3 miljarder till statskassan. Bara inom ramen för arbetsmarknadspolitiska program skickar Arbetsförmedlingen tillbaka över 1 miljard kronor, motsvarande 3 200 arbetsplatsutbildningar.

Om arbetsmarknadsministern inte vet hur han ska använda resurserna kan han väl lika gärna lämna över uppgiften. Jag vet precis vad 4,3 miljarder hade kunnat användas till: fler språkutbildningar och fler arbetsmarknadspolitiska insatser för att motverka arbetslösheten och höja språk- och humankapitalet bland arbetslösa. Man skulle också kunna införa återbetalningsstopp och ge myndigheten bättre förutsättningar att upphandla arbetsmarknadsutbildningar.

Men vad vill arbetsmarknadsministern? Det är den stora frågan.

Anf. 150 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Till att börja med kan vi konstatera att det inte är alltigenom negativt att en del av de pengar som Arbetsförmedlingen har fått i anslag inte går åt eftersom det innebär att det är färre personer som går på aktivitetsstöd inom jobb- och utvecklingsgarantin och att det är färre personer som har etableringsersättning, till exempel. Det är positivt.

Sedan finns det en del i det som Arbetsförmedlingen lämnar tillbaka som är mindre positivt – så är det. Det är otillfredsställande att antalet deltagare i olika typer av insatser och subventionerade anställningar inte är tillräckligt högt. De pengar som har anslagits till Arbetsförmedlingen för olika typer av insatser hade kunnat användas i större utsträckning.

Vi har en problematik som bygger på att vi håller på att skruva om Arbetsförmedlingens arbete för att lämna eller åtminstone minska Rusta och matcha, som var lätt att få upp volymer i. Nu ska man jobba med insatser som riktar sig till de personer som ofta står

allra längst från arbetsmarknaden och där Arbetsförmedlingen själv behöver göra en större insats.

Det är ett av skälen till att vi har ökat Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag – för att de ska ha resurser så att de kan anvisa fler personer till olika typer av insatser och utbildningar. Det är ett arbete som pågår. Utifrån regeringens perspektiv finns det såklart ingenting som blir bättre av att Arbetsförmedlingen inte använder de resurser till framför allt utbildningar och annat som vi har anslagit och som riksdagen har fattat beslut om.

Vi ser nu att vissa insatser ökar inflödet av personer. Exempelvis ökar arbetsmarknadsutbildningar och arbetspraktik. Detta bedömer jag är en konsekvens av att vi till viss del skruvar om Arbetsförmedlingens uppdrag. År 2025 var det till exempel fler personer som påbörjade ett lönebidrag än under 2024.

Jag stannar där så länge.

Anf. 151 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Ett förslag som arbetsmarknadsministern hade kunnat utveckla är återbetalningsstopp. Det ger bättre förutsättningar för kommuner att upphandla arbetsmarknadsutbildningar, som också kommunerna kan anvisa till. Vi vet att aktivitetsplikten innebär att kommunerna vet vilka som är arbetslösa och eventuellt befinner sig i försörjningsstöd.

Återigen: Det handlar om en kostnad som hade kunnat möjliggöra över 3 200 arbetsplatsutbildningar. Det är enormt mycket resurser, särskilt i en tid när vi har börjat tangera historiska nivåer för arbetslösheten i vårt land. Det måste till många och differentierade insatser.

Det är olika grupper som befinner sig i arbetslöshet i dag. Det är allt från akademiker till inrikes födda unga människor som har hamnat i arbetslöshet trots att de har gjort det som förväntas av dem i ett samhälle. De har gått ut grundskolan och gymnasieskolan med fullvärdiga betyg och etablerat sig i högre utbildningar eller yrkesutbildningar men ändå inte kommit i arbete. Det gäller särskilt byggarbetare och nyutbildade arkitekter.

Av dem som är inskrivna som arbetslösa på Arbetsförmedlingen är det 109 000 som har förgymnasial utbildning, 129 000 som har gymnasial utbildning och 118 000 som har eftergymnasial utbildning. En tredjedel är alltså utbildade arbetslösa med akademisk bakgrund. Det är en grupp som inte alls borde befinna sig i arbetslöshet. Insatserna för den gruppen har uteblivit, och dessutom skär man ned på deras möjligheter att få någon form av ekonomiskt stöd. Man har minskat den stödnivå som fanns i a-kassan, som tidigare var högre än i dag.

Vad gäller arbetslösa som har utländsk bakgrund, som inte är självförsörjande eller som har befunnit sig i långtidsarbetslöshet stämmer ministrernas bild. Det handlar om svaga språkkunskaper och låg utbildningsbakgrund, men det handlar sällan om drivkrafter. Just därför uttrycker Finanspolitiska rådet och även OECD att den svenska regeringen måste göra mer. Det finns

en förväntansbild att man ska göra mer, för det är grupper som har drivkraft. De har lämnat ett ursprungsland och har drivkraft att etablera sig i ett nytt samhälle. Om man kan utveckla drivkraften hos dessa människor så att de inte hamnar i passivitet finns en stor möjlighet att komma vidare.

Jag har besökt flera folkhögskolor som är inriktade på yrkessvenska och praktik, till exempel Röda Korsets folkhögskola här i Stockholm. Där vet man att det råder brist på kökspersonal i äldreomsorgen och i skolorna, och man har därför matchat en utbildning som just utrikes födda kvinnor som har väldigt svag utbildningsbakgrund och svagt svenskt språk och som har befunnit sig i passivitet under lång tid har fått gå.

De fick lära sig matsvenska, som det kallas. De praktiserade också åtta veckor på en av de platser där en sådan möjlighet finns, och 70 procent av elevunderlaget fick jobb efter åtta till tolv månaders utbildning. Det är klart att fler matchade utbildningsplatser utifrån de bristyrken vi har i samhället också möjliggör insteg för grupper som står långt från att träda in på arbetsmarknaden. För en sådan grupp kvinnor skärper det språket, men det möjliggör också en starkt självkänsla som gör att de senare under dagen kan vara en aktiv förälder som möter barnen och deras behov av en förälder som kan sätta gränser. Slutligen ger det också delaktighet i det svenska samhället.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Är inte den förda arbetsmarknadspolitiken alldeles för svag när vi har en sådan historiskt hög arbetslöshet, och vilka ytterligare insatser är arbetsmarknadsministern beredd att göra under den kommande mandatperioden om han får fortsatt förtroende? Det hoppas jag däremot inte, med anledning av att de fyra åren med den här politiken talar för sig själva.

Anf. 152 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Som jag var inne på i tidigare diskussioner under denna kväll tror jag att vi håller med varandra om en hel del. Det första vi håller med varandra om är att arbetslöshet är jättedåligt. Det är skadligt för den enskilde, det är en förlust för samhället och det är farligt för de barn som inte får se sina föräldrar gå till ett arbete på morgonen.

Sedan är vi överens om vikten av utbildning – olika typer av utbildning för olika typer av roller på arbetsmarknaden men också utifrån de behov man har. Det kan vara arbetsmarknadsutbildningar, det kan vara yrkesvux, det kan vara yrkeshögskola och det kan vara studieförberedande kurser på folkhögskolan, mycket inriktade på språk. Jag har själv besökt sådana, och det är jättefina verksamheter. Man slås också av den enorma utmaning vi pratar om. Det finns människor som har varit i Sverige i kanske 10–15 år men som knappt klarar av att berätta om sina familjeförhållanden på svenska.

Jag tror att drivkrafter är viktigt. Det är en komponent i detta. Här verkar det som att vi inte håller med

varandra. Här uppfattar jag att interpellanten och Socialdemokraterna driver en politik som skulle innebära längre arbetslöshetsperioder och att färre barn får se sina föräldrar gå till jobbet på morgonen. Jag tycker att det vore väldigt olyckligt och dessutom farligt.

Sedan måste vi också förstå magnituden i den här utmaningen. Att individer som har varit i Sverige under lång tid i princip inte pratar någon svenska är en jätteutmaning för den enskilde individen. Om vi sedan multiplicerar detta med 100 000 eller 200 000 förstår vi vad vi har att ta tag i.

Under nästa mandatperiod tror jag att vi kommer att få se ett stort behov av fortsatta satsningar, men i den riktning som den här regeringen har lagt fram: utbildningar som leder till jobb, kortare eller längre, kombinationsutbildningar, yrkeskunskaper och språk. Vi kommer att behöva se fortsatta möjligheter för människor att konsumera så att vi får igång hjulen i svensk ekonomi så att jobben blir fler, och vi kommer att behöva fortsätta att driva en stram asylinvandring så att vi har resurser att hjälpa dem som är här.

Anf. 153 LAWEN REDAR (S):

Herr talman! Några saker håller vi med varandra om. Det är helt riktigt, det som arbetsmarknadsministern uttrycker – den strama migrationens fastslagning är nödvändig för att råda bot på de integrationsutmaningar som Sverige har i dag.

Vi socialdemokrater går vidare med betydligt fler språkinsatser än nuvarande regering har kommit igång med. Anledningen till det är att vi har gjort ett stort politikutvecklingsarbete. Jag har själv varit ledare för en av de arbetsgrupper som har tittat på vad som krävs för att stärka det svenska språket, egentligen hos hela befolkningen men särskilt hos de grupper som definitivt står inför utmaningar om de inte får stödsatser.

Vi tycker också att det är viktigt med aktivitets- och språkkraven i försörjningsstödet. Vi ser ju att 50 procent av dem som befinner sig i försörjningsstöd i dag gör det enbart på grund av att man är arbetslös, inte på grund av att man har andra behov.

Vi ser också behov av fler arbetsmarknadspolitiska insatser såsom extratjänster, subventionerade anställningar, utbildningar som leder till jobb, arbetsmarknadsutbildningar och liknande. Problemet är bara att Liberalerna har skurit ned på arbetsmarknadspolitiken och haft ett djupt passivt departement under den tid man har lett det. Dessutom har man bytt ut en, två, tre av ministrarna på området för att man inte ens har haft ordning på vem det är som ska leda uppdraget.

Men det som gör mig mest bekymrad är den presskonferens som statsminister Ulf Kristersson hade med Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson. Det är av den orsaken att man redan nu har sagt att det enda parti som faktiskt inte ens tror på integrationspolitik ska få leda det departement som arbetsmarknadsministern delvis leder i dagsläget.

Vad tror arbetsmarknadsministern att det här får för konsekvenser för tron på integration och för möjlighöret för fler människor att träda in i arbetskraften och

bli en del av en svensk samhällsgemenskap, utvecklas i det svenska språket och vara en aktiv medborgare på likvärdiga grunder som alla andra?

Jag tror att det är mycket allvarligt att man redan nu, innan valdagen ens har varit, har fattat beslutet att erbjuda det enda parti som inte ens tror på integrationspolitik att leda ett departement som ansvarar för densamma.

Jag kan också säga så här i slutskedet av debatten att jag beklagar att de här fyra åren inte har lett till mer och att vi tvärtom ser 100 000 fler människor i arbetslöshet, varav 33 000 fler i våra sociala bidragssystem. Det är inte den typen av arbetsmarknadspolitik som är bra för vårt land.

Anf. 154 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka för den här diskussionen.

Samtidigt måste jag peka på det arv som vi hade att ta tag i när vi tog över ansvaret för Sverige efter valet 2022. Det var en situation där vi hade haft ett enormt inflöde av invandrare till Sverige, asylrelaterad invandring, som innebar att de svenska systemen och arbetsmarknadspolitiken, socialpolitiken och rättspolitiken befann sig under enorm stress och press.

Det här har vi successivt tagit itu med. Bit för bit har vi lagt om kriminalpolitiken och migrationspolitiken.

Vi har också till viss del lagt om arbetsmarknadspolitiken. Vi satsar på utbildningar som leder till jobb. Vi begränsar, eller minskar, det privatiseringsexperiment som Socialdemokraterna och Centerpartiet genomförde i form av Rusta och matcha.

Vi tror att vi kommer att behöva göra mer under nästa mandatperiod, eller vi är övertygade om det. Vi kommer att behöva göra mer för att rusta de människor som finns här. Men tro inte att det inte också handlar om att vi måste säkerställa drivkrafterna!

Jag skulle vilja uppmana Socialdemokraterna att ta en tillitt på den bidragsreform som den här regeringen har presenterat. Jag tror genuint att det kommer att vara en viktig pusselbit för att lösa den enorma integrationsutmaning vi står inför.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 20 Svar på interpellation 2025/26:369 om försörjningsvården i Region Skåne

Anf. 155 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Rose-Marie Carlsson har frågat mig på vilket sätt jag utifrån mitt ansvarsområde kommer att verka för att sjukvården ska få de resurser som behövs.

Jag vill inledningsvis framhålla att hälso- och sjukvården primärt är ett ansvar för direktvalda politiker på

kommun- och regionnivå med beskattningsrätt. Regeringen tar sin del av ansvaret och stärker huvudmännens förutsättningar att bedriva en god och säker vård på lika villkor. Utöver generella medel till kommunsektorn har regeringen tillfört riktade medel till hälso- och sjukvården. Under mandatperioden har regeringen bland annat avsatt nästan 25 miljarder kronor för att korta vårdköerna och drygt 13 miljarder kronor för omställningen till god och nära vård och utveckling av primärvården.

En förutsättning för en god arbetsmiljö inom hälso- och sjukvården är en fungerande kompetensförsörjning. På uppdrag av regeringen har Socialstyrelsen genom Nationella vårdkompetensrådet tagit fram en nationell plan för att förbättra hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning (S2023/00256). I januari 2026 beslutade regeringen även att avsätta 1 miljard kronor till kommuner och regioner i syfte att stärka kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården (S2026/00092).

När det gäller förlossningsvården i Sverige är den överlag god och säker, och de allra flesta som föder barn får en positiv upplevelse. Som interpellanten är inne på finns det dock fortsatta utmaningar och utvecklingsbehov. Regeringen prioriterar därför insatser för jämlik, personcentrerad och patientsäker mödrahälsovård, förlossningsvård och eftervård och har under mandatperioden avsatt drygt 6 miljarder kronor för området kvinnors hälsa och förlossningsvård.

En viktig del i detta arbete är den nationella planen för vård vid graviditet, förlossning och tiden efter som Socialstyrelsen på uppdrag av regeringen har tagit fram (S2023/00406). Socialstyrelsen har även fått i uppdrag att nationellt samordna, stödja och följa upp arbetet för en stärkt mödrahälsovård och förlossningsvård (S2025/00314).

Avseende de medel som har avsatts för satsningen på förlossningsvård och kvinnors hälsa 2026 har regeringen beslutat om ett uppdrag till Socialstyrelsen att betala ut 957 miljoner kronor till regionerna för förlossningsvård och kvinnors hälsa (S2026/00047). Medlen ska bland annat användas för genomförande av den nationella planen och åtgärder för stärkt tillgänglighet, tydliga vårdkedjor, ökad vårdkapacitet och ändamålsenlig kompetensförsörjning.

Avslutningsvis har även Inspektionen för vård och omsorg haft ett uppdrag om förstärkt tillsyn av mödrahälsovård och förlossningsvård 2023–2025 (S2023/00971). Uppdraget slutredovisades den 31 mars 2026. Vi kommer nu att se över vilka ytterligare insatser som kan behövas för att stärka mödrahälsovården och förlossningsvården med anledning av iakttagelserna i rapporten från Ivo.

Med det vill jag tacka Rose-Marie Carlsson för frågan, och jag ser fram emot debatten.

Anf. 156 ROSE-MARIE CARLSSON (S):

Herr talman! Tack så mycket för svaret, ministern! Jag står här i dag därför att sjukvården i Skåne befinner sig i en allvarlig kris. Det handlar inte om

enskilda problem. Det handlar om en utveckling där både personalens arbetsmiljö och patienternas säkerhet hotas.

Under de senaste åren har vi sett växande vårdköer, en pressad arbetsmiljö och personal som förväntas göra mer med mindre resurser. Samtidigt har Tidöstyret i Region Skåne låtit underskottet skena iväg till över 9 miljarder kronor. Överskottet som tidigare byggts upp är borta sedan länge, och man lånar pengar till driften på samma sätt som regeringen lånar pengar till sänkta skatter för höginkomsttagare.

Hela mitt yrkesverksamma liv har jag arbetat på Sus i Malmö. Jag vet av erfarenhet att personalen är lojal, i första hand med patienterna, men när man inte blir hörd brister det.

Vi har haft en pandemi som vi fortfarande ser sviter av. Frågan man kan fundera över är om personalen egentligen har återhämtat sig. Många slutade och har inte kommit tillbaka. På den tiden, under pandemiåren, fick personalen applåder. Men vad får de nu?

Vi kan inte ha en sjukvård som bygger på personalens uppoffringar i stället för på rimliga villkor. Det är inte utan att jag i dag känner både sorg och ilska – sorg över en utveckling där vårdpersonalen slits ut och ilska över att deras varningssignaler inte tas på allvar.

Herr talman! Låt mig ta ett konkret exempel: förlossningsvården i Malmö. Barnmorskor, sjuksköterskor och undersköterskor har själva slagit larm om en situation där arbetsbelastningen är så hög att patientsäkerheten riskeras. Det är ett mycket allvarligt besked. När de som arbetar närmast patienterna larmar måste man lyssna, men i stället för att man lyssnar och tar ansvar möts personalen av ifrågasättande. Att personalen känner sig tvingad att gå ut offentligt och dessutom blir anklagad för att överdriva eller inte tala sanning är ett underbetyg för hanteringen av hela situationen. Sjukvården bygger på tillit, och tillit går snabbt att rasera men tar lång tid att bygga upp.

Herr talman! Detta är inte bara en regional fråga utan en del av en nationell utveckling där regionerna pressas ekonomiskt samtidigt som behoven i sjukvården ökar. Då räcker det inte att peka på regionerna; staten måste ta ett större ansvar.

I sitt svar säger ministern att regeringen bland annat avsätter pengar till kompetensförsörjning. Det låter jättebra, men hur rimmar det med att man på Sus inom Region Skåne ska minska personalstyrkan med motsvarande 640 heltidstjänster? Ingen kommer dock att sägas upp, utan man vakanshåller tjänsterna. Om någon slutar får man alltså färre arbetskamrater i stället för fler arbetskamrater.

Jag förstår att ministern inte kan svara för vad regionen gör, men detta visar tydligt att sjukvården inte enbart är underfinansierad från regionen utan även från staten. Frågan kvarstår alltså: På vilket sätt kommer ministern utifrån sitt område att ytterligare stärka den statliga finansieringen av sjukvården så att situationer som den i exempelvis förlossningsvården inte uppstår?

Anf. 157 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Precis som interpellanten själv säger gör regeringen stora satsningar, men det är regionerna som sedan väljer vad de ska göra med de satsningarna. Vi kan inte från regeringens sida tvinga regionerna att använda medlen eller att ansöka om medel.

Jag vill ta tillfället i akt att korrigera några av de uppgifter som lyftes fram här. Köerna i just Region Skåne har ju inte ökat under den här mandatperioden, utan Region Skåne är den av alla 21 regioner som har lyckats bäst med att öka tillgängligheten och minska köerna. Det är nu 16 000 färre patienter som väntar olagligt länge i kö inom Region Skåne. Det är verkligen en prestation som är värd att lyftas fram.

Jag vet också att Region Skåne har haft mycket långvariga problem med sin ekonomi. Jag vet att de har det tufft i arbetet med att komma till rätta med det, och de är inte ensamma om detta. Det finns fler regioner som har det så, men apropå regeringens ansvar kan inte regeringen gå in och rädda enskilda regioners ekonomi. Det tror jag att interpellanten är väl medveten om, herr talman.

Vi har däremot inte lämnat regionerna i sticket under den här mandatperioden. Vi sköt under 2024 till 12 miljarder till regionerna för att kompensera för de ökade pensionskostnader som kom av den höga inflationen. Det var ett rent sektorsbidrag utan prestationskrav bara för att skydda regionerna så att de inte skulle behöva säga upp vårdpersonal. Under 2025 hade regionerna sammantaget en minskad kostnad om nästan 25 miljarder för att regeringen lyckades dämpa inflationen.

Det här har gjort att regionerna har en helt annan ekonomisk situation i dag än vad de hade i början av mandatperioden och även jämfört med vad de hade under pandemin, som absolut frestade på sjukvården i hela landet väldigt hårt.

Det vi ser när vi stänger böckerna för 2025 är att regionerna samlat gjorde ett överskott på drygt 8 miljarder kronor, så nu är det viktigt att regionerna gör sitt arbete och säkrar att de har en hållbar kostnadsutveckling och att de arbetar på ett sätt som gör att de klarar av att möta invånarnas behov av vård även i framtiden. Där är regeringen med och tar sitt ansvar, inte bara med stora statsbidrag – det är stora statsbidrag i mångmiljardklassen – utan också med att stötta med kunskap och stöd direkt till varje enskild region.

Anf. 158 ROSE-MARIE CARLSSON (S):

Herr talman! Jag tackar så mycket för svaret.

Den debattartikel som personalen på förlossningen hade skrivit föranledde att jag skrev interpellationen, men det här är så mycket bredare än förlossningsvården, så jag valde att lyfta in hela sjukvården och ta med regionen.

Jag har funderat väldigt mycket på den här debatten och vad jag vill fokusera på. Jag tänkte på om någon som jobbar ute i verksamheten som sjuksköterska, undersköterska eller något annat skulle lyssna på vår

debatt – den jag har med ministern – då vi står och pratar och säger att det satsas så och så mycket. Hur ska den personal som jobbar närmast patienterna märka och veta att det satsas och se resultatet av dessa satsningar? Under tiden vi står här och diskuterar på detta sätt sliter personalen i vården, ofta under stor press och i en arbetsmiljö som det finns mycket att säga om.

Jag har under många år arbetat på Sus i Malmö och på olika sätt upplevt besparingar under hela den tid jag har jobbat där, men någonstans kommer man till vägs ände. Det går inte längre – det går inte att spara mer.

Vi vet att kostnaderna i sjukvården ökar, och vi satsar pengar på forskning som gör att vi kan behandla fler patienter. Nya behandlingar och nya mediciner kommer till, och fler patienter kan botas. Det är i grunden något väldigt positivt, och vi kan rädda fler liv, men samtidigt har inte finansieringen följt med.

Urholkade statsbidrag och uppräknings för pris och löner i regioner motsvarar inte verkligheten, och precis som ministern sa dras många regioner med stora underskott. Som jag sa tidigare är Region Skånes minus på 9 miljarder, varav sjukvården står för drygt 2 miljarder.

Tidöpartierna, som styr Region Skåne, ser det som en sport att sträva efter att ha landets lägsta regionskatt, och ministerns partikamrater är med och styr i regionen och har ordförandeskap i tre sjukhusstyrelser som klubbar sparpaket efter sparpaket. Vi ser nu konsekvenserna av besparingarna; det är sparpaket, neddragningar och en vård som pressas till bristningsgränsen.

Det som verkligen bekymrar mig, herr talman, är vad som händer ute i verksamheterna när vårdpersonal tvingas städa, diska och sköta logistik i stället för att ta hand om patienter och när schemat slår sönder ett fungerande team och gör det svårt att få ihop livet med barn och familj. Det bekymrar mig vad som händer när personal inom bland annat förlossningen arbetar tolv-timmarspass i en redan pressad förlossningsvård och när personalen säger att de gör sitt jobb men att de inte får rätt förutsättningar. Detta är inte bara ett arbetsmiljöproblem utan ett hot mot kvaliteten i vården.

Det handlar ytterst om politiska prioriteringar. När statsbidrag urholkas samtidigt som andra reformer prioriteras – exempelvis skattesänkningar för dem som redan har – skickas notan till regionerna och vidare till personalen och patienterna. När personalen gång på gång larmar förtjänar de att inte bli avfärdade. De förtjänar att bli lyssnade på.

Personalen belyser sin arbetssituation, men ingen lyssnar på dem eller tar det på allvar, utan de får snarare tvärtom höra att de far med osanning. Det är anledningen till att jag lyfter denna fråga här i dag; om deras röster inte hörs någonstans vill jag att de ska höras här i riksdagen.

Frågan kvarstår: Hur kommer ministern att utifrån sitt ansvarsområde ge sjukvården en stabil och långsiktig finansiering?

Anf. 159 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Jag instämmer i att det är helt ohållbart att arbeta med dumsnåla besparingar som gör att personal tvingas ägna sig åt en massa uppgifter som annan personal skulle kunna göra. Det är otroligt viktigt att man tar vara på kompetensen hos den medicinska personalen så att de kommer till sin rätt och vi använder dessa resurser klokt i sjukvården. Det är ett arbetsgivaransvar.

Regeringen ger genom Socialstyrelsen mycket mer verksamhetsnära stöd för att underlätta för regionerna att planera sitt arbete, sin produktion och sin kapacitet för att få till bättre flöden i processerna och använda den medicinska kompetensen på ett ändamålsenligt sätt. Vi är ganska övertygade om att det är ett arbetsmiljöproblem när personalen inte används på ett bra sätt och när man inte har bra processer för den vård som ska utföras.

Det sker otroligt mycket bra ute i regionerna. Men jag behöver återkomma till, herr talman, att det är just regionerna som lägger upp och planerar arbetet och som är ansvariga för arbetsmiljön. Regeringen tar sitt ansvar genom att stödja regionerna i det arbetet.

Vi har under mandatperioden gjort ett antal insatser som syftar till att sprida goda exempel. Vi kallar samman regionerna så att de kan dela med sig av goda arbetsätt. Vi har bland annat en kösamordnare som reser runt i alla regioner nu och möter dem som administrerar köerna och tittar på hur man har kunnat effektivisera olika processer. Det stärker arbetsmiljön, och det sparar också pengar. Resurser är inte bara pengar.

Vi har följt upp de statsbidrag som har varit helt kravlösa och sett att de inte har kommit personalen till del. Interpellanten är inne på, herr talman, att dessa statsbidrag inte har märkts ute på golvet. Det är därför det är viktigt att regeringen tar ansvar för att följa upp hur statsbidragen används, hur de kommer personalen och patienterna till del och hur de ändrar vardagen och förutsättningarna ute i den dagliga vården. Det är där vi har ett ansvar. Det arbetet gör vi nu äntligen. Vi följer upp satsningar.

Jag återkommer till satsningen på förlossningsvården. Under förra mandatperioden fördelade regeringen 5,5 miljarder. Två av de miljarderna gick över huvud taget inte att spåra. Sammantaget gick det inte att se att förlossningsvården i Sverige hade fått ett nettotillskott. Det är ett misslyckande.

När vi satte Vård- och omsorgsanalys på att utvärdera de här satsningarna och återkomma med rekommendationer till regeringen för att vi skulle kunna ge ett mer träffsäkert stöd till regionerna var de jättetydliga med att vi måste utgå från en behovsanalys och vara tydligare med vad medlen ska gå till för att faktiskt ge effekt. Det är därför vi också fördelar medel på ett nytt sätt med tydligare krav och förväntningar på regionerna för att de ska få effekt. Annars skapar vi bara ytterligare underskott i vården och sämre kapacitet i framtiden. Det är det sämsta vi kan göra för svensk sjukvård.

Anf. 160 ROSE-MARIE CARLSSON (S):

Herr talman! Jag har beskrivit en del av den verklighet som många som arbetar inom sjukvården känner igen sig i, alltså vårdens vardag. Det handlar om personal som varje dag försöker få ihop ett system som inte längre går ihop. Jag möter många som arbetar i vården och som berättar samma sak. De springer fortare, gör mer, men känner att de inte räcker till.

Nu ser vi vad som händer när statsbidragen urholkas samtidigt som andra reformer prioriteras. Det pratades här om statsbidrag och att man inte kan göra mer från regeringens sida. Men i den övergripande budgeten är den största enskilda posten statsbidrag till kommuner och regioner. Man kan alltså göra betydligt mer för att öka stabiliteten och förtydliga spelreglerna för regionerna.

Vi ser miljardunderskott, sparpaket och en vård som pressas till bristningsgränsen. I min egen region är det väldigt tydligt. Sjukvården har ett underskott på drygt 2 miljarder. Det kan man inte spara in. Då måste vi politiker tala om vilka verksamheter som ska tas bort. Det hjälper inte att dra in på fruktkorgen eller andra småsaker som man har jobbat med under många år. Det är helt andra åtgärder som behövs.

Samtidigt som vi pratar om satsningar på förlossningen och kvinnosjukvården ska kvinnosjukvården spara 146 miljoner. Hur ska den som jobbar ute i verksamheten förstå pratet om satsningar om den samtidigt måste springa fortare, får höra att pengarna inte finns och inte märker av några satsningar? Vi måste skapa förståelse för hur detta ska gå ihop om personalen verkligen ska engagera sig. Det blir förvirrande att prata om plus och minus och om satsningar. Ministern pratar om stora satsningar, men hur kommer personalen att märka av dem? Min fråga kvarstår. När får vi se en stabil och långsiktig finansiering – om vi inte byter regering, naturligtvis?

Anf. 161 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD):

Herr talman! Precis som interpellanten nämnde är den största budgetposten satsningar på kommuner och regioner. Där ligger ett enormt generellt statsbidrag.

De riktade satsningar vi gör på sjukvården syftar till att stödja regionerna att förbättra sitt arbete så att det verkligen kommer verksamheten till del. Satsningarna ska märkas ute på golvet för vårdpersonal och patienter. Det är därför vi ger riktade stöd tillsammans med kunskapsstöd, verksamhetsnära stöd och ledning från Socialstyrelsen. Det är jätteviktigt att det arbetet får fortgå för att vi ska kunna fortsätta se de positiva effekter av förändringsarbetet som också sker ute i regionerna, där man inom vissa verksamheter har lyckats otroligt väl med att förbättra processerna och få till bättre flöden. Det är otroligt viktigt att det arbetet får fortsätta.

Herr talman! Det blir lite förvirrande när det här delvis blir en regionpolitisk debatt och inte en sjukvårdsdebatt. Jag uppfattar det nästan som att interpellanten förordar att regeringen ska gå in och täcka upp

i enskilda regioner som inte klarar sin ekonomi. Då skulle vi behöva ha ett helt annat sjukvårdssystem. På totalen gick regionerna med ett överskott på 8 miljarder under förra året. Det går därför inte att tala om att regionerna sammantaget är underfinansierade eller att statsbidragen är för små. Om interpellanten och interpellantens parti vill ha ett system där regeringen går in och täcker upp utifrån hur förmågan ser ut i regionerna är det en annan process som behöver komma till först.

Men det vill jag tacka alla som offrar en solig aprilkväll för att diskutera sjukvård – det uppskattas alltid.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 21 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2025/26:99 Vårändringsbudget för 2026

2025/26:217 Ett utökat straffrättsligt tjänstemannaansvar

2025/26:218 Dubbla straff för brott i kriminella nätverk och skärpta straffskalor

2025/26:220 Svenskt bidrag till Natos framskjutna närvaro i Finland

2025/26:230 Ersättning vid rådighetsinskränkningar till följd av artskyddet

2025/26:236 Extra ändringsbudget för 2026 – Sänkt skatt på drivmedel samt el- och gasprisstöd

Kammaren biföll regeringens förslag att motionstiden för prop. 2025/26:236 skulle förkortas till fyra dagar.

Skrivelser

2025/26:98 Redovisning av skatteutgifter 2026

2025/26:101 Årsredovisning för staten 2025

2025/26:114 Strategisk exportkontroll 2025 – krigsmateriel och produkter med dubbla användningsområden

2025/26:219 Riksrevisionens rapport om tandvårdsstödet

2025/26:241 Riksrevisionens rapport om tillämpningen av det finanspolitiska ramverket 2025

EU-dokument

COM(2026) 153 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut (EU) 2015/1814 vad gäller upphörande av ogiltigförklaringen av utsläppsrätter i reserven för marknadsstabilitet

Motioner

med anledning av prop. 2025/26:158 Hela Sverige ska fungera – politik för starkare landsbygder

2025/26:4026 av Fredrik Olovsson m.fl. (S)

2025/26:4038 av Anders Ådahl m.fl. (C)

2025/26:4055 av Emma Nohrén m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:177 Förenklad leverantörskontroll vid upphandling

2025/26:4000 av Ida Gabrielsson m.fl. (V)

2025/26:4014 av Mikael Damberg m.fl. (S)

med anledning av prop. 2025/26:180 Förenklade regler vid ändring av en byggnad

2025/26:4010 av Joakim Järrebring m.fl. (S)

2025/26:4059 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:181 Ett förstärkt samhällsskydd och tydligare reaktioner vid återfall i brott

2025/26:4062 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:184 Privatkopieringsersättning

2025/26:4005 av Birger Lahti m.fl. (V)

2025/26:4007 av Tobias Andersson m.fl. (SD)

2025/26:4037 av Anders Ådahl m.fl. (C)

med anledning av prop. 2025/26:185 Tillfällig verkställighet av svenska fängelsestraff utomlands

2025/26:3997 av Samuel Gonzalez Westling m.fl. (V)

2025/26:4063 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:186 En starkare fondmarknad

2025/26:4034 av Martin Ådahl m.fl. (C)

med anledning av prop. 2025/26:187 En mer flexibel hyresmarknad

2025/26:3995 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V)

2025/26:4011 av Joakim Järrebring m.fl. (S)

2025/26:4065 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:188 Lag om hyrköp av bostad

2025/26:4004 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V)

2025/26:4012 av Joakim Järrebring m.fl. (S)

2025/26:4064 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:190 En nationell utredningsfunktion för att förebygga suicid

2025/26:4045 av Christofer Bergenblock m.fl. (C)

med anledning av prop. 2025/26:191 Offentlighetsprincipen med lätttnadsregler för enskilda mindre huvudmän i skolväsendet

2025/26:3996 av Isabell Mixter m.fl. (V)

2025/26:4024 av Anders Ygeman m.fl. (S)

2025/26:4049 av Camilla Hansén m.fl. (MP)

med anledning av prop. 2025/26:192 Överlämnande av uppgifter mellan skolor i brottsförebyggande syfte

2025/26:4056 av Camilla Hansén m.fl. (MP)

- med anledning av prop. 2025/26:193 Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan
2025/26:4002 av Isabell Mixter m.fl. (V)
2025/26:4018 av Anders Ygeman m.fl. (S)
2025/26:4041 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)
2025/26:4050 av Camilla Hansén m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:194 Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola
2025/26:3998 av Isabell Mixter m.fl. (V)
2025/26:4022 av Anders Ygeman m.fl. (S)
2025/26:4036 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)
2025/26:4054 av Camilla Hansén m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:195 Förbättrat stöd i skolan
2025/26:3994 av Isabell Mixter m.fl. (V)
2025/26:4019 av Anders Ygeman m.fl. (S)
2025/26:4035 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)
2025/26:4048 av Camilla Hansén m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:196 Tid för undervisningsuppdraget
2025/26:4023 av Anders Ygeman m.fl. (S)
2025/26:4033 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)
2025/26:4066 av Camilla Hansén m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:197 Ett likvärdigt betygssystem
2025/26:4001 av Isabell Mixter m.fl. (V)
2025/26:4025 av Anders Ygeman m.fl. (S)
2025/26:4044 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C)
2025/26:4058 av Camilla Hansén m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:198 Bättre förutsättningar för yrkesutbildning
2025/26:4021 av Anders Ygeman m.fl. (S)
- med anledning av prop. 2025/26:199 Åtgärder för att stärka kontanternas funktionssätt
2025/26:3993 av Ida Gabrielsson m.fl. (V)
2025/26:4013 av Mikael Damberg m.fl. (S)
2025/26:4043 av Martin Ådahl m.fl. (C)
2025/26:4061 av Janine Alm Ericson m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:201 Reformerat försörjningsstöd – bidragstak och ökade möjligheter till arbete
2025/26:4017 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)
2025/26:4028 av Maj Karlsson m.fl. (V)
2025/26:4046 av Christofer Bergenblock m.fl. (C)
2025/26:4051 av Malte Tängmark Roos m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:202 Undantag från krav enligt art- och habitatdirektivet vid vattenkraftens omprövning
2025/26:3999 av Andreas Lennkvist Manriquez m.fl. (V)
2025/26:4009 av Joakim Järrebring m.fl. (S)
- 2025/26:4040 av Alireza Akhondi m.fl. (C)
2025/26:4047 av Emma Nohrén m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:203 Nya verktyg för stärkt konkurrens i privat och offentlig verksamhet
2025/26:3992 av Birger Lahti m.fl. (V)
2025/26:4015 av Fredrik Olovsson m.fl. (S)
2025/26:4057 av Katarina Luhr m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:205 Beredskapslager i livsmedelskedjan
2025/26:4069 av Emma Nohrén m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:206 Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan
2025/26:4020 av Åsa Westlund m.fl. (S)
- med anledning av prop. 2025/26:207 Aktivitetskrav för mottagare av försörjningsstöd
2025/26:4016 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)
2025/26:4027 av Maj Karlsson m.fl. (V)
2025/26:4032 av Christofer Bergenblock m.fl. (C)
- med anledning av prop. 2025/26:209 En snabbare utbyggnad av kriminalvårdsanstalter och häkten
2025/26:4060 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:210 Bidragsspärr och sanktionsavgift i socialförsäkringen
2025/26:4031 av Tony Haddou m.fl. (V)
2025/26:4052 av Nils Seye Larsen m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:211 Förenklingar i jaktlagstiftningen
2025/26:4030 av Kajsa Fredholm m.fl. (V)
2025/26:4068 av Emma Nohrén m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:212 Kommunala hyresgarantier för en socialt hållbar bostadsförsörjning
2025/26:4067 av Amanda Palmstierna m.fl. (MP)
- med anledning av prop. 2025/26:221 Slopät matkrav för serveringstillstånd
2025/26:4075 av Fredrik Lundh Sammeli m.fl. (S)
- med anledning av prop. 2025/26:224 Ändamålsenliga utmättningsregler och utvidgad distansutmätning
2025/26:4008 av Joakim Järrebring m.fl. (S)
- med anledning av skr. 2025/26:90 Nordiskt samarbete 2025
2025/26:3986 av Jacob Risberg m.fl. (MP)
2025/26:4003 av Håkan Svenneling m.fl. (V)
2025/26:4039 av Catarina Deremar och Ulrika Liljeborg (båda C)
- med anledning av skr. 2025/26:151 Verksamheten inom Nato under helåret 2025
2025/26:3963 av Jacob Risberg m.fl. (MP)

2025/26:4029 av Håkan Svenneling m.fl. (V)
med anledning av skr. 2025/26:162 Sveriges militära
stöd till Ukraina
2025/26:4006 av Hanna Gunnarsson m.fl. (V)
med anledning av skr. 2025/26:163 Attraktiva platser
– bredare genomslag för politiken för arkitektur,
form och design
2025/26:4053 av Mats Berglund m.fl. (MP)

§ 22 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 1 april

2025/26:426 Israels nyligen antagna lagar om dödsstraff
av *Azra Muranovic* (S)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:427 Postnord och statens ägarpolicy och bolagsstyrningsmodell
av *Isak From* (S)
till finansministern Elisabeth Svantesson (M)

den 2 april

2025/26:428 Beredskapsflygplats Scandinavian Mountain Airport
av *Peter Hultqvist* (S)
till infrastruktur- och bostadsministern Andreas Carlsson (KD)

den 7 april

2025/26:429 Skyddet för yttrandefriheten i förhållande till proposition 2025/26:133
av *Rashid Farivar* (SD)
till justitieministern Gunnar Strömmer (M)
2025/26:430 Moskées som sprider hat och hot
av *Richard Jomshof* (SD)
till socialministern Jakob Forssmed (KD)

§ 23 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 1 april

2025/26:672 House of Sweden i Taipei
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:673 Indexuppräknning av dagsersättningen för landets värnpliktiga
av *Mikael Larsson* (C)
till försvarsministern Pål Jonson (M)

2025/26:674 Brott mot ordningslagen utanför Hällbyanstalten
av *Adam Marttinen* (SD)
till justitieministern Gunnar Strömmer (M)
2025/26:675 Problemet med undermålig läkarutbildning i vissa EU-länder
av *Karin Sundin* (S)
till sjukvårdsministern Elisabet Lann (KD)
2025/26:676 Motverkande av felaktig dödförklaring
av *Åsa Eriksson* (S)
till finansministern Elisabeth Svantesson (M)
2025/26:677 Beskattning av inkomster från prostitution
av *Helena Vilhelmsson* (C)
till finansministern Elisabeth Svantesson (M)

den 2 april

2025/26:678 Behov av lagändringar för användande av bullerkameror
av *Malte Tängmark Roos* (MP)
till justitieministern Gunnar Strömmer (M)
2025/26:679 Arbetet med Stockholmsinitiativet
av *Laila Naraghi* (S)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:680 Israels nya dödsstraffslag och rättsstatens principer
av *Jamal El-Haj* (-)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:681 Norra Kärr
av *Rebecka Le Moine* (MP)
till energi- och näringsministern Ebba Busch (KD)
2025/26:682 Miljömålsberedningens nästa uppdrag
av *Rickard Nordin* (C)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)
2025/26:683 Förföljelse av kristna och andra minoriteter i Syrien
av *Linnéa Wickman* (S)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

den 7 april

2025/26:684 Återvändande av syrier
av *Markus Wiechel* (SD)
till migrationsministern Johan Forssell (M)
2025/26:685 Gemensam Kubapolitik med USA
av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)
2025/26:686 Myndighetschefen för Uppsala universitet
av *Björn Söder* (SD)
till gymnasie-, högskole- och forskningsministern Lotta Edholm (L)

den 8 april

2025/26:687 De nationella kvalitetsregistrens funktion, finansiering och betydelse för en jämlik vård

av *Lena Hallengren* (S)
till sjukvårdsministern Elisabet Lann (KD)
2025/26:688 Likvärdig möjlighet att söka regeringens elbilspremie
av *Malin Östh* (V)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)

2025/26:689 Miljö tillstånd

av *Björn Söder* (SD)
till försvarsministern Pål Jonson (M)
2025/26:690 Privata aktörer i försvaret
av *Markus Wiechel* (SD)
till försvarsministern Pål Jonson (M)

2025/26:691 Tjetjeniens status

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:692 Beredskapspoliser

av *Björn Söder* (SD)
till försvarsministern Pål Jonson (M)

2025/26:693 Lobbyregister

av *Markus Wiechel* (SD)
till justitieministern Gunnar Strömmer (M)

2025/26:694 Offentliga förtroendeuppdrag

av *Markus Wiechel* (SD)
till gymnasie-, högskole- och forskningsministern Lotta Edholm (L)

den 9 april

2025/26:695 Kommande översynskonferens för icke-spridningsavtalet

av *Laila Naraghi* (S)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

den 10 april

2025/26:696 Oberoende staters samvälle

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:697 Fraktkostnader för gotländskt lantbruk

av *Hanna Westerén* (S)
till landsbygdsministern Peter Kullgren (KD)

2025/26:698 Ansvar för hanteringen PAO-stöd

av *Markus Wiechel* (SD)
till bistånds- och utrikeshandelsministern Benjamin Dousa (M)

2025/26:699 Överlämnande av Styrmedelsutredningens betänkande

av *Rickard Nordin* (C)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)

2025/26:700 Tillgänglighet och service genom Arbetsförmedlingens olika kanaler

av *Jonathan Svensson* (S)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)

2025/26:701 Taiwans deltagande i WHA

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:702 Uppskjuten styrmedelsutredning

av *Katarina Luhr* (MP)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)

§ 24 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 1 april

2025/26:632 Glasögonbidrag för barn

av *Johanna Haraldsson* (S)
till äldre- och socialförsäkringsministern Anna Tenje (M)

2025/26:633 Nikotinanvändning under graviditet

av *Anna Vikström* (S)
till sjukvårdsministern Elisabet Lann (KD)

2025/26:636 Kolesterolkontroll i den kommande hjärt-kärlplanen

av *Christian Lindefjärd* (SD)
till sjukvårdsministern Elisabet Lann (KD)

2025/26:637 Återvinning av tryckimpregnerat virke

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)

2025/26:634 Utvisning av ambassadpersonal vid Irans ambassad

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:635 UD-tjänstemän på Irans regims firande av islamiska revolutionen

av *Björn Söder* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:639 Ambassadpersonal utsänd av den iranska regimen

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:648 Deltagande vid firande av islamiska revolutionen i Iran

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:649 Alternativa metoder till djurförsök

av *Rickard Nordin* (C)
till gymnasie-, högskole- och forskningsministern Lotta Edholm (L)

2025/26:643 Barnfamiljers ekonomiska svårigheter

av *Anna Wallentheim* (S)
till finansministern Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:645 Ekonomiskt utsatta barnfamiljer

av *Anna Wallentheim* (S)
till socialtjänstministern Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:641 Tryggheten för trossamfundens verksamhet

av *Per-Arne Håkansson* (S)
till socialministern Jakob Forssmed (KD)
2025/26:644 Barns deltagande i skola och fritidsaktiviteter

av *Anna Wallentheim* (S)
till utbildnings- och integrationsministern Simona Mohamsson (L)

2025/26:642 En utredning om bedömningar av grundläggande behov

av *Nadja Awad* (V)
till socialtjänstministern Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:650 Stopp för utbetalning av assistansersättning om tidsredovisning lämnas in för sent

av *Nadja Awad* (V)
till socialtjänstministern Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:646 Riksdagens tillkännagivande till regeringen om att reglera ledsagningen i en särskild lag

av *Nadja Awad* (V)
till socialtjänstministern Camilla Waltersson Grönvall (M)

2025/26:653 Höjning av barnbidraget och bostadsbidraget

av *Anna Wallentheim* (S)
till äldre- och socialförsäkringsministern Anna Tenje (M)

2025/26:638 Slut på avlivandet av tuppsycklingar

av *Rickard Nordin* (C)
till landsbygdsministern Peter Kullgren (KD)

2025/26:651 Statsministerns pressekreterare

av *Laila Naraghi* (S)
till statsministern Ulf Kristersson (M)

2025/26:655 Utebliven tillsättning av ambassadör mot människohandel

av *Linnéa Wickman* (S)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:647 Negativa säkerhetsgarantier

av *Laila Naraghi* (S)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:640 Asyl för konvertiter i Sverige eller andra länder

av *Niels Paarup-Petersen* (C)
till migrationsministern Johan Forssell (M)

2025/26:652 Den forskande läkemedelsindustrin

av *Christian Lindefjärd* (SD)
till energi- och näringsministern Ebba Busch (KD)

2025/26:654 Transportmålen till 2030

av *Stina Larsson* (C)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)

2025/26:659 Förslag om blockhyra

av *Amanda Palmstierna* (MP)
till infrastruktur- och bostadsministern Andreas Carlson (KD)

2025/26:658 Dubbelbeskattning och rättssäkerhet hos Skatteverket

av *Markus Wiechel* (SD)
till finansministern Elisabeth Svantesson (M)
2025/26:667 Europeiskt samarbete kring batteriproduktion

av *Rickard Nordin* (C)
till energi- och näringsministern Ebba Busch (KD)

2025/26:678 Behov av lagändringar för användande av bullerkameror

av *Malte Tängmark Roos* (MP)
till justitieministern Gunnar Strömmer (M)

2025/26:679 Arbetet med Stockholmsinitiativet

av *Laila Naraghi* (S)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:671 Asbestexponering och brister i arbetsmiljöarbetet vid renoveringar

av *Johanna Haraldsson* (S)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)

2025/26:668 Returträ i Kraftlyftet

av *Rickard Nordin* (C)
till energi- och näringsministern Ebba Busch (KD)

2025/26:676 Motverkande av felaktig dödförklaring

av *Åsa Eriksson* (S)
till finansministern Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:677 Beskattning av inkomster från prostitution

av *Helena Vilhelmsson* (C)
till finansministern Elisabeth Svantesson (M)

2025/26:673 Indexuppräknning av dagsersättningen för landets värnpliktiga

av *Mikael Larsson* (C)
till försvarsministern Pål Jonson (M)

2025/26:669 Åtgärder som utförs av tandläkare utanför det statliga tandvårdsstödet

av *Anna Vikström* (S)
till socialministern Jakob Forssmed (KD)

2025/26:681 Norra Kärr

av *Rebecka Le Moine* (MP)
till energi- och näringsministern Ebba Busch (KD)

2025/26:665 Förebyggande arbete avseende konsumtionsmekanismer i spel

av *Amanda Palmstierna* (MP)
till civilministern Erik Slottnér (KD)

2025/26:672 House of Sweden i Taipei

av *Markus Wiechel* (SD)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:675 Problemet med undermålig läkarutbildning i vissa EU-länder

av *Karin Sundin* (S)
till sjukvårdsministern Elisabet Lann (KD)

2025/26:680 Israels nya dödsstraffslag och rättsstatens principer

av *Jamal El-Haj* (-)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:664 Fortsatt möjlighet att upptäcka rapporter och stoppa sexuella övergrepp mot barn på nätet

av *Mattias Vepsä* (S)
till justitieministern Gunnar Strömmer (M)

den 8 april

2025/26:660 Höjda gödselpriser för halländska lantbrukare

av *Christofer Bergenblock* (C)
till landsbygdsministern Peter Kullgren (KD)

2025/26:661 Brott mot arbetsmiljölagen

av *Johanna Haraldsson* (S)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)

2025/26:663 Statslösa palestinier från Irak

av *Jamal El-Haj* (-)
till migrationsministern Johan Forssell (M)

2025/26:657 Svensk cirkus fortlevnad

av *Kristoffer Lindberg* (S)
till migrationsministern Johan Forssell (M)

2025/26:662 Förbud mot varor producerade på ockuperad mark i Palestina

av *Johan Büser* (S)
till utrikesministern Maria Malmer Stenergard (M)

2025/26:656 Stressrelaterad ohälsa hos primärvårdens medarbetare

av *Sanna Backeskog* (S)
till sjukvårdsministern Elisabet Lann (KD)

den 10 april

2025/26:682 Miljömålsberedningens nästa uppdrag

av *Rickard Nordin* (C)
till arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöministern Johan Britz (L)

§ 25 Kammaren åtskildes kl. 19.08.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 12.52,
av talmannen därefter till och med § 11 anf. 79 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till och med § 15 anf. 119 (delvis) och
av talmannen därefter till dess slut.

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 3 Anmälan om faktapromemorior.....	2
§ 4 Ärenden för hänvisning till utskott.....	3
§ 5 Ärenden för bordläggning.....	3
§ 6 Svar på interpellation 2025/26:395 om havsbaserad vindkraft i Kattegatt	3
Anf. 1 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	3
Anf. 2 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C)	4
Anf. 3 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	4
Anf. 4 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C)	5
Anf. 5 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	5
Anf. 6 CHRISTOFER BERGENBLOCK (C)	6
Anf. 7 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	6
§ 7 Svar på interpellation 2025/26:414 om nationell plan för nya datacenter.....	6
Anf. 8 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	6
Anf. 9 ISAK FROM (S).....	7
Anf. 10 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	7
Anf. 11 ISAK FROM (S).....	8
Anf. 12 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	8
Anf. 13 ISAK FROM (S).....	8
Anf. 14 Energi- och näringsminister EBBA BUSCH (KD).....	9
§ 8 Svar på interpellation 2025/26:382 om underlag för lagstiftning på det rättspolitiska området	9
Anf. 15 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	9
Anf. 16 ULRIKA WESTERLUND (MP).....	10
Anf. 17 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	10
Anf. 18 ULRIKA WESTERLUND (MP).....	11
Anf. 19 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	12
Anf. 20 ULRIKA WESTERLUND (MP).....	12
Anf. 21 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	13
§ 9 Svar på interpellation 2025/26:394 om bekämpning av organiserad brottslighet kopplad till fotbollens ekonomi	13
Anf. 22 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	13
Anf. 23 LARS ISACSSON (S).....	14
Anf. 24 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	14
Anf. 25 LARS ISACSSON (S).....	15
Anf. 26 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	15
Anf. 27 LARS ISACSSON (S).....	16
Anf. 28 Justitieminister GUNNAR STRÖMMER (M)	16
§ 10 Svar på interpellation 2025/26:405 om statsbidrag till idrottsföreningar med koppling till vänsterextremism	17
Anf. 29 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	17
Anf. 30 JONAS ANDERSSON (SD)	17
Anf. 31 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	18
Anf. 32 JONAS ANDERSSON (SD)	18
Anf. 33 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	19
Anf. 34 JONAS ANDERSSON (SD)	19
Anf. 35 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	19
Ajournering	19
Återupptaget sammanträde	19
§ 11 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande.....	20
Anf. 36 Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	20
Anf. 37 MIKAEL DAMBERG (S).....	22
Anf. 38 OSCAR SJÖSTEDT (SD).....	23

Anf. 39	IDA GABRIELSSON (V)	24
Anf. 40	MARTIN ÅDAHL (C)	25
Anf. 41	HANS EKLIND (KD)	27
Anf. 42	JANINE ALM ERICSON (MP)	27
Anf. 43	CECILIA RÖNN (L)	29
Anf. 44	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M)	30
Anf. 45	MIKAEL DAMBERG (S) replik	30
Anf. 46	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	30
Anf. 47	MIKAEL DAMBERG (S) replik	30
Anf. 48	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	31
Anf. 49	IDA GABRIELSSON (V) replik	31
Anf. 50	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	31
Anf. 51	IDA GABRIELSSON (V) replik	31
Anf. 52	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	31
Anf. 53	MARTIN ÅDAHL (C) replik	31
Anf. 54	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	32
Anf. 55	MARTIN ÅDAHL (C) replik	32
Anf. 56	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	32
Anf. 57	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	32
Anf. 58	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	32
Anf. 59	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	33
Anf. 60	Finansminister ELISABETH SVANTESSON (M) replik	33
Anf. 61	MIKAEL DAMBERG (S)	33
Anf. 62	OSCAR SJÖSTEDT (SD)	33
Anf. 63	MIKAEL DAMBERG (S) replik	34
Anf. 64	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	34
Anf. 65	MIKAEL DAMBERG (S) replik	34
Anf. 66	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	34
Anf. 67	IDA GABRIELSSON (V) replik	34
Anf. 68	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	34
Anf. 69	IDA GABRIELSSON (V) replik	35
Anf. 70	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	35
Anf. 71	MARTIN ÅDAHL (C) replik	35
Anf. 72	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	35
Anf. 73	MARTIN ÅDAHL (C) replik	35
Anf. 74	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	36
Anf. 75	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	36
Anf. 76	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	36
Anf. 77	JANINE ALM ERICSON (MP) replik	36
Anf. 78	OSCAR SJÖSTEDT (SD) replik	36
Anf. 79	IDA GABRIELSSON (V)	36
Anf. 80	MARTIN ÅDAHL (C)	37
Anf. 81	HANS EKLIND (KD)	37
Anf. 82	MARTIN ÅDAHL (C) replik	37
Anf. 83	HANS EKLIND (KD) replik	37
Anf. 84	MARTIN ÅDAHL (C) replik	38
Anf. 85	HANS EKLIND (KD) replik	38
Anf. 86	JANINE ALM ERICSON (MP)	38
Anf. 87	CECILIA RÖNN (L)	38
Ajournering		39
Återupptaget sammanträde		39
§ 12 Svar på interpellation 2025/26:407 om samsjuklighet		39

Anf. 88 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	39
Anf. 89 EVA LINDH (S)	39
Anf. 90 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	40
Anf. 91 EVA LINDH (S)	40
Anf. 92 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	41
Anf. 93 EVA LINDH (S)	41
Anf. 94 Socialminister JAKOB FORSSMED (KD)	42
§ 13 Svar på interpellation 2025/26:408 om biståndsstödet till	
Hepatica och Olof Palmes Internationella Center	42
Anf. 95 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	42
Anf. 96 MORGAN JOHANSSON (S)	42
Anf. 97 MARKUS WIECHEL (SD)	43
Anf. 98 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	44
Anf. 99 MORGAN JOHANSSON (S)	44
Anf. 100 MARKUS WIECHEL (SD)	45
Anf. 101 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	45
Anf. 102 MORGAN JOHANSSON (S)	46
Anf. 103 Bistånds- och utrikeshandelsminister BENJAMIN DOUSA (M)	46
§ 14 Svar på interpellationerna 2025/26:362 och 391 om	
transportmålet och Sveriges klimatinriktning	46
Anf. 104 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	46
Anf. 105 AYLIN NOURI (S)	47
Anf. 106 AIDA BIRINXHIKU (S)	47
Anf. 107 JYTTE GUTELAND (S)	48
Anf. 108 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	48
Anf. 109 AYLIN NOURI (S)	48
Anf. 110 AIDA BIRINXHIKU (S)	49
Anf. 111 JYTTE GUTELAND (S)	49
Anf. 112 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	50
Anf. 113 AYLIN NOURI (S)	50
Anf. 114 AIDA BIRINXHIKU (S)	50
Anf. 115 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	51
§ 15 Svar på interpellation 2025/26:388 om snöskoteråkarnas	
rättsliga status	51
Anf. 116 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	51
Anf. 117 ISAK FROM (S)	51
Anf. 118 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	52
Anf. 119 ISAK FROM (S)	52
Anf. 120 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	52
Anf. 121 ISAK FROM (S)	52
Anf. 122 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	53
§ 16 Svar på interpellation 2025/26:402 om politisk trygghet för	
företag i den gröna omställningen	53
Anf. 123 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L)	53
Anf. 124 JYTTE GUTELAND (S)	53
Anf. 125 AIDA BIRINXHIKU (S)	54
Anf. 126 ISAK FROM (S)	54

Anf. 127 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	55
Anf. 128 JYTTE GUTELAND (S).....	55
Anf. 129 AIDA BIRINXHIKU (S).....	55
Anf. 130 ISAK FROM (S).....	56
Anf. 131 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	56
Anf. 132 JYTTE GUTELAND (S).....	56
Anf. 133 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	57
§ 17 Svar på interpellation 2025/26:404 om uttalande om Klimatpolitiska rådets rapport	57
Anf. 134 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	57
Anf. 135 KATARINA LUHR (MP)	57
Anf. 136 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	58
Anf. 137 KATARINA LUHR (MP)	58
Anf. 138 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	59
Anf. 139 KATARINA LUHR (MP)	59
Anf. 140 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	59
§ 18 Svar på interpellation 2025/26:421 om regeringens integrationspolitik	60
Anf. 141 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	60
Anf. 142 LAWEN REDAR (S)	60
Anf. 143 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	61
Anf. 144 LAWEN REDAR (S)	61
Anf. 145 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	62
Anf. 146 LAWEN REDAR (S)	62
Anf. 147 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	62
§ 19 Svar på interpellation 2025/26:422 om regeringens arbetsmarknads- och integrationspolitik	62
Anf. 148 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	62
Anf. 149 LAWEN REDAR (S)	63
Anf. 150 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	63
Anf. 151 LAWEN REDAR (S)	64
Anf. 152 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	64
Anf. 153 LAWEN REDAR (S)	65
Anf. 154 Arbetsmarknadsminister och vikarierande klimat- och miljöminister JOHAN BRITZ (L).....	65
§ 20 Svar på interpellation 2025/26:369 om förlossningsvården i Region Skåne	65
Anf. 155 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD)	65
Anf. 156 ROSE-MARIE CARLSSON (S)	66
Anf. 157 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD)	67
Anf. 158 ROSE-MARIE CARLSSON (S)	67
Anf. 159 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD)	68
Anf. 160 ROSE-MARIE CARLSSON (S)	68
Anf. 161 Sjukvårdsminister ELISABET LANN (KD)	68
§ 21 Bordläggning och beslut om förkortad motionstid	69
§ 22 Anmälan om interpellationer	71

§ 23 Anmälan om frågor för skriftliga svar	71
§ 24 Anmälan om skriftliga svar på frågor	72
§ 25 Kammaren åtskildes kl. 19.08.	74